

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

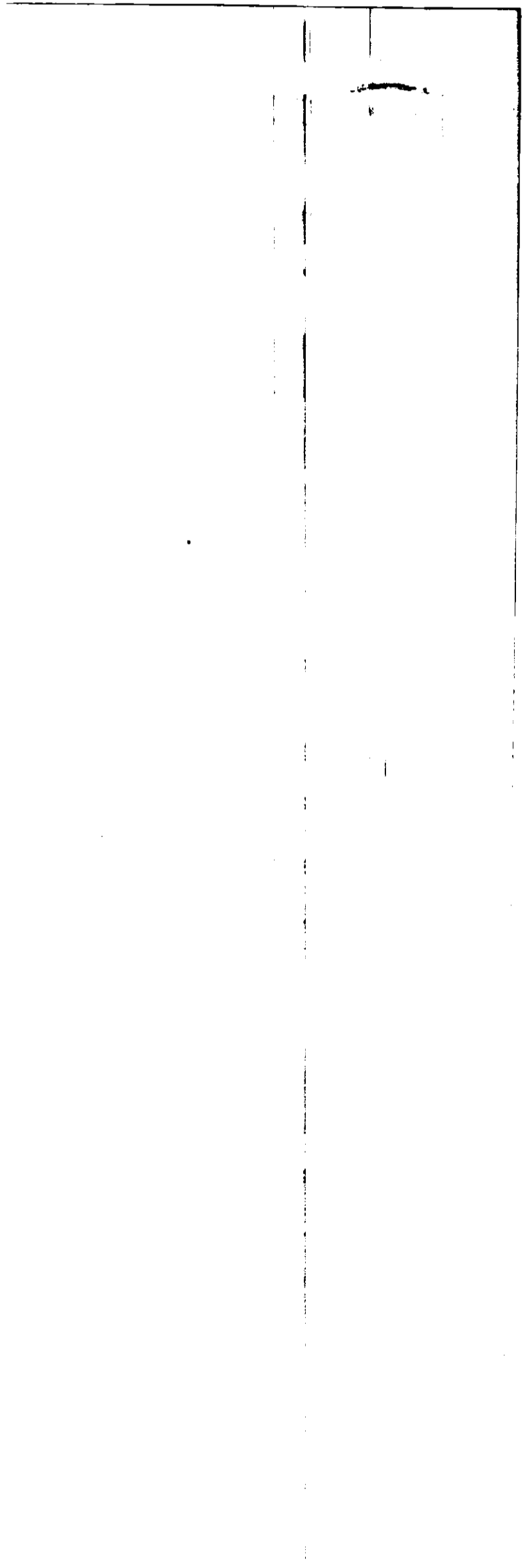
CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

14'üncü BİRLEŞİM

14 ARALIK 1987, PAZARTESİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa:
I. GELEN EVRAK:	1793
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:	
- Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanınca Yapılmasına Karar Verilen ve Meclisteki Siyasal Parti ve Grup Başkanlarının da onaylayarak katıldıkları ortak bir açıklamaya ilişkin Tezkere	1795 1795
III. GORUŞULEN İŞLER:	
- 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı	1799

I. GÖREVLER:

SO SULAR VE YAKITLARI:

1. Toplumcu Kurtuluş Partisi'ni temsil eden Sayın Hüseyin Aşkololu'nun, "Partinin 1987 yılında içinde Haricîye Üstünlüğüne İptidâî Zârîr" ile ilgili Yazılı Sorusu (K.İ.Ş.Ü. 119/5/7) (Başvuru tarihi: 14 Aralık 1987) (Başbakanlığa: 14.12.1987)

TEZKERELER:

2. Görevli olarak yurt dışına giden Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Erdal Onurhan'a, İçişleri, Köyişleri ve Doğal Kaynaklar Bakanı Sayın Taşkent Atasayan'ın vekâlet etmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. (2289/14.12.87) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.12.1987)

- 1794 -

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.05

BAŞKAN - HAKKI ATUN
KATİP - Dr. ERBAY KANATLI
KATİP - Feridun Onsav

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın, 14'üncü Birleşimini açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KATİP - Toplantı yeter sayısı yoktur Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı yoktur. O zaman oturumu yarım saat erteliyorum.

Kapanma Saati: 10.10

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın 14'üncü Birleşiminin 2'nci oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

.../1795

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Gündem gereği görüşmelere başlıyoruz.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Başkanlığın Genel Kurula bir önemli sunuşu vardır. O da, Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanınca yapılmasına karar verilen ve Meclisteki siyasal parti ve grup başkanlarının da onaylayarak katıldıkları ortak bir açıklamadır. Şimdi okutup, oylarınıza sunacağım. Okuyunuz lütfen.

KATİP - Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanınca yapılmasına Karar verilen ve Meclisteki Siyasal Parti ve Grup Başkanlarının da onaylayarak katıldıkları ortak açıklama:

Washington Doruğunda, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin liderleri Ronald Reagan ile Mihail Gorbaçov arasında imzalanan ve orta ve kısa menzilli nükleer silahların yok edilmesini öngören anlaşma, kalıcı ve köklü bir barışın özlemi içinde bulunan dünya insanlığına, geleceğe dönük büyük umutlar vermiştir. En içten dileğimiz, bundan sonra atılacak olan adımların, yalnızca barışı değil, insanlığı ve dünyayı da tehdit etmekte olan diğer silâhların da yok edilmesine yönelik olması ve başlatılan bu sürecin kesintisiz olarak hedefine ulaşmasıdır. Gittikçe büyüyen nükleer tehlike karşısında tarihi ve evrensel sorumluluklarının bilincine varan bu iki devletin, insanlığın ve dünyanın en büyük sorununu çözmek konusunda anlayış ve işbirliğine girişerek ilk kez bu denli somut bir yaklaşımı gerçekleştirmelerini takdirle karşıları; nükleer tehlikenin kaygılarından arınmış yaşanabilir bir dünya yaratma konusundaki tüm girişimleri takdirle karşıladığımızı açıklarız.

Hakkı Atun
Cumhuriyet Meclisi ve
Başkanlık Divanı
Başkanı

Dr. Derviş Eroğlu
Başbakan
ve
Ulusal Birlik Partisi
Grubu Başkanı

Ozker Özgür
Cumhuriyetçi Türk Partisi
Genel Başkanı
ve
Grup Başkanı

Erdal Süreç
Toplumcu Kurtuluş Partisi
Genel Sekreteri
ve
Grup Başkanı

Aytaç Beştaş
Yeni Doğu Partisi
Genel Başkanı

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

III. GÖRÜŞÜLEN İŞLER:

Sayın milletvekilleri; şimdi gündemin ikinci maddesine,
özel gündemde görüşülecek olan 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı
ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin
Raporunun görüşülmesine geçiyoruz. Önce Sayın Komite Başkanını
Raporunu sunması için kendisini kürsüye davet ediyorum. Buyurunuz
Sayın Başkan.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI AHMET
Akar- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

CUMHURİYET MECLİSİ EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE
VE PLAN KOMİTESİNİN "1988 MALİ YILI BÜTÇE
YASA TASARISI"NA (Y.T.No:221/3/87)

İLİŞKİN RAPORUDUR.

Komitemiz, 17 Kasım 1987 ile 30 Kasım 1987 tarihleri arasında yapmış olduğu on iki Birleşimde toplam otuz beş saat çalışarak "1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısını" incelemiş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Tasarıyı Ek'te sunulan sunuş gerekçesi ile Maliye ve Gümrükler Bakanının vermiş olduğu bilgiler ışığında, ayrıca Bakanlık, bağlı ve bağımsız daire ve kuruluş temsilcilerinin görüşlerini de alarak değerlendiren Komitemiz, yapmış olduğu esasa ve şekle ilişkin düzenlemelerle birlikte, Tasarıyı toplam 1.134.512.000.-'lik bir artışla 170.121.129.000.-'na bağlayarak oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemizin Tasarıya ilişkin yapmış olduğu değişiklik ve düzenlemeler şunlardır:

I. YASA METNİNDE

(1) Tasarının 1'inci maddesi aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(2) Tasarının 2'nci maddesini ekli C, D ve E (Kadro, Gider, Araç) Cetvelleri ile birlikte değerlendiren Komitemiz, ekli Cetvellerde esasa ilişkin olarak Raporda belirtilen giderler bölümünde ki düzenlemeleri yapmış ve Devlet hizmet ve faaliyetlerinin yürütülmesi için öngörülen ödeneği ortaya çıkan artış yönünde düzenleyerek maddeyi oyçokluğuyla kabul etmiştir.

(3) Bütçenin finansmanına ilişkin 3'üncü maddeyi ekli B (Gelirler) Cetveli ile birlikte değerlendiren komitemiz, ekli cetvelde esasa ilişkin olarak raporda "Gelirler" bölümünde belirtilen düzenlemeleri yapmış ve maddeyi yapmış olduğu değişiklik uyarınca düzenleyerek oyçokluğuyla kabul etmiştir.

(4) Komitemiz, Tasarının 16'ncı maddesinin (7)'inci fıkrasında ve 20'nci maddede belirtilen "Kamu Görevlileri Yasası'nın" ve 22'nci maddede belirtilen "Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası'nın" esas ve değişiklik sayılarını yasa tekniği gereğince ilgili fıkra ve maddelerin yan tarafına ekleyerek sözkonusu maddeleri oyçokluğuyla kabul etmiştir.

(5) Tasarının mevcut 39'uncu maddesini (1)'inci fıkra olarak düzenleyen komitemiz, Resmi Hizmet araçlarının planlı, programlı ve disiplinli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla oybirliğiyle yeni ikinci fıkrayı eklemiş ve 39'uncu maddeyi yapmış olduğu düzenlemeyle birlikte oyçokluğuyla kabul etmiştir.

(6) Komitemiz, Tasarının diğer maddelerini yapmış olduğu biçimsel düzenlemelerle birlikte, oyçokluğuyla kabul etmiştir.

II. GİDERLERDE

(1) Program 01 Cumhurbaşkanlığı Bütçesi:

Cumhurbaşkanlığı Bütçesi aynen ve toplam 967.601.000.-'i olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(2) Program 02 Cumhuriyet Meclisi Bütçesi:

(A) Alt Program 01 Meclis Dairesi Madde Proje 31, "Kırtasiye-Matbua-Neşriyat-Abonman" kalımı, Kıbrıs Cumhuriyeti Yasaları ile Kıbrıs Türk Federe Devleti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yasalarının birleştirme, basılma, milletvekillerine dağıtım ve kütüphaneyi zenginleştirmek amacıyla 10.000.000' eklenerek oybirliğiyle 30.000.000'na çıkarılmıştır.

(B) Meclis bütçesi belirtilen artışla beraber 492.386.000.- TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(3) Program 03 Başbakanlık Bütçesi:

Başbakanlık bütçesi aynen ve toplam 2.743.049.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(4) Program 04 Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi:

Program 04, Alt Program 12 "Enformasyon Dairesi"nden sonra 1988 bütçe çalışmalarını tamamlandıktan sonra açılan ve 1988 Bütçesinde yer almayan "İslamabad Temsilcilik Bütçesi" 144.848.000.-TL olarak yeni alt program 13 altında açılmış ve Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi yukarıda belirtilen 144.848.000.-TL'lik artışla birlikte toplam 2.709.947.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(5) Program 05 Maliye ve Gümrükler Bakanlığı Bütçesi:

(A) Alt Program 01, Madde Proje 71/3 "Yarım kalmış inşaatların bitirilmesi ile Devlete Ait Diğer Gayri Menkullerin Büyük Onarımları Projesi" kalemi, 150.000.000.-TL artırılarak 500.000.000.-TL olarak oybirliğiyle kabul edilmiş ve açıklama sütunu da buna göre yeniden düzenlenmiştir.

(B) Alt Program 29, Genel Giderler ve Sübvansiyonlar Madde 81 "Vakıflar ve Din İşleri Dairesi Bütçesine Katkı" kalemine geçen seneki katkının bu sene de devam etmesi amacıyla 100.000.000.-TL ödenek konmuştur.

.../1800.

(C) Alt Program 37, Genel Giderler ve Sübvansiyonlar "Sermaye Teşkili ve Transferler" kalemi KİT'lere olan sermaye taahhüdünü yerine getirmek amacıyla 150.000.000.-TL artırılarak 650.000.000.-TL olarak onaylanmıştır. 1987'de ödenen toprak komisyonu maaşlarının mansup edilmesi için Yeni Alt Program 42 ve madde 85 "Geçmiş Yıl Borçları" adı altında açılan kaleme 34.324.000.-TL ödenek konmuştur.

(Ç) Maliye ve Gümrükler Bakanlığı Bütçesi yukarıda belirtilen 434.324.000.-TL'lik artışla 60.283.623.900.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(6) Program 06 İçişleri, Köy İşleri ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Bütçesi:

İçişleri, Köy İşleri ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı bütçesi aynen ve toplam 35.781.316.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(7) Program 07 Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığı Bütçesi:

Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığı Bütçesi aynen ve toplam 15,515,264,000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(8) Program 08 Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesi:

(A) Program 08, Alt Program 02, Ödenek Türü 3, Madde Proje 82 "Sosyal Transferler" kalemi Öğretmen Koleji'ne alınan öğrenci sayısı 114 olduğundan ve bu öğrencilerin burslarının karşılanması amacıyla 23.040.000.-TL artırılarak 112.820.000.-TL'ye yükseltilmiş ve açıklama sütunu da buna göre yeniden düzenlenerek oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(B) Yukarıda belirtilen artışla birlikte Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesi toplam 12.867.622.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(9) Program 09 Tarım ve Orman Bakanlığı Bütçesi:

Tarım ve Orman Bakanlığı Bütçesi aynen ve toplam 5.094.631.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(10) Program 10 Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi:

Alt Program 01, Yönetim Hizmetleri, "Araçlar" bölümüne yazım hatası sonucu dahil edilmeyen RHA 683 plaka no'lu, mobaylette marka, 49.9 cc Ağırlığındaki aracın dahil edilmesiyle Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı Bütçesi 1.114.023.000.-TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(11) Program 11 Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesi:

(A) Alt Program 01, Tıp ve Sağlık Dairesi bütçesi kadrosunda yer alan üç adet sözleşmeli personel sayısı kanser laboratuvarının gerektirdiği fizikçi ve tıbbi teknoloj ihtiyacının karşılanması amacıyla altıya çıkarılarak toplam personel sayısı 1318 olarak onaylanmış ve buna bağlı olarak Alt Program 04, Ödenek Türü 1, Madde Proje 06, "Sözleşmeli Personel Maaşları" kalemi de 11.500.000.-TL artırılarak toplam 23.528.000.-TL olarak onaylanmıştır.

(B) Alt Program 04, Tıp ve Sağlık Dairesi altında Madde Proje 35'de yer alan "İlaç ve tıbbi malzeme alımları" kalemi öngörülen ödenekle birlikte yeni kurulan ilaç ve Eozacılık Dairesi altına yeni madde proje 35 ile aktarılmış ve Alt Program toplamları yeniden düzenlenmiştir.

(C) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesi yukarıda belirtilen artış ve değişikliklerle birlikte 12.020.142.000.-₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(12) Program 12 İskân Bakanlığı Bütçesi:

İskân Bakanlığı Bütçesi aynen ve toplam 2.266.629.000 ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(13) Program 13 Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesi:

Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesi aynen ve toplam 840.334.000.-₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(14) Program 14 Mahkemeler Bütçesi:

(A) Mahkemeler Bütçesinde Alt Program 01 Madde Proje 41 "Döşeme-Demirbaş" kalemine, Döşeme-Demirbaş gereksiniminin bazılarının daire tarafında karşılanması ve geçen sene de aynı miktarda ödeneğin bütçede öngörülmüş olması nedeniyle 1.000.000 ₺ ödenek oybirliğiyle kabul edilmiştir.

(B) Mahkemeler Bütçesi yapılan bu artışla birlikte 710.560.000 ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(15) Program 15 Hukuk Dairesi Bütçesi:

(A) Hukuk Dairesi Bütçesi Alt Program 01, Savcılık Hizmetleri, Madde Proje 11 "Yurt İçi Yolluklar" kalemi diğer dairelerle dengenin sağlanması amacıyla 500.000.-₺ artırılarak 2.000.000.-₺ olarak kabul edilmiştir.

(B) Hukuk Dairesi bütçesi belirtilen artışla birlikte 294.400.000.-₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(16) Program 16 Sayıştay Başkanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Madde Proje 29 "Diğer Hizmet Alımları" kalemi bütçede öngörülen ödeneğin yetersiz olduğundan 3.000.000.-₺ artırılarak 6.000.000.-₺ olarak kabul edilmiştir.
- (B) Araçlar bölümüne RHA 1144 plaka nolu, Renault marka, salon modeli araç Bütçe hazırlandıktan sonra satın alındığı için eklenmiştir.
- (C) Belirtilen artış ve düzenlemeyle birlikte Sayıştay Bakanlığı Bütçesi 198.104.000.-₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(17) Program 17 Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Madde Proje 21, "Posta-Telefon-Telgraf" kalemi, yer alan ödeneğin yetersiz olduğundan 1.500.000.-₺'na çıkarılmış; Madde Proje 23 "Geçici Hizmetliler" adı altında açılan yeni maddeye, Dairenin telefon santralı operatörünün maaşı karşılığı olarak 3.500.000.- ₺ ödenek konmuş; Madde Proje 29, yapılacak sınav masraflarının karşılanması amacıyla "Diğer Hizmet Alımları" kalemi 1.300.000.- ₺ artırılarak 7.300.000 ₺'na yükseltilerek sözkonusu artışlar oybirliğiyle kabul edilmiştir.
- (B) Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesi toplam 6.300.000.-₺'lik artışla 128.772.000.-₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(18) Program 18 Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi:

Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi aynen ve oyçokluğuyla toplam 7.592.681.000.-₺ olarak kabul edilmiştir.

(19) Program 19 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Savunma Bütçesi:

Savunma Bütçesi daha yeterli bir şekilde karşılanabilmesi amacıyla 500.000.000.-₺ artırılarak oybirliğiyle 8.500.000.000.- ₺ olarak oybirliğiyle kabul edilmiştir.

III. GELİRLERDE:

- (1) Türkiye Cumhuriyeti Yardımları 500.000.000.-'i artırılarak 57.000.000.000.-'i olarak onaylanmıştır.
- (2) Borçlanmalar kalemi 634.512.000.-'i artırılarak 36.821.129.000.-'i olarak onaylanmıştır.
- (3) Bütçenin finansmanı için öngörülen gelirler toplamı 1.134.512.000.-'i artırılarak 170.121.129.000.-'i olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

SONUÇ:

1 Ocak 1988-31 Aralık 1988 tarihleri arasındaki yıllık devre içindeki gelir ve giderleri içeren 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı, Komitemizce yapılan 1.134.512.000.-'i artışla 170.121.129.000.-'i'ne ulaşmıştır.

Tasarının Giderler ve Gelirleri itibarıyla fonksiyonel ayırımı aşağıda öngörülmekte; Hükümetçe sunulan Tasarıda yer alan gelir ve giderler ile Komitede kabul edilen gelir ve giderleri karşılaştırmalı olarak gösteren Tablo sunuş gerekçesi ile birlikte rapora ekli olarak sunulmaktadır.

GİDERLER	ARTIŞ L.	GENEL TOPLAM L.
- Personel Giderleri	62.588.000	74.554.490.000
- Cari Giderler	87.560.000	9.033.532.000
- Yatırımlar	177.000.000	50.925.000.000
- Transferler	307.364.000	27.108.107.000
- Savunma Giderleri	500.000.000	8.500.000.000
Toplam	1.134.512.000	170.121.129.000

GELİRLER	ARTIŞ (L)	GENEL TOPLAM (L)
- Mahalli Gelirler	-	76.300.000.000
- TC Yardımları	500.000.000	57.000.000.000
- Borçlanmalar	634.512.000	36.821.129.000
Toplam	1.134.512.000	170.121.129.000

Komitemizce yapılan 1.134.512.000.- TL olan gider artışlarının 500.000.000.- TL'lik kısmı Gelirler Cetvelindeki "Türkiye Cumhuriyeti Yardımları" kalemine geriye kalan 634.512.000.- TL'lik kısmı ise "Borçlanmalar" kalemine eklenmiş ve Tasarının Gelir-Gider dengesi böylece sağlanmıştır.

Komite üyelerinden Sayın Salih Usur Tasarının tümüne ret oyu kullanmış ve ret gerekçesini aşağıdaki karşı oy yazısında belirtmiştir.

UBP ağırlıklı hükümetin sürdürdüğü düşük ücret, yüksek faiz ve sürekli zam politikası sonucu, toplumumuzun büyük bir kesiminin yaşam düzeyi gerilemektedir. Çok küçük bir azınlık, milli gelirin büyük bölümünü alırken, gelir dağılımındaki bu adaletsizlik çalışan kesimler aleyhine yıldan yıla daha da büyümektedir. Bir avuç para babasından yana yürütülen politikaların 1988 yılında daha da azgınlaşacağı gözlemlenmektedir. Bunun en belirgin göstergesi, sermaye sınıfı için öngörülen yeni vergi bağışıklıklarına karşın, çalışan kesimlere yeni yeni vergiler yüklenmesidir.

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı, dolaysız vergilerin, 1987'ye göre, %50.7 oranında artırılmasını öngörürken; dolaylı vergileri %104 oranında artırmaktadır. Dolaysız vergilerin ise %70'lik bölümünün çalışan kesimler tarafından ödendiği dikkate alındığında, ülkemizde vergi yükünün hemen hemen tamamının çalışanlara yıkıldığı açıktır. Tasarı bu adaletsizliği düzeltmek yerine daha da artırmaktadır.

Tasarı incelendiği zaman yine enflasyonist açık bütçe ile yine pahalılık, yine zam, yine dolaylı vergi geleceği açıktır. Oysa dengeli, sağlıklı kalkınmanın temeli, enflasyonsuz, fiyat istikrarı olan, tasarrufların lüks tüketime değil, üretici yatırımlara yöneltildiği, kamu fonlarının değerlendirildiği, sosyal dengelerin bozulmadığı bir düzendir.

Sürekli pahalılık demek olan enflasyonu denetlemek için para-kredi politikalarını sıkı denetime almak, TL'nin değer kaybının etkilerini asgariye indirecek önlemler almak, üretimi artırıp fiyat kontrolü getirmek, bütçe açıklarını en düşük seviyede tutmak gerekir.

Hükümet ise bunun tam tersini yapmaktadır. Çünkü enflasyonist ortamdan büyük oranda kazanç sağlayan gelir grupları vardır. Ve bunlar ekonomik yaşamda etkin oldukları gibi, toplumumuzun yöneltmesinde de söz sahibidirler. Üretim yerine ticaret, yatırım yerine tüketim teşvik edilmektedir. Merkez Bankasının yetkileri daraltılmış, para giriş çıkışı en denetimsiz boyutta serbest bırakılmış, döviz piyasası karaborsacıya terk edilmiştir. Devletin ekonomik yaşama müdahale edip yönlendirmesi politikasından strateji uzaklaşmış, ekonomi tamamen özel sektöre terk edilmiştir. Bu politikanın sonucu olarak kamu kuruluşları ile kooperatifler iflas noktasına getirilmiştir.

Geçmiş yıl bütçelerine göz attığımız zaman, devletin üç ana gelir kaynağından ikisini oluşturan TC yardımları ile borçlanmaların, öngörülenin %30'u dolayında gerçekleştiğini görmekteyiz. Bu ise birçok yatırımın geri bırakılmasını ve fonların eritilmesini getirmiştir.

1988 yılında da devlet gelirlerinin yaklaşık %60'lık bölümünü yine bu iki kalem oluşturmaktadır. Tasarıda öngörülen gelirlerin gerçekleşemeyeceğini daha şimdiden söylemek, kehanet olmayacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz ve Genel Kurulda ortaya koyacağımız ayrıntılı görüşler ışığında tasarıya CTP olarak ret oyu kullanıyoruz.

.. / 1808

Komite üyelerinden Sayın Erdal Süreç ile Sayın Hüseyin Angolemlî Tasarının tümüne ret oyu kullanmış ve ret gerekçelerini aşağıdaki karşı oy yazılarında belirtmişlerdir.

"1988 Bütçe Yasa Tasarısı enflasyon ve pahalılığı artırıcı, gelir dağılımını daha da bozucu bir yapıdadır. 1988 Bütçe Yasa Tasarısı 93.821.129.000.-'i açık olarak öngörülmektedir. 1987 yılına göre bütçe açığı %47 oranında artmış bulunmaktadır. Bir yandan kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomi yaratmadan behsederken diğer yandan da 1988 Bütçesini %54.8 oranında dış yardımlara ve borçlanmalara bağlamak sağlıklı bir yaklaşım sayılamaz.

1988 Bütçe Yasa Tasarısı dolaylı vergilerde %104, dolaysız vergilerde %50.7 oranında artış öngörmektedir. Özellikle dolaylı vergileri artırarak halka yeni vergi yükleri getirmeyi hedef koyan bu bütçe tasarısının dar gelirlilere güç günler yaşatacağı anlaşılmaktadır. İthal vergilerinde ve KDV uygulamasının yürürlüğe konması ile vergi yükünün bu dönemde daha da artacağı görülmektedir.

Bütçede, vergi artışları önemli oranda artırılırken transfer harcamalarında öngörülen artış ise sadece %28 oranında bırakılmıştır. Enflasyonun bilinen yüksek rakamları nedeniyle 1988 yılında transfer harcamalarının reel olarak azalacağı açıkça görülmektedir.

1988 Bütçe Tasarısında Devletin Sosyal Sigortalara olan 5 milyar aşan borcu için gerekli ödenek ayrılmadığı gibi, sosyal hizmetlilere yönelik olumlu ödenekler de yer almamaktadır.

İktidarın bu Bütçe ile pahalılık ve enflasyon sorunlarını çözmesine olanak yoktur. 1988 Bütçe Tasarısı sosyal adaletsizlikleri büyütecek, dar ve sabit gelirlilerin omuzlarına yeni vergi külfetleri getirerek, gelir dağılımının daha da bozulmasına neden olacak bir yapıdadır. Bu yapıdaki bir bütçe ile ekonomiyi yönlendirmek, üretimi ve kalkınmayı artırmak, üretici sorunlarına çözüm getirmek olanaksızdır.

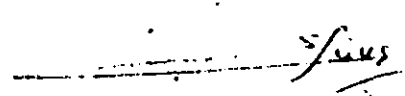
Yukarıdaki özet gerekçeler ışığında ve ayrıntılı diğer görüşlerimizi Meclis Genel Kurulunda açıklamak kaydıyla 1988 Bütçe Yasa Tasarısını benimsemediğimizi ve red oyu vereceğimizi saygıyla belirtiriz."

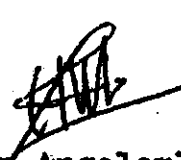
1809

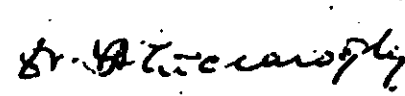
Kemitemiz 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının
Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oyçokluğuyla
Genel Kurula salık verir.

4 Aralık 1988

Ahmet Akar
(Başkan)

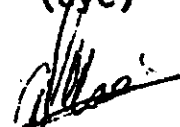

Erdal Süreç
(Başkan Vekili)

Hüseyin Angolemlı
(Uye)

Yüksel Tüccaroğlu
(Uye)

Erbay Kanatlı
(Uye)

Mustafa Hacıahmetoğlu
(Uye)

Salih Usar
(Uye)

Tokay Varioş
(Uye)

Ergün Vehbi
(Uye)
(Son oylamaya katılmadı)

1910

- EK I -

GEREKÇE

GİRİŞ

1988 yılı Programına uygun olarak hazırlanan 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı 168.986.617.000.- TL olarak bağlanmıştır. Şöyle ki:

GİDER

Cari Harcamalar.....	78.837.874.000	
Yatırım Projeleri	50.748.000.000	
Transfer Harcamaları	39.400.743.000	<u>168.986.617.000</u>

FINANSMAN

Mahalli Gelirler	76.300.000.000	
T.C. Yardımları	56.500.000.000	
Borçlanmalar	36.186.617.000	<u>168.986.617.000</u>

Bütçe gerekçesinde sırasıyla aşağıdaki konular hakkında özet bilgi arz edilmiştir.

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Genel Ekonomik Durumu
- Dış Ticaret Odemeler Dengesi
- Kamu Maliyesi
- 1988 Bütçe Yasa Tasarısı Hakkında İstatistikî Bilgiler
- 1987 Mali Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları

GENEL EKONOMİK DURUM

1811

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı, 1988 yıllık programına uygun olarak hazırlanmıştır.

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı ile Proje bazında Gölet yapımı, içme suyu projeleri, Bitkisel Üretim ve Sulama sistemlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, Elektrik Enerjisi projesi, Telekomünikasyon hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, mevcut yolların bakım ve onarım projeleri ile Üretim sektörüne özel ağırlık verilmiş olup 1988 Program yılında hedef alınan %7 büyüme hızına ulaşabilmek için bütçede gerekli önlemlere yer verilmiştir. Ayrıca 1988 Mali Yılı Bütçe Yasası ile bazı sektörlerdeki darboğazları gideren ve ihracat olanağı yaratan yatırımlar teşvik edilecek ve eğitim, sağlık, sosyal konut gibi toplumun refahına yönelik sosyal amaçlı yatırımlarada gereken önemin verilmesi amaçlanmaktadır.

ÖDEMELER DENGESİ

1988 Yılında Ödemeler dengesinin sağlıklı bir yapıya ulaştırılması esas olarak benimsenmiştir.

Bu bakımdan geçmiş yılların gelişmeleri de dikkate alınarak döviz kazandırıcı dış satımının artırılması ile dış finansman ihtiyacını azaltıcı önlemlerin alınmasına devam edilecektir.

Ayrıca Ödemeler dengesinin kalkınmayı destekleyici bir duruma getirilmesi için özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin kalkınmasında hayati öneme haiz olan ve büyük maddi kaynaklara ihtiyaç gösteren Alt-Yapı, enerji, ulaştırma ve haberleşme ile ilgili yatırımların T.C. Yardımları ile finanse edilerek sonuçlandırılması hedef olarak alınmıştır.

1812

DİŞ TİCARET

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ekonomi'sinde döviz darboğazını giderici önlemler üzerinde 1988 yılında da hassasiyetle durulacaktır. Bu cümleden olmak üzere geçmiş yıllardan beri uygulanmakta olan Dış Satımın mümkün mertebe Üçüncü Ülkelere Dış Alımın ise Türkiye'den gerçekleştirilmesi için gereken azami gayretin gösterilmesine devam edilecektir. Bu uygulama sonucu önümüzdeki dönemlerde Dış Ticaret açığının azaltılması, Türkiye ile olan ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi ve Dış Satımın özellikle Dövizde dayalı Üçüncü Ülkelere yönlendirilmesi hedef olarak alınmıştır.

1988 Ödemeler Dengesi

I. Cari İşlemler	Milyon Dolar
A: Dış Ticaret	
1. Dış Satım	67.2
2. Dış Alım.....	188.1
3. Dış Ticaret Açığı.....	-120.9
B: Görünmeyen İşlemler	
1. Turizm (Net).....	65.9
2. Diğer (Net)	32.8
3. Görünmeyen İşlemler Dengesi	98.7
CARI İŞLEMLER AÇIĞI	-22.2

KAMU MALİYESİ

Kamu maliyesinde, sağlıklı gelir - gider bütçe dengesinin sağlanması esas olarak benimsenmektedir. Bu amaca ulaşabilmek için bir yandan cari nitelik taşıyan ödeneklerde azami tasarruf ilkesine riayet edilirken diğer taraftan da yerel gelirlerinizi artırıcı her türlü yasal ve idari önlemler alınacaktır. Bu suretle Kamu gelirlerinin programda öngörülen oranda arttırılması ve kalkınmadaki önceliklere yönlendirilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bütçe açıklarının azaltılması maliye politikamızın temelini oluşturmaktadır.

1988 Program yılında Gayri Safi Yurt Millî Hasılabın %7 oranında büyümesi hedef olarak alınmış olup uygulanacak mali politika ile Enflasyonun Genel Ekonomi üzerindeki olumsuz etkisinin asgariye indirilmesine çalışılacaktır. Ayrıca Yatırımların seçiminde Alt Yapı, Ulaşım, Haberleşme, Elektrik Enerjisi, İçme ve Sulama suyu projelerinin tamamlanması ile dışsatım yönelik, üretimi arttırıcı dış alım ikamesi yaratan, ara malları üreten ve istihdam olanakları sağlayan yatırım alanları ile yerel hammadde işleyen Sanayi Yatırımlarına öncelik verilmiş olup, üretgen ve döviz kazandırıcı yatırımların teşvik edilmesi öngörülmüştür.

1988 Mali Yılı Bütçe Tasarısında, Kalkınma ve Yatırımlar ile yakından ilgisi olan Tarım, Eğitim, Sağlık ve Tanıtıma yönelik cari giderlerin karşılanmasında öncelik verilmiştir. Ayrıca bu tasarı Bütçe gelirlerini öncelikli sektörlere tahsis etmekte, Devlet mekanizmasını geliştirecek önlemler ile tüm sektörlerin dengeli bir şekilde gelişmesini imkân kalacak düzenlemeleri bünyesinde taşımaktadır.

1814

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI

1988 yılı programına uyumlu olarak hazırlanan 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı hacim itibarıyla 168.966.617.000 Türk Lirasına bağlanmıştır. Şöyle ki;

GİDERLER

- Personel giderleri ve diğer özlük hakları için	61.891.902.000
- Diğer Cari Giderler için	8.945.972.000
- Yatırım Projeleri için	50.748.000.000
- Transfer Harcamaları için	39.400.743.000
- Savunma Giderleri için	8.000.000.000

FINANSMAN

- Mahalli kaynaklardan sağlanacak öz gelirler	76.300.000.000
- Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	56.500.000.000
- Borçlanmalar	36.186.617.000

PERSONEL MAASLARI İLE DİĞER ÖZLÜK HAKLARI

1987 Mali Yılı Bütçesinde öngörülen 44.335.225.000 liralık ödeneye karşılık 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında personel maaşları ile diğer özlük hakları için 17.536.577.000.- liralık artışla bu rakam 61.891.902.000 l'ye yükselmiş olup, artış nedenleri aşağıda arz edilmiştir.

- a) 1988 Mali Yılında kamu görevlilerine ödenecek hayat pahalılığı tahsisatları ile Devletten aylık ve yardım alacaklara yapılacak düzenleme gereği mükellefiyet için ödenek öngörülmesi.
- b) 1988 Mali Yılında personele ödenmesi gerekli borem içi artışlar için ödenek öngörülmesi.

DIĞER CARİ GİDERLER

1987 Mali Yılı Bütçesinde bu maksat için öngörülen 7.017.899.524.- liralık ödenek 1.928.072.476.- liralık artışla 8.945.972.000.- lir'e ulaşmıştır. Cari ödeneklerde geçmiş yıl ödeneklerine oranla gerçekleş- tirilen %27.5 oranındaki artış 1988 Mali Yılında cari nitelikli ödeneklerde azami tasarruf ilkesine riayet edildiğini göstermektedir.

YATIRIM PROJELERİ

1988 Mali Yılı Bütçe Tasarısında öngörülen Yatırım Projeleri toplamı 50.748.000.000.- l olup projelerin ana proje gurupları itibarıyla dökümü aşağıda gösterilmiştir.

- Araç alımları için	147.000.000
- Makine ve Teçhizat alımları için	17.594.000.000
- İnşaat yapı, büyük onarımları için	2.246.000.000
- Su tesisleri ve gölet yapı ve onarımları için	15.597.000.000
- Alt Yapı, ulaşım ve haberleşme için	10.037.000.000
- Tarım ve Ormancılık projeleri için	3.210.000.000
- Sosyal hizmetleri için	1.765.500.000
- Kültür Hizmetleri için	153.500.000

Ayrıca, 840.885.000.- liralık yatırıma yönelik transfer ödenekleri ile birlikte mütalâe edildiğinde 1988 Yatırım Projeleri toplamı 51.588.885.000.- lir'e ulaşmaktadır.

TRANSFERLER

1987 Mali Yılı Bütçesinde öngörülen 30.787.765.552 TL transfer ödeneğine karşılık 1988 Mali Yılı Bütçe tasarısında öngörülen ödenek toplamı 39.400.743.000 TL'dir.

Mali Transferler

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen mali transferler toplamı 7.560.422.800 TL olup başlıca mali transferler aşağıda gösterilmiştir.

- Kırbekçi maaşlarına yardım	65.000.000
- Spor Federasyonlarına Yardım.....	120.000.000
- Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik Merkezine Katkı	25.306.000
- Türk Ajansı Kıbrıs'a yardım	149.366.000
- Siyasal Partilere Yardım	228.900.000
- Bayrak Radyo-Televizyon Kurumuna mali katkı	706.000.000
- Bütçeden yardım alan Zümrelere yıl içinde verilmesi muhtemel Hayat Pahalılığı artışı.....	5.044.000.000

Sosyal Transferler

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen Sosyal Transferler toplamı 23.462.518.000 TL olup başlıca Sosyal Transferler aşağıda gösterilmiştir.

- Emekli maaşları	12.600.000.000
- Şehit ve Kadise Kurbanı aileleri ile Malul Gazi Ödenekleri..	2.315.268.000
- Müdahilîlik tazmin yasaası uyarınca öngörülen ödenekler	1.006.000.000
- Burslar ve nakdi yardımlar	564.642.000
- Sosyal Sigorta Fonuna Ödenti.....	7.086.608.000

- Türkiye ve Türkiye dışındaki tedavi görenlere yardım	450.000.000
- Kıttaç Yoksullara Yardım	1.027.400.000

İktisadi Transferler

1966 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen İktisadi Transferler Toplamı aşağıda gösterildiği üzere 840.865.000 l'dir.

- İhracatı teşvik fonu ve ihracatı teşvik kredilerine ilişkin faiz farkı.	450.000.000
- Toprak Ürünleri Kurumuna Yardım	380.865.000
- Sanayi Yatırımları faiz iadesi fonu	10.000.000

1966 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının 1967 Mali Yılı Bütçesi ile mukayeseli durumlarını gösteren tablolar müteakip sayfalarda gösterilmiştir.

1938 BÜTÇE TASARISININ BAKANLIKLAR VE MÜSPAKİT DAİRELERİNE İLAK OLUNAN HİZMETLERİNE İLAK OLUNAN BÜTÇE

Bakanlık/Daire	Personel Giderleri	Carî Giderler	Yatırımlar	Transferler	Toplam
Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı	193.391.000	599.210.000	150.000.000	25.000.000	967.601.000
Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi	244.286.000	223.100.000	5.000.000	10.000.000	482.386.000
Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlığı	1.733.174.000	469.920.000	540.000.000	-	2.743.094.000
İçişleri ve Savunma Bakanlığı	1.308.289.000	842.145.000	97.000.000	317.665.000	2.565.099.000
Maliye ve Gümrükler Bakanlığı	3.085.386.000	174.705.000	480.000.000	20.200.000	3.760.291.000
Genel Giderler ve Sübvansiyonlar	35.101.950.000	1.280.300.000	-	19706.758.000	56.089.008.000
İşleri, Kıyışları ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı	1.939.529.000	756.437.000	32711.000.000	374.350.000	35.781.316.000
Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığı	4.499.183.000	576.831.000	10439.000.000	250.000	15.515.264.000
Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı	10.344.019.000	548.677.000	1158.500.000	813.386.000	12.844.582.000
Tarım ve Orman Bakanlığı	1.688.289.000	196.342.000	3210.000.000	-	5.094.631.000
Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı	355.203.000	64.820.000	234.000.000	460.000.000	1.114.023.000
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı	4.624.705.000	1.915.803.000	515.000.000	4953.134.000	12.008.642.000
Emek Bakanlığı	1.208.849.000	44.230.000	1013.500.000	-	2.266.629.000
Sağlık, Spor ve Çalışma Bakanlığı	393.838.000	201.496.000	125.000.000	120.000.000	840.334.000
Halkın İhtiyaçları Bakanlığı	650.228.000	59.332.000	-	-	709.560.000
Emek Dairesi	277.400.000	16.500.000	-	-	293.900.000
Sağlık Bakanlığı	164.204.000	30.900.000	-	-	195.104.000
Emek Hizmetleri Komisyonu Başkanlığı	197.212.000	25.260.000	-	-	122.472.000
Emek Genel Müdürlüğü	6.582.767.000	919.914.000	90.000.000	-	7.592.681.000
TOPLAMI	74.491.902.000	6.945.972.000	50749000.000	20.300.750.000	160926.617.000
SAVUNMA	-	-	-	-	3000.000.000
GENEL TOPLAM	-	-	-	-	163.926.617.000

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1987 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE
ÖZET MUKAYESELİ TABLOSU

ÖZET	1987	1988	Fark	1987'ye nis-	Bütçe hami-
BADEK	Milyon İ	Milyon İ	Milyon İ	bütçe artış	ne göre
				%'si	oranı
I. Sivil Bütçe	105.012.5	160.986.6	+ 57.974.1	+ % 56.2	% 95.3
II. Savunma Bütçesi	6.365.0	8.000.0	+ 1.635.0	+ % 25.7	% 4.8
Toplam	109.377.5	168.986.6	+ 59.609.1	+ % 54.5	%100.0
FINANSMAN					
I. Mahalli Gelirler	45.858.0	76.300.0	+ 30.442.0	+ % 66.4	% 45.1
II. Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	26.000.0	56.500.0	+ 30.500.0	+ %117.3	% 33.5
III. Borçlanmalar	34.444.6	36.186.6	+ 1.742.0	+ % 5.0	% 21.4
IV. Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.074.9	-	- 3.074.9	- %100.0	
Toplam	109.377.5	168.986.6	+ 59.609.1	+ % 54.5	%100

1820

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1987 MALİ YILI BÜTÇE PERFORMANSI - I - 22. CARI HİSAPLAR
YATIRIMLAR VE TRANSFERLER İZBARIYLA MUKAYESELİ MALİ DURUMU

Giderler	1987	1988	FARK
SİVİL BÜTÇE GİDERLERİ			
Personel Giderleri	44.535.225.000	61.891.902.000	+ 17.556.677.000
Diğer Cari Giderler	7.017.899.524	8.945.972.000	+ 1.928.072.476
Yatırımlar	20.371.634.388	50.748.000.000	+ 29.376.365.612
Transferler	30.737.765.552	39.400.743.000	+ 8.612.977.448
	103.012.524.464	160.986.617.000	+ 57.974.092.536
SAYUNMA BÜTÇE GİDERLERİ	6.365.000.000	8.000.000.000	+ 1.635.000.000
Toplam	109.377.524.464	168.986.617.000	+ 59.609.092.536
FINANSMAN			
Mahalli Gelirler	45.658.011.290	78.500.000.000	+ 30.441.988.710
Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	26.000.000.000	56.500.000.000	+ 30.500.000.000
Borçlanmalar	34.444.616.000	36.136.617.000	+ 1.742.001.000
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.074.897.174	-	- 3.074.897.174
Toplam	109.377.524.464	168.986.617.000	+ 59.609.092.536

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ EKONOMİK AYRILIMI

	1987	1988	FARK	1987'ye Mistbette Artış %'si	1988 Bütçe Hacmine Oranı
Cari Giderler	57.713.124.524	78.837.874.000	+ 21.119.749.476	+ % 36.6	% 46.7
Yatırımlar	20.871.634.388	50.748.000.000	+ 29.876.365.612	+ %143.1	% 30.0
Transferler	30.787.765.552	39.400.743.000	+ 8.612.977.448	+ % 28.0	% 23.3
Toplam	109.377.524.464	168.986.617.000	+ 59.609.092.536	+ % 54.5	% 100.0

1988 BÜTÇE YASA TASARISININ 1987 BÜTÇESİYLE NİKAZESELİ DURUMUNU GÖSTEREN

	<u>1987</u>	<u>1988</u>
1- Savunma	13.793.102.205	16.157.730.000
2- Mali, Yargı, Yasa ve Genel İdari Hizmetler	16.716.097.321	46.335.024.000
3- Ekonomik Hizmetler	16.480.431.704	21.723.918.000
4- Sosyal Hizmetler	62.387.893.034	82.768.895.000
Toplam	<u>109.377.524.464</u>	<u>166.986.617.000</u>

COMPTONAL SYSTEM

PAID

+ 4,364,577.795

+ 29,618,926.479

+ 5,243,486.296

+ 20,381,001.966

+ 59,609,092.536

1823

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISINDA YER ALAN TRANSFERLERİN 1987 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE
MUKAYESELİ TABLOSU

	1987	1988	FARK
Mali Transferler	6.396.620.000	7.560.422.000	+ 1.163.802.000
- Sosyal Transferler	15.647.217.565	23.462.518.000	+ 7.815.300.435
- İktisadi Transferler	1.638.605.000	840.885.000	- 797.720.000
- Sermaye Teşkili ve Transferler	480.000.000	500.000.000	+ 20.000.000
- Borçlar	891.665.828	2.121.918.000	+ 1.230.252.172
- İstisnâk Giderleri	150.000.000	800.000.000	+ 650.000.000
- Yerel Kuruluşlara Yardımlar	2.475.000.000	4.115.000.000	+ 1.640.000.000
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.108.657.159	-	- 3.108.657.159
Toplam	30.787.765.552	39.400.743.000	+ 8.612.977.448

1824

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI GELİRLERİNİN 1987 GELİRLERİNE KARŞI GELİŞİMİ

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1987 Mali Yılı Tahminleri</u>	<u>1988 Mali Yılı Tahminleri</u>
<u>DOLAYSIZ VERGİLER</u>	22.475.900.000	33.890.100.000
<u>DOLAYLI VERGİLER</u>	14.360.000.000	29.292.900.000
<u>VERGİ DIŞI BÜTÇE GELİRLERİ</u>	6.922.948.280	10.167.155.000
<u>CEZALAR VE MÜCADELELER</u>	170.000.000	250.000.000
<u>YANU KURULUŞLARI GELİRLERİ</u>	283.000.000	720.845.000
<u>HAZINE MALLARI KİRA GELİRLERİ</u>	265.000.000	500.000.000
<u>MUHTELİF GELİRLER</u>	1.382.162.410	1.479.000.000
<u>Mahalli Gelirler Toplamı</u>	<u>45.858.012.290</u>	<u>76.300.000.000</u>
<u>T.C. Yardımları</u>	<u>26.000.000.000</u>	<u>56.500.000.000</u>
<u>Borçlanmalar</u>	<u>34.444.618.000</u>	<u>36.186.617.000</u>
<u>Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden sağlanan İnsancıl Yardımlar</u>	<u>3.074.897.274</u>	
<u>Toplam Gelirler</u>	<u>109.377.524.464</u>	<u>168.986.617.000</u>

ANALISIS OZP TABLOSI

Artis veya
Azalis

+ 11.404.200.000
+ 14.932.900.000
+ 3.244.206.120
+ 90.000.000
+ 437.845.000
+ 235.000.000
+ 97.837.590

+ 30.441.987.710
+ 30.500.000.000
+ 1.742.001.000

- 3.074.897.174

+ 59.609.092.536

=====

1825

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KADROLARININ MESLEK GRUPLARINA GÖRE YAPISI

	<u>1987</u>	<u>1988</u>
(i) Memur	5.531	5.603
(ii) 22/84 sayılı Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası ile İhdas edilen Ek Kadro	1.799	1.665
(iii) Öğretmen	2.553	2.553
(iv) Polis	2.000	2.000
(v) Sözleşmeli	75	75
	<u>11.958</u>	<u>11.918</u>
(vi) İşçi	1.311	1.314
	<u>13.259</u>	<u>13.232</u>

1987 BÜTÇESİ 9 AYLIK UYGULAMA SONUÇLARI

- Cari Giderler Toplamı	60.702.494.190
- Savunma Giderleri	4.238.180.791
- Yatırım Giderleri	6.326.778.231
Toplam Harcamalar	71.267.453.212

Finansman

- Mahalli Gelir Tahsilâtı	37.579.128.082
- T.C.Yardımları	10.163.097.904
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.977.013.175
Toplam Tahsilât	51.719.239.161

827

1988 YILINDA YASA TASARISININ GELEN VE KONTROLDE KALAN EDİLEN BAKANLIK VE MÜHÜR BAŞKANLIĞI DİĞERLERİNİN DURUMU

MÜHÜR BAŞKANLIĞI	MÜHÜR BAŞKANLIĞI		MÜHÜR BAŞKANLIĞI		MÜHÜR BAŞKANLIĞI		MÜHÜR BAŞKANLIĞI			
	GELEN	KONTROLDE KALAN	GELEN	KONTROLDE KALAN	GELEN	KONTROLDE KALAN	GELEN	KONTROLDE KALAN		
KURUMSAL VE MÜHÜR BAŞKANLIĞI	193.391.000	193.391.000	599.210.000	599.210.000	150.000.000	150.000.000	35.000.000	25.000.000	967.501.000	967.501.000
KURUMSAL VE MÜHÜR BAŞKANLIĞI	244.286.000	244.286.000	223.100.000	223.100.000	5.000.000	5.000.000	10.000.000	10.000.000	482.386.000	482.386.000
KURUMSAL VE MÜHÜR BAŞKANLIĞI	1.733.178.000	1.733.178.000	469.920.000	469.920.000	540.000.000	540.000.000	-	-	2.743.094.000	2.743.094.000
DİĞERLER VE SAVUNMA BAKANLIĞI	1.308.289.000	1.359.377.000	842.145.000	908.905.000	97.000.000	124.000.000	217.665.000	317.665.000	2.365.999.000	2.709.947.000
PAZAR VE GÜMRÜK BAKANLIĞI	3.085.386.000	3.085.386.000	174.705.000	174.705.000	480.000.000	630.000.000	20.200.000	20.200.000	3.760.291.000	3.910.291.000
GENEL GİDERLER VE SİYASİ YERLER	35.101.956.000	35.101.950.000	1280.300.000	1.280.300.000	-	-	38.706.752.000	38.991.082.000	56.089.008.000	56.373.332.000
İÇİŞLERİ, KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	1.939.529.000	1.939.529.000	756.437.000	756.437.000	327.200.000	327.200.000	374.350.000	374.350.000	3.397.514.000	3.397.514.000

1318

1988 BÜTÇE YASA TASARISININ GELEN VE KOMİTEDE KABUL EDİLEN BAKANLIK VE MUSTAKİL DAİRELER İTİBARIYLA
GİDENEK DURUMU

BAKANLIK / DAİRE	PERSONEL GİDERLERİ		CARİ GİDERLER		YATIRIMLAR		TRANSFERLER		TOPLAM	
	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN
BAYINDIRLIK, ULAŞTIRMA VE TURİZM BAKANLIĞI	4.499.183.000	4.499.183.000	576.831.000	576.831.000	10.439.000.000	10.439.000.000	250.000	250.000	15.515.264.000	15.515.264.000
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI	12.344.019.000	12.344.019.000	348.677.000	348.677.000	1.138.500.000	1.138.500.000	813.386.000	836.426.000	12.344.332.000	12.867.622.000
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	1.688.289.000	1.688.289.000	196.342.000	196.342.000	3.210.000.000	3.210.000.000	-	-	5.094.631.000	5.094.631.000
EKONOMİ, TİCARET VE SANAYİ BAKANLIĞI	355.203.000	355.203.000	64.820.000	64.820.000	234.000.000	234.000.000	460.000.000	460.000.000	1.114.023.000	1.114.023.000
SAGLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI	4.624.705.000	4.636.205.000	1.915.803.000	1.915.803.000	515.000.000	515.000.000	4.953.134.000	4.953.134.000	12.008.642.000	12.020.142.000
İSKAN BAKANLIĞI	1.208.849.000	1.208.849.000	44.280.000	44.280.000	1.013.500.000	1.013.500.000	-	-	2.266.629.000	2.266.629.000

1988 BÜTÇE YASA TASARISININ GELEN VE KOMİTEDE KABUL EDİLEN BAKANLIK VE MUSTAKİL DAİRELER İTİBARIYLA
ODENEK DURUMU

BAKANLIK/ DAİRE	PERSONEL GİDERLERİ		CARİ GİDERLER		YATIRIMLAR		TRANSFERLER		TOPLAM	
	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN	GELEN	KOMİTEDE KABUL EDİLEN
GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANLIĞI	395.338.000	395.838.000	201.496.000	201.496.000	125.000.000	125.000.000	120.000.000	120.000.000	340.334.000	340.334.000
MAHKEMELER	550.223.000	550.223.000	59.532.000	60.532.000	-	-	-	-	709.550.000	710.550.000
HUKUK DAİRESİ	277.400.000	277.400.000	16.500.000	17.000.000	-	-	-	-	293.900.000	294.400.000
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI	164.204.000	164.204.000	30.900.000	33.900.000	-	-	-	-	195.104.000	198.104.000
KAMU HİZMETİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞI	97.212.000	97.212.000	25.260.000	31.560.000	-	-	-	-	122.472.000	128.772.000
POLİS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	6.582.767.000	6.582.767.000	919.914.000	919.914.000	90.000.000	90.000.000	-	-	7.592.581.000	7.592.581.000
İNMA	-	-	-	-	-	-	-	-	8.000.000.000	8.500.000.000
TOPLAM	7.491.902.000	7.554.490.000	8.945.972.000	9.033.532.000	50.748.000.000	50.925.000.000	26.800.743.000	27.108.107.000	168.986.617.000	170.121.129.000

BASKAN - Teşekkür ederim Sayın Komite Başkanı.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmelere Maliye ve Gümrükler Bakanının sunuş konuşması ile başlanacaktır. Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetimizce hazırlanarak yasalarımızın belirlediği süre içinde Yüce Meclisimize sunulan 1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komisyonunda her yönü ile incelenmiş, Komisyonun değerli katkıları, ilâve ve değişiklikleri ile daha olgun hale getirilerek tetkik ve tasviplerinize sunulmuştur. Bu vesile ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komisyonunun saygıdeğer Başkan ve üyelerine değerli hizmetleri için Hükümetimiz ve şahsım adına teşekkür ederken, tasarının Yüce Meclisteki görüşmeler sonucunda memleketimiz için daha mükemmel hale getirilerek yasalaşacağına olan samimi inancımı ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1988 Mali Yılı Bütçe Tasarısı gerek Hükümet programımız, gerekse ikinci beş yıllık plânda yer alan anlayış ve hedefler ile 1988 yılı programının öngördüğü makro büyüklükler ve uygulanmakta olan istikrar politikaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bilindiği üzere günümüzde bütçeler, ekonomi politikasının en etkili bir aracı durumundadır. Vergi gelirlerinin toplanması, bütçe giderlerinin yapılması, plân ve yıllık programlar doğrultusunda bütçelerin dengeye sokulması, ekonominin bütün göstergelerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Bu bilinçle hazırlanan 1988 Mali Yılı Bütçesi mevcut yapısı ve büyüklükleri ile birçok temel politika ve tercihleri ihtiva etmektedir. Bu bakımdan tasviplerimize sunulan 1988 Bütçesi ile, belli sektörlerdeki sorunları çözeceğimize ve vatandaşlarımızın refahını artırma yönünde yeni imkanlar sağlayacağımıza inanmaktayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; özellikleri itibarıyla hem ekonomik, hem de politik nitelik taşıyan bütçelerin hazırlanması sırasında, ekonomide mevcut olan şartların her yönü ile bilinmesinde ve incelenmesinde yarar vardır. Bu bakımdan 1988 Mali Yılı Bütçesinin takdimine geçmeden önce genç Cumhuriyetimizin ekonomik konuları hakkında kısaca bilgi arz etmekte yarar görmekteyim.

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Devletimiz ekonomisinin, istikrar içinde büyüme hedefi şüphesiz büyük önem arz etmektedir. Hükümetimiz bu hedefe ulaşmak için, ekonomideki gelişme dinamiğini korumaya özen göstermektedir. Bu bakımdan seçilen yatırım projelerinin dengeli ve sağlıklı ekonomik büyümeyi öngören ve istihdam olanağı yaratacak projeler olması için büyük hassasiyet gösterilmektedir. Ayrıca, benimsediğimiz ve izlediğimiz ekonomik politika, rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisine işlerlik kazandırmak Bu nedenle icraatımız genel olarak Devletin ekonomiye daha az müdahalesini, ekonominin işleyişinde serbest rekabet mekanizmasının önem kazanmasını, ithalatın daha geniş ölçüde liberasyonu ve sübvansiyonların mümkün olduğu kadar azaltılmasını sağlamaya yöneliktir. Bu temel yaklaşımımıza işaret ettikten sonra, ekonomimizin genel durumuna ilişkin açıklamalarımıza milli gelirdeki gelişmeler hakkında bilgi sunarak başlamak isterim.

Bütçe tasarısını Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komisyonunda takdim ederken yapmış olduğum konuşmamda da ifade ettiğim gibi, 1983-1986 yılları arasında gayri safi milli hasılda küçümsemeyecek oranda reel artışlar kaydedilmiştir. 1977 sabit fiyatlarıyla, 1983 yılında %1.6 olarak gerçekleşen Gayri Safi Milli Hasıla oranı, 1984 yılında %6.4; 1985 yılında %7.5; 1986 yılında ise %4.8 olarak gerçekleşmiştir. 1987 yılında %6.2 gerçekleşmesi beklenen büyümenin 1988 yılında %7 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

1988 yılında, hedeflenen büyüme hızına ulaşmak için alınacak ekonomik önlemler sonucu, oluşacak tasarruf yapısı ve mevcut potansiyel de dikkate alınarak yaratılacak kaynakların tümünün hedef doğrultusunda kullanılmasına özen gösterilecektir. Dolayısıyla istikrar içinde büyümenin sürdürülmesi ve üretim faktörlerinin en üst seviyede kullanılması sağlanmış olacaktır. Bu tedbirlerin sonucu olarak geçmiş yıla oranla, tarımda %5.6; sanayi sektöründe %8.1; hizmetler sektöründe ise %7.3 oranında üretim artışı sağlanacaktır. Böylece tarım, sanayi ve hizmetler sektörü üretiminin, toplam üretim içindeki payları sırasıyla %16.2; %23.8 ve %60.0 civarında gerçekleşmiş olacaktır.

Hemen ifade etmek isterim ki, Gayri Safi Milli Hasılda meydana gelen olumlu büyümler ile birlikte, sektörler arasındaki dengeli büyümenin de her geçen yıl daha mükemmel hale doğru bir seyir takip etmiş olması memnuniyet verici gelişmeler olarak görülmektedir.

Konuşmamın bu bölümünde dış ticaret ve ödemeler dengesinde meydana gelen gelişmeler hakkında bilgi sunmak istiyorum. Ekonomik kalkınmamızın, dış ödemeler dengesi ile olan yakın ilişkilerinin bilincindeyiz. Bu bakımdan Döviz kazanma potansiyelimizi harekete geçirmeye büyük önem ve öncelik vermekteyiz.

Bu açıdan gerek dışsatımlarımızı artırıcı, gerekse döviz kazandırıcı tüm işlem ve uygulamalar hükümetimizce teşvik edilmektedir.

Ayrıca, ada ekonomisi özelliklerini taşıyan bir yapıya sahip oluşumuz nedeniyle, bilhassa sanayi mamülü ihtiyaçlarımızın büyük bir bölümünün dış alım yolu ile karşılandığı bilinen bir gerçektir. Konuya bu açıdan bakıldığında ekonomik yapımız içerisinde ödemeler dengesinin çok önemli bir yeri olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Hükümetimiz bu bilinçten hareketle ödemeler dengesini güçlendirmek için yapısal değişiklikler yapmıştır. Alınan köklü ve etkili tedbirler sonucu, ekonominin bu sahadaki sıkıntılarını gidermek için iyileştirme istikametine izlenen politika önümüzdeki yılda da izlenmeye devam edilecektir.

Turizm kaynakları açısından şanslı sayılan ülkemizde turizm sektöründe arzu edilen düzeyde gelişme-sağlamak üzere yıl içinde yürürlüğe konan Turizm Teşvik Yasası ile turizm yatırımları hızlandırılacak ve turizm gelirleri artırılmak suretiyle dış ödemeler dengesinde olumlu gelişmeler kaydedilecektir. Ayrıca ekonomide doğan birtakım sorunlara çözüm getirebilmek amacıyla Para, kambiyo ve bankacılık alanında birtakım yenilikler getirilmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde tamamen liberal, dış alım ve dış satım işlemleri serbest, formaliteleri asgari düzeyde tutulmuş, kota rejimi olmayan bir ticaret rejimi mevcuttur. Bu sistem içinde her türlü malın dış alımı mümkün olduğu gibi toplum ihtiyacı dışındaki bilhassa dövizli dış satımlar teşvik edilmektedir.

Genel olarak dış alımlar mümkün mertébe Anavatan Türkiye'den, dış satımlar ise üçüncü ülkelere yönlendirilmektedir. Nitekim 1985 yılı sonu itibarıyla toplam dış alımlar içinde Türkiye'den gerçekleştirilenlerin payı %44.7, dış satımlarda ise %14.2'dir. Aralık, 1986 sonu itibarıyla dış alımlar içinde Türkiye'den gerçekleştirilenlerin payı %43.6, dış satımlarda ise %15.4'dür. Eylül, 1987 sonu itibarıyla dokuz aylık toplam ithalat sonuçlarına göre Türkiye'den yapılan dış alımların payı %38, Dış satımlarda ise %12'dir. Aynı dönem içinde dış satımlarımızın %88'i Türkiye dışındaki ülkelere yapılmıştır. Yillardan beri uygulanmakta olan bu sistemle döviz dar boğazını aşmada büyük yarar sağlamaktadır.

1977 - 1980 döneminde, gerek döviz olarak, gerekse Türk Lirası bazında ticaret hacminde büyük bir gelişme olmuştur. 1979 - 1980 yıllarının olumsuz etkileri 1981 yılında da devam etmiştir. Bu yıllarda devalüasyonlarla şiddetle sarsılan ve döviz darboğazına giren ekonominin kurtarılması, döviz girdilerinin çoğaltılması ve devalüasyon etkilerinin telafii edilmesi için alınan kambiyo ve ticaret tedbirleri, müteakip dönemlerde olumlu bir gelişme yaratmıştır. 1983 ve 1986 yıllarında gerek dış satım miktarında, gerekse döviz girdilerinin artırılmasında olumlu gelişmeler olmuştur. Kambiyo Yasası ile Dış Ticaret Yasası

Meclis'tan geçirilmiş ve bu Yasalar altında teşvik edici ve düzenleyici tedbirler yürürlüğe konmuştur. 1980 yılında döviz eksi bakiye verirken, aynı yılda kurulan yeni sistemle, her yıl sistematik bir biçimde gelişerek, son yıllarda döviz rezervleri tatminkâr bir düzeye ulaşmıştır.

Dış ticaret hacmi 1980'den 1986 yılına kadar Türk Lirası olarak ifade edildiğinde %1262.4; Dolar olarak ifade edildiğinde %37.6 artmıştır.

1987 yılı Eylül ayı itibarıyla dış ticaret hacmi Türk Lirası olarak 165.9 milyar; Dolar olarak ise 201.8 milyon olarak gerçekleşmiştir. 1986 yılı Eylül ayı ile mukayese edildiği zaman dış ticaret hacminde \bar{u} bazında %65.9; Dolar bazında ise %31.3 artış olmuştur.

Dış alımlarda, 1987 Eylül ayı, 1986 yılının aynı dönemi ile mukayese edildiğinde Türk Lirası olarak %78.0, Dolar olarak ise %40.9 oranında artmıştır. Dış satımlarda ise 1987 Eylül ayı, 1986 yılının aynı dönemi ile mukayese edildiğinde Türk Lirası olarak %36.7, Dolar olarak ise %8.7 artış sağlanmıştır.

Daha fazla zamanınızı almamak için 1977 - 1987 Eylül sonu itibarıyla gerçekleştirilen dış ticaret hacmi ve dengesi EK IX'da Türkiye ve üçüncü ülkelere gerçekleştirilen dış ticaret ile ilgili istatistikî bilgiler ise EK X'da sunulmuştur.

1988 yılında dış satımın 67.2 milyon Dolara yükseltilmesi hedef olarak alınırken dış alımın 188.1 milyon Dolara ulaşması beklenmektedir.

Böylece 1987 yılında 105.9 milyon Dolar olarak gerçekleşmesi beklenen dış ticaret açığı 1988 yılında 120.9 milyon Dolara ulaşmış olacaktır. Bu açığın 65.9 milyon Dolarının net turizm gelirlerinden, 32.8 milyon Dolarının ise diğer görünmeyen kalemlerden karşılanması öngörülmektedir. Böylece 1988 yılında cari işlemler açığının 22.2 milyon Dolar olarak gerçekleşmesi hedeflenmiştir. 1988 yılında gerçekleşmesi hedeflenen 22.2 milyon Dolarlık cari işlemler açığının, yine büyük oranda Türkiye Cumhuriyeti yardım ve kredileri ve daha az oranda diğer ülke yardımları ile kapatılması amaçlanmaktadır.

Yıllardan beri süren hızlı enflasyon, toplumdaki tasarruf eğilimini büyük ölçüde ve menfi yönde etkilemiştir. Dengeli ve istikrarlı bir gelişmenin en büyük engeli olarak gördüğümüz enflasyonla sürdürülen mücadelede 1988 yılında kayda değer önemli bir sonuca ulaşacağımıza inanıyorum.

Bilhassa 1980 yılından bugüne kadar geçen zaman sürecinde birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de enflasyon dolayısıyla fiyat hareketleri yönünden olumsuz gelişmeler meydana gelmiştir.

Bu bakımdan enflasyonun, tasarruf, yatırımlar, üretim, tüketim, sanayi kapasiteleri ve gelir dağılımı üzerinde yarattığı bütün olumsuz etkilerin giderilmesini başta gelen görevlerimiz arasında görmekteyiz. Toptan eşya fiyatları indeksindeki gelişmeler genellikle tarım üreticisi, köylü vatandaşlarımız ile dargelirli memur, işçi, emekli, küçük esnaf ve sanatkar gibi vatandaşlarımızı menfi yönde etkilemektedir. Bu bütçe ile alınacak tedbirler sonucu enflasyon nedeniyle aşınan gelirlerin yükseltilmesi yönünde tedbirlerin alınmasına çalışılacaktır. Bu cümleden olmak üzere 1977 yılından beri uygulanmakta olan ve hayat pahalılığı tesbitinde esas olarak alınan ağırlıkların günün koşullarına göre yeniden düzenleme çalışmaları yakın bir gelecekte sonuçlandırılmış olacaktır. Bu suretle 1983 yılından beri uygulanmakta olan eşel-mobil sistemine göre her üç ayın sonunda hesaplanan hayat pahalılığı indeks değeri dikkate alınarak maaşlara gerekli artışların yapılmasına önümüzdeki yılda da devam edileceğini sırası gelmişken ifade etmekte yarar görmekteyim. Ayrıca, halen 90.000.-l olan asgari ücretin günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi çalışmalarımız, önümüzdeki günlerde tamamlanmış olacaktır. 1986 yılı verilerine göre 1.757 Dolar olarak saptanan fert başına düşen milli geliri yeterli görmediğimizi hemen belirtmek isterim. Ancak 1977 yılında fert başına düşen milli gelirin 1444 Dolar olduğu dikkate alındığında dokuz yıl gibi kısa süre içinde sağlanan gelişmeleri de gözardı edemeyiz. Refahın en önemli göstergelerinden sayılan fert başına düşen reel milli gelirin dünya standartlarına uygun seviyelere çıkarılması Hükümetimizin en önemli görevleri arasında saymaktayız. Önümüzdeki yılda çalışmalarımız bu yönde olacaktır.

1987 yılı başlarında uygulanmaya konan ekonomik program çerçevesinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Türk Lirasının giriş ve çıkışı serbest bırakılmıştır.

Bunun dışında ülkede "L" para terekkümünü artırmak amacıyla, Şubat, 1987 tarihine kadar çok düşük oranlarda olan Türk Lirası mevduat ve kredi faiz oranları Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanan "L" faiz oranlarına paralel olarak mevduat kabulüne başlanmış ve yeni faiz oranları tesbit edilerek yürürlüğe konmuştur. Bu uygulamanın yürürlüğe girmesiyle mevduatlarda hızlı bir artış gözlemlenmiştir. Şöyle ki;

1986 yılının Ocak - Temmuz döneminde toplam mevduatlar %20.1 oranında artarak 33,232,500,000 Türk Lirasına ulaşmıştır. 1987 yılının aynı dönemde ise toplam mevduatlardaki artış %58.5 olmuştur. On iki aylık dönem esas alındığında Temmuz 1986'dan Temmuz 1987 dönemi itibarıyla toplam mevduatların %111.2 oranında arttığı görülmektedir. Söz konusu dönemde hayat pahalılığı indeksine göre fiyat artışının %34.1 oranında olduğu dikkate alındığında, mevduatlarda yüksek oranda reel bir artış olduğu hemen göze çarpmaktadır. Mevduatların 1986 ve 1987 yedi aylık dönemler itibarıyla yapısı incelendiğinde 1986 yılında vadeli mevduata olan kaymanın 1987 yılında daha da arttığı görülmektedir. Vadeli mevduatın toplam mevduatlar içindeki payı Temmuz 1986 yılında %59.9 iken bu pay, Temmuz 1987 yılında %67.8'e yükselmiştir. Vadesiz mevduatlarda ise 1987 Ocak - Temmuz döneminde %20.4 oranında artış göstermesine karşın mevduatlar içindeki payı %42.4'ten %32.3'e düşmüştür. Plasmanlar ile ilgili verileri incelediğimizde Temmuz 1986'ya göre Temmuz 1987 döneminde plasmanlarda %54.9 oranında bir artış meydana geldiği görülmektedir. Söz konusu dönemde 24,014,100,000 Türk Lirası olan plasmanlar 37,204,300,000 Türk Lirasına ulaşmıştır. Aynı dönemde fiyat artışlarının %34.1 oranında gerçekleştiği dikkate alındığında, mevduatlarda olduğu gibi plasmanlarda da reel bir artış olduğu görülmektedir. Plasmanların sektörel yapısı incelendiği zaman Temmuz 1987 döneminde, Temmuz 1986'ya göre en büyük artışın turizm, şahsi ve mesleki borçlar ile yük taşımacılığında gerçekleştiği görülmektedir. Hemen ifade etmek isterim ki, halen uygulanmakta

olan faiz politikasına önümüzdeki yılda da devam edilecek, bu suretle sağlanacak tasarrufların kalkınmada öncelikli yatırımlara kanalize edilmesi yönünde tedbirlerin alınmasına gayret gösterilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde 1987 yılı bütçe uygulamaları ile ilgili bilgiler sunduktan sonra 1988 yılı bütçesi büyükükleri ve içeriği hakkında açıklamalarda bulunacağım.

Bilindiği üzere 1987 bütçesi başlangıç ödeneği 103,079.616.000 Türk Lirası olarak kanunlaşmıştır. Bu miktarın; 53.660.097.000 Türk Lirası personel ödemeleri ve diğer cari giderler; 21.301.670.000 Türk Lirası yatırım projeleri; 28.117.849.000 Türk Lirası ise transferle ödenekleri olarak ayrılmıştır. Yıl içinde yapılan ek ödenek artışları sonucu 114.593.380.000 Türk Lirası'na yükseltilen 1987 mali yılı bütçesinin 30 Kasım itibarıyla harcamalar toplamı 89.472.029.000 Türk Lirasına ulaşmıştır.

1987 yılının Ocak - Kasım dönemi, bütçe yerel gelirleri fiili tahsilatı ise 49.345.920.000 Türk Lirasına ulaşmıştır. 1987 bütçesinde 45.500.000.000 Türk Lirası yerel gelir tahsil edilmesi öngörüldüğü dikkate alındığında onbir aylık dönem sonunda gelir bütçesinin %108.5 oranında gerçekleştiği görülmektedir.

Mevcut trendlere göre yıl sonu itibarıyla yerel gelir tahsilatının 54.000.000.000 liraya ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yerel bütçe gelirleri 1987 Kasım ayı fiili tahsilat sonuçlarının bir önceki yılın aynı dönemine göre mukayesesi yapıldığında 1987 yılı vergi tahsilatlarında geçen yıla nazaran önemli gelişmelerin kaydedildiği ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki:

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1986 Mali Yılı Ocak-Kasım Devresi Fiili Tahsilatlar</u>	<u>1987 Mali Yılı Ocak-Kasım Devresi Fiili Tahsilatlar</u>	<u>Artış Oranı %'si</u>
- Dolaysız Vergiler	12.129.683.050	22.479.741.124	%85.3
- Delaylı Vergiler	10.088.799.796	17.936.153.707	%77.8
- Vergi Dışı Bütçe Gelirleri	3.900.188.506	6.499.239.317	%66.6
-Cezalar ve Müsade- reler	151.004.653	280.161.031	%85.5
- Kamu Kuruluşları Gelirleri	45.467.967	84.700.533	%86.3
- Hazine Malları Kira Gelirleri	271.998.750	478.045.240	%75.8
- Muhtelif Gelirler	1.421.739.209	1.587.878.679	%11.7
MAHALLİ GELİRLER TOPLAMI	<u>28.008.881.931</u>	<u>49.345.919.631</u>	<u>%76.2</u>

Görülebileceği üzere gerek 1986, gerekse 1987 yıllarında maliye literatüründe adaletli vergi olarak kabul edilen dolaysız vergiler %45,5 bir pay ile mahalli gelir tahsilatları içinde en önemli yeri işgal etmektedir. Ayrıca geçen yılın aynı dönemine oranla %76,2 oranında artış gösteren yerel gelirlerimizin alınmakta olan tedbirlerle önümüzdeki yıllarda da artırılmasına çalışılacak ve bilhassa maaş ve cari bütçe giderlerinin mevcut kaynaklarımızla karşılanması için gereken çabanın sarfedilmesine devam edilecektir.

1988 yılı bütçesi, Hükümetimizin hazırladığı ve Yüce Meclise sunduğu ikinci bütçedir. Bu bütçe de, geçmiş bütçeler gibi Hükümet Programımız doğrultusunda ve 1988 yılı programı ile belirlenen hedefleri gerçekleştirecek nitelikte ve büyüklükte hazırlanmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetimiz, 1988 bütçesini, kamu harcamalarında azami tasarrufu gözeterek, vergi adaleti ile birlikte gelirlerin artırılması ve vergi kayıplarının asgariye indirilmesini amaçlayan, yatırım projelerine özel ağırlık veren bir maliye politikası çerçevesinde hazırlamış ve huzurunuzla getirmiştir.

Bu cümleden olmak üzere, 1988 mali yılı döneminde, üretken sektörlerde daha yüksek ve dengeli bir büyüme sağlanması, üretimde verimliliğin artırılması, dış satım gelirleri ile turizm gelirlerinin artırılması sonucu cari işlemler açığının giderek kapatılması, bilhassa Merkez Bankası yolu ile parasal yönetimde etkinlik sağlamak suretiyle ekonomik istikrarın sağlanması tasarrufların artırılması ve sektörler arası dengeli büyüme için gerekli yatırımların sağlıklı kaynaklara dayandırılması, varılması gereken hedef olarak öngörülmektedir.

Bu amaçla yıllık programda öngörülen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki kalkınmanın sağlanması, fert başına düşen milli gelirin artırılarak vatandaşlarımızın yaşam düzeylerinin yükseltilmesi, hüküm süren enflasyonun olumsuz etkilerinin asgari seviyelere indirilmesi ve adaletli bir gelir politikasının izlenmesi için 1988 Mali Yılı Bütçesinde gerekli önlemlerin alınmasına özen gösterilmiştir.

1988 Mali Yılı Bütçesi geçmiş yıllarda uygulanmaya başlanan istikrar politikaları ile birlikte dikkate alınarak 170.121.129.000 Türk Lirasına bağlanmıştır. Geçmiş yılın fiyat artışları dikkate alındığında tetkiklerinize sunulmuş bulunan bütçenin devletin en zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak bir büyüklükte, tutarlı ve samimi bir bütçe olduğunu söylemek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır.

Çünkü bu bütçe, ihtiyaçlar ile imkânları en rasyonel şekilde dengelemek suretiyle, yıl zarfında ek ödenek talebi ile huzurunuzla çıkmamak düşüncesiyle, makul ve samimi bir büyüklükte hazırlanmıştır.

170.121.129.000 Liralık bütçe ödeneğinin ekonomik bazda dağılımı şöyledir:

1. Cari Hizmet Ödenekleri	70.988.022.000
a) Personel Ödenekleri	61.954.490.000
b) Diğer Cari Giderler ise ...	9.033.532.000
2. Yatırım Projeleri ise	50.925.000.000
3. Transfer Ödenekleri ise	39.708.107.000
4. Savunma	8.500.000.000
	<hr/>
	Toplam
	170.121.129.000
	=====

Bu ekonomik ayırım dikkate alındığında ödenek türlerinin Bütçe-
den alacakları paylar şöyledir:

1. Cari Hizmet Ödenekleri	%41.7
a) Personel Ödenekleri	%36.4
b) Diğer Cari Giderler	%5.3
2. Yatırım Projeleri	%30.0*
3. Transfer Ödenekleri	%23.3
4. Savunma ise	%4.9 'dur.

- BU BÜTÇE GERÇEKÇİ BİR BÜTÇEDİR:

1988 bütçe büyüklüğü, geçen yılın Bütçesi ile kıyaslandığında
%55.5 oranında artmış gibi görünmekle beraber son aylarda
Meclisin onayladığı ek bütçeler dikkate alındığında, artış
nisbetinin bu oranın çok altında, kaldığı görülecektir.

1987 yılı ilk on bir aylık fiyat artışlarının %38'lere ulaştığı,
ayrıca 1988 yılı bütçesinin yatırım ağırlıklı projeleri bünye-
sinde taşıdığı ve bütçe hacminin %30'unun proje ödeneği olarak
öngörüldüğü gerçeğinden hareketle tetkiklerinize sunulmuş bu-
lunan Bütçede cari hizmetler için öngörülen ödeneklerin azami
tasarruf ilkesine sadık kalarak hazırlandığını söylemekte yarar
görmekteyim.

Ödeneklerin daha detaylı tahliline geçtiğimizde şu hususları görmekteyiz.

1987 yılında öngörülen, 44,335,225,000 liralık personel maaşları ile diğer özlük hakları ödeneğine karşılık 1988 bütçesinde, 61,954,490,000 liralık ödenek öngörülmüştür. Personel giderlerinde öngörülen %39.7'lik artışın bir bölümü 1987 yılında uygulanan Eşel Mobil Sisteminin 1988 yılına getirdiği mükellefiyet, diğer bir kısmı 1988 yılında kamu görevlilerine ödenecek hayat pahalılığı tahsisatları ile Devlet'ten aylık ve yardım alanlara yapılacak ödemeler, için kullanılacaktır.

Diğer Cari Giderler için öngörülen ödeneklerin toplam Bütçe içindeki payı 1987 yılında %6.4 iken bu nisbet 1988 Bütçesinde %5.3'e düşürülmüştür. Böylece bir taraftan Devletin temel fonksiyonlarını aksatmadan yerine getirmesi için önlem alınırken bir taraftan da Devlet Daireleri mümkün olan azami tasarrufla zormanmış bulunmaktadır.

Yatırımlar, ekonomik kalkınmamızda en önemli itici unsuru teşkil ederler. Hükümetimiz istirar içinde kalkınma ve enflasyonla mücadele gayretlerini de göz ardı etmeden yatırımlara büyük önem vermektedir. Bu bakımdan 1988 Bütçesine hedef alınan kalkınma hızını gerçekleştirmek için, Devlet tarafından yapılması zorunlu yatırımlara yetecek ölçüde, 50,925,000,000 liralık ödenek konmuştur.

Geçmiş yıl bütçesine oranla %144'lük artış öngörülen yatırım proje büyüklüklerinin,

- 17,594,000,000 liralık kısmı bilhassa elektrik enerjisi için makine alımlarına,
- 15,597,000,000 liralık kısmı su tesisleri ile gölet yapımı ve onarımlarına,
- 10,037,000,000 liralık kısmı alt yapı, ulaştırma ve haberleşme sistemleri içindir.
- 3,210,000,000 liralık kısmı Tarım, Hayvancılık ve Ormancılığın geliştirilmesi içindir.

- 2 Milyar 396 Milyon liralik kısmı bilhassa okul, hastane ve sağlık merkezleri inşaat yapım ve onarımları içindir.
- 1 Milyar 763 Milyon 500 Bin liralik kısmı bilhassa eşdeğer mal uygulaması ile Şehit ve Hadise Kurbanı çocuklarına arsa verilmesi gibi sosyal amaçlı meselelerin hallinde.
- 153 Milyon 500 Bin liralik kısmı ise kültürel amaçlı projelerde.
- 174 Milyon liralik kısmı ise yatırım projeleri uygulayan Dairelerin iş aracı parklarının takviyesi için kullanılacaktır.

Görüldüğü üzere bu Bütçede alt yapı, ulaşım ve haberleşme yatırımları ile tarımda büyük üretim artışı sağlayacak yatırımlara önemli ölçüde kaynak ayrılmıştır.

- BU BÜTÇE BİR ENFLASYONLA MÜCADELE BÜTÇESİDİR:

Enflasyonla mücadelede dıştan kaynaklanan fiyat artışları için alınacak önlemlere paralel olarak, belli sektörlerdeki üretimin artırılması son derece önem arz etmektedir. Bu nedenle Bütçede kısa sürede tamamlanabilecek duruma gelmiş yatırım projelerine öncelik verilecektir.

Yıl içinde bu Bütçenin uygulanmasında takip edilecek politikalar ve bu politikalarla ahenk içinde yürütülecek para, kredi ve maliye politikaları sonucu fiyat artışları kontrol altına alınacak, enflasyonun ekonomimizdeki tahribatı önlenecektir.

Hükümetimiz, tüm vatandaşlarımıza hizmeti esas olarak kabul etmektedir. Bu düşünceden hareketle bütçe ödeneklerinin büyük bölümü Millî Eğitim ve Sağlık gibi toplumumuz için vazgeçilmez nitelik taşıyan hizmetleri yürüten kuruluşlara ayrılmıştır. Eğitim için ayrılan ödenekler %33.4 oranında artırılarak 12 milyar 867 milyon liraya yükseltilmiştir. Bu bütçe içinde Sağlık hizmetlerine de 12 Milyar 20 Milyon Liralik kaynak ayrılmıştır. İskan ile ilgili sorunların süratle çözüme kavuşturulması, ayrıca Gençliğin Sportif ve Kültürel amaçlı ihtiyaçlarının giderilebilmesi için de bütçede yeterli oranda ödenek öngörülmüştür. Bu suretle

halkımızın bu hizmetlerden en geniş şekilde yararlanması için gerekli her türlü tedbirin alınmasına özen gösterilmiştir.

Bu bütçe ile ve alacağımız diğer tedbirlerle hayat pahalılığının dar gelirli vatandaşlarımız üzerindeki yükü hafifletilecektir. Bu amaçla kamu görevlileri, emekliler, Şehit ve Hadise Kurbanı Aileleri ile Ebeveynleri, Malul ve Malûl Gaziler, Sosyal Sigortalar özel uygulamalar altında maaş alanlar, bakıma muhtaç kimsesiz yoksul vatandaşlarımız ile bütçeden maaş ve yardım alan diğer zümrelere yıl içinde yapılacak artışlar, gençliğin sportif ve kültürel amaçlı ihtiyaçları ile öğrencilerimizin burs ve eğitim gereksinimleri için yeterli oranda ödeneklere bu bütçede yer verilmiştir. Ayrıca;

- Kırbekçileri maaşlarına yardım,
- Spor federasyonları ile gayri federe kulüplere yardım,
- Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik merkezine katkı,
- Türk Ajansı Kıbrıs'a yardım
- Siyasal Partilere yardım,
- Bayrak, Radyo, Televizyonuna mali katkı,
- Din İşleri Dairesi Mali Katkı,
- Bütçeden yardım alan zümrelere yıl içinde verilmesi muhtemel Hayat Pahalılığı ödeneği ve benzeri Transfer ödemeleri için bütçede 7 Milyar 660 Milyon 422 Bin Türk Liralık ödenek öngörülmüştür.
- Emekli Maaşları,
- Şehit ve Hadise Kurbanı aileleri ile malul gazi ödenekleri,
- Öğrenci Bursları ve Nakdi yardımlar,
- Sosyal Sigortalar için Devlet yardımı,
- Yurt dışı tedavi giderleri,
- Kimsesiz muhtaç yoksul vatandaşlarımıza yardımlar ile benzeri transfer ödemeleri için 23 Milyar 485 Milyon 558 Bin Türk Liralık ödeneklere bu bütçede yer verilmiştir.

- İhracatı teşvik fonu ve ihracatı teşvik kredilerine ilişkin faiz farkı,
- Toprak Ürünleri Kurumuna katkı,
- Sanayi yatırımları faiz iadesi ve benzeri ödemeler için bütçede, iktisadi transferler adı altında 840 Milyon 885 Bin Türk Lirası.
- Bilhassa kamu iktisadi kuruluşlarına olan sermaye taahhüdünün yerine getirilmesi için 650 milyon Türk Lirası.
- Vatandaşlarımızın belediye hizmetlerinden daha iyi yararlanmasını sağlamak amacıyla Belediyelere 4 Milyar 115 Milyon Türk Liralık ödenekler ile Köyiçi yolları ve tarla yollarının bakım ve onarımı, hayvancılığın geliştirilmesi ile bitkisel zararlılarla mücadele, küçük sanat erbabının iş emniyeti, verimli çalışma ve sağlık şartlarına uygun toplu iş yerlerine kavuşturmak üzere organize sanayi bölgeleri inşaatı için ihtiyaç duyulacak ödeneklere bu bütçede yer verilmiştir.

FINANSMAN

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi de 1988 yılı Bütçesinin finansmanı konusuna değinmek istiyorum;

1988 Bütçe gelir tahminleri, aynı yılın programında öngörülen ekonomik büyüme, dış alım hedefi, beklenen fiyat artışları, Üretim-tüketim tahminleri, harcama bütçesinin boyutları, yıl içinde alınması düşünülen idari ve yasal tedbirler ile yürürlükteki vergi yasaları gözönünde bulundurularak hesaplanmıştır. Gelir tahminleri yapılırken, ekonominin gidişini etkileyen unsurlar, gelir tahsilâtlarındaki trendler, vergi kanunlarında yapılan değişiklikler ve başvurulacak diğer tedbirler ayrı ayrı incelenerek değerlendirilmiştir. Şöyle ki;

- 76,300,000,000 lira mahalli gelirler,
- 57,000,000,000 lira Türkiye Cumhuriyeti yardımları,
- 36,821,129,000 lira borçlanmaları,

olmak üzere toplam 170,121,129,000 Türk Lirası gelir öngörülmüştür.

Memnuniyetle ifade etmek isterim ki son yıllarda, mahalli gelir tahsilâtlarında devamlı ve hızlı artışlar kaydedilmiştir. 1981'de 3,449,000,000 TL olarak gerçekleştirilen yerel gelirlerimiz, 1982'de 4 Milyar 559 Milyon, 1983'de 8 Milyar 638 Milyon, 1984'de 13 Milyar 159 Milyon, 1985'de 21 Milyar 496 Milyon, 1986'da 33 Milyar 281 Milyon liraya yükselmiştir. 1987'de ise Ocak-Kasım dönemi itibarıyla yapılan fiili tahsilât 49 Milyar 346 Milyon lira olup mali yıl sonuna kadar 54 Milyar lira civarında bir tahsilâtın gerçekleşeceğine inanmaktayım. Yerel gelirlerimizin Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payları ise yıllar itibarıyla aşağıdaki gibi bir seyir takip etmiştir.

1982'de %13.4; 1983'de %18.4; 1984'de %17.8; 1985'de %16.9; 1986'da %17.1 olarak gerçekleşmiştir. 1987'de ise yıl sonu itibarıyla %20 civarında olacağı tahmin edilmektedir. 1988 Bütçesinde tahsil edilmesi öngörülen yerel gelirlerin, Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payı ise %21'e ulaşacaktır. Ayrıca Bütçe Gelirleri, Devletçe tahsil edilen bütçe dışı fon gelirleri ile birlikte mütalâa edildiğinde toplam gelirlerin Gayri Safi Milli Hasıla içindeki payları çok daha yüksek olmaktadır. Şöyle ki; 1982'de %18.1; 1983'de %25.2; 1984'de %24.9; 1985'de %25.9; 1986'da %26.2 olarak gerçekleşmiş olup 1987 yılında ise %26.9 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

1988 bütçesinde öngörülen 76 Milyar 300 milyon liralık yerel gelirler içinde en büyük pay adil vergi olarak bilinen Dolaysız Vergiler'e aittir. Geçen yıla oranla %50.7 artışla olarak öngörülen Dolaysız Vergiler için bütçede 33 Milyar 880 Milyon 100 Bin Lira öngörülmüştür. Daha çok tüketiciye kadar yansıyan ve adil olmayan vergi türleri arasında yer alan Dolaylı Vergiler için öngörülen 29 Milyar 292 Milyon 900 Bin liradan bu yıl yeni olarak öngörülen 9 Milyar Türk liralık Katma Değer Vergisi'nin çıkarılması sonucu kalan 20 milyar 292 Milyon 900 Bin liranın geçen yılın Dolaylı Vergi toplamı ile mukayesesini yapıldığında bu vergi türünde geçen yıla oranla yapılan artış %41 civarındadır.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- 5,000,000,000'ı ne çıkardın?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Yeni bir yasa yapılacağı için, kıyaslama yapıldığı için Sayın Usar. O yeni yasa geçtikten sonra eğer gelirler şeyse o zaman bir kıyaslama yapılır. Şu anda o yasa yürürlükte olmadığı içindir. 1988 bütçesinde öngörülen Dolaylı Vergilerde enflasyon oranında, Dolaysız Vergiler ise enflasyonun üstünde bir artışla vergi öngörülmüş olması Hükümetimizin uygulamaya koyduğu adil vergi politikasının bir göstergesi olarak kabul edilmelidir.

1988 Bütçesinin Mahalli Gelirlerimiz fevkindeki finansman ihtiyacı geçmiş yıllarda olduğu gibi her zaman şükranla andığımız Anavatan Türkiye yardımlarından oluşmaktadır. Bütçenin Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinde görüşülmesi esnasında ifade ettiğim gibi Anavatan Türkiye Cumhuriyeti'nin 1988 Mali Yılında finanse edeceği yatırım projeleri ile savunma harcamalarına yapacağı yardımı görüşmek üzere bir heyetle birlikte 18 Ekim'de Ankara'ya gittim. Temaslarımızın çok olumlu geçtiğini hemen belirtmek isterim. Bilhassa gölet yapımları, içme suyu projeleri, bitkisel üretimin ve sulama sistemlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, elektrik enerjisi projesi, telekomünikasyon hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, mevcut yolların bakım ve onarım projeleri ile üretime yönelik sektörlere özel ağırlık verilmiş olup, 1988 yılında Savunma da dahil olmak üzere 57 Milyar liralık Türkiye Cumhuriyeti yardımının yapılması karara bağlanmıştır. Geçmişte olduğu gibi önümüzdeki yıllarda da zorlukları yenmemizde, engelleri aşmamızda Anavatan Türkiye'nin yardımları devam edecektir.

Bu vesile ile, bugüne kadar yapılan ve bundan sonra yapılacak maddî ve manevî her türlü yardımları için Anavatan Türkiye'ye şükranlarımı arz etmeyi bir görev sayıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kıymetli zamanınızı daha fazla almamak için 1988 Bütçe Tasarısı ile ilgili ek bilgiler ilişikteki Ek I - Ek VIII tablolarında sunulmuştur.

Bu kısa izahatımdan sonra konuşmamın sonuna gelmiş bulunuyorum. Sizlerin değerli inceleme ve katkılarına sunmuş olduğumuz 1988 Mali Yılı Bütçesi;

- Ekonomideki dar boğazları gidermeye çalışan,
- Sosyal içerikli tedbirleri bünyesinde taşıyan,
- Gelir dağılımının daha adil bir düzeye çıkarılmasını amaçlayan,
- Gençliğin ve öğrencilerin sorunlarına çözüm arayan,
- Enflasyonla mücadeleyi öngören düzenlemeleri bünyesinde taşıyan,
- Ekonomik büyümeyi devam ettiren, ekonomik istikrar ile kalkınmayı ahenk içinde yürütmeye çalışan,
- Eğitim, sağlık, su, yol, telefon ve benzeri hizmetleri tüm vatandaşlarımıza en iyi bir şekilde sunmayı amaçlayan bir Bütçedir.

Bütçe ödenekleri bu anlayış içinde hazırlanmıştır ve uygulamaya da bu hedefler doğrultusunda yön verilecektir.

1988 Mali Yılı Bütçesinin tüm topluma hayırlı olmasını diler, hepinize saygılarımı sunarım. Teşekkür ederim.

1848

1988 BÜTÇE TASARININ BAKANLIKLAR VE MÜSTAKİL İRELER İTİBARIYLA ÖDENEK DURUMU

Ek: I

Bakanlık/Daire	Personel Giderleri	Cari Giderler	Yatırımlar	Transferler	Toplam
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı	193.391.000	599.210.000	150.000.000	25.000.000	967.601.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi	244.286.000	233.100.000	5.000.000	10.000.000	492.386.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlığı	1.733.174.000	469.920.000	540.000.000	-	2.743.094.000
Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	1.359.377.000	908.905.000	124.000.000	317.665.000	2.709.947.000
Maliye ve Gümrükler Bakanlığı	3.085.386.000	174.705.000	630.000.000	20.200.000	3.910.291.000
Genel Giderler ve Sübvansiyonlar	35.101.950.000	1.280.300.000	-	19.991.082.000	56.373.332.000
İçişleri, Köy İşleri ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı	1.939.529.000	756.437.000	32.711.000.000	374.350.000	35.781.316.000
Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Bakanlığı	4.499.183.000	576.831.000	10.439.000.000	250.000	15.515.264.000
Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	10.344.019.000	548.677.000	1.138.500.000	836.426.000	12.867.622.000
Tarım ve Orman Bakanlığı	1.688.289.000	196.342.000	3.210.000.000	-	5.094.631.000
Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı	355.203.000	64.820.000	234.000.000	460.000.000	1.114.023.000
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı	4.636.205.000	1.915.803.000	515.000.000	4.953.134.000	12.020.142.000
İskân Bakanlığı	1.208.849.000	44.280.000	1.013.500.000	-	2.266.629.000
Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı	393.838.000	201.496.000	125.000.000	120.000.000	840.334.000
Mahkemeler	650.228.000	60.332.000	-	-	710.560.000
Hukuk Dairesi	277.400.000	17.000.000	-	-	294.400.000
Sayıştay Başkanlığı	164.204.000	33.900.000	-	-	198.104.000
Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı	97.212.000	31.560.000	-	-	128.772.000
Polis Genel Müdürlüğü	6.582.767.000	919.914.000	90.000.000	-	7.592.681.000
TOPLAM	74.554.490.000	9.033.532.000	50.925.000.000	27.108.107.000	161.621.129.000
SAVUNMA	-	-	-	-	8.500.000.000
GENEL TOPLAM	-	-	-	-	170.121.129.000

1849

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1987 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE
ÖZET MUKAYESELİ TABLOSU

Ek: II

ÖZET

<u>GİDER</u>	<u>1987</u> <u>Milyon İ</u>	<u>1988</u> <u>Milyon İ</u>	<u>Fark</u> <u>Milyon İ</u>	<u>1987'ye nisbetle</u> <u>Artıs %'si</u>	<u>Bütçe Hacmine</u> <u>Göre Oranı</u>
I. Sivil Bütçe	103.012.5	161.621.1	+ 58.608.6	+ % 56.9	% 95.0
II. Savunma Bütçesi	6.365.0	8.500.0	+ 2.135.0	+ % 33.5	% 5.0
Toplam	109.377.5	170.121.1	+ 60.743.6	+ % 55.5	% 100.0
<u>FINANSMAN</u>					
I. Mahalli Gelirler	45.858.0	76.300.0	+ 30.442.0	+ % 66.4	% 44.9
II. Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	26.000.0	57.000.0	+ 31.000.0	+ %119.2	% 33.5
III. Borçlanmalar	34.444.6	36.821.1	+ 2.376.5	+ % 6.9	% 21.6
IV. Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.074.9	-	- 3.074.9	- %100.0	-
Toplam	109.377.5	170.121.1	+ 60.743.6	+ % 55.5	% 100.0

1850

Ek: III

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1987 MALİ YILI BÜTÇESİ PERSONEL - DİĞER CARİ GİDERLER
YATIRIMLAR VE TRANSFERLER İTİBARIYLA MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

<u>Giderler</u>	<u>1987.</u>	<u>1988</u>	<u>FARK</u>
<u>SİVİL BÜTÇE GİDERLERİ</u>			
Personel Giderleri	44.335.225.000	61.954.490.000	+17.619.265.000
Diğer Cari Giderler	7.017.899.524	9.033.532.000	+ 2.015.632.476
Yatırımlar	20.871.634.388	50.925.000.000	+30.053.365.612
Transferler	30.787.765.552	39.708.107.000	+ 8.920.341.448
	103.012.524.464	161.621.129.000	+58.608.604.536
<u>SAVUNMA BÜTÇE GİDERLERİ</u>			
	6.365.000.000	8.500.000.000	+ 2.135.000.000
Toplam	109.377.524.464	170.121.129.000	+60.743.604.536
<u>FINANSMAN</u>			
Mahalli Gelirler	45.858.011.290	76.300.000.000	+30.441.988.710
Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	26.000.000.000	57.000.000.000	+31.000.000.000
Borçlanmalar	34.444.616.000	36.821.129.000	+ 2.376.513.000
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağ- lanan İnsancıl Yardım- lar	3.074.897.174	-	- 3.074.897.174
Toplam	109.377.524.464	170.121.129.000	+60.743.604.536

1851

1851

Ek: IV

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ EKONOMİK AYIRIMI

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>FARK</u>	<u>1987'ye Nisbet- le Artış %'i</u>	<u>1988 Bütçe Hacmine Oranı</u>
Cari Giderler	57.718.124.524	79.488.022.000	+21.769.897.476	+ % 37.7	% 46.7
Yatırımlar	20.871.634.388	50.925.000.000	+30.053.365.612	+ %144.0	% 29.9
Transferler	30.787.765.552	39.708.107.000	+ 8.920.341.448	+ % 29.0	% 23.4
Toplam	<u>109.377.524.464</u>	<u>170.121.129.000</u>	<u>+60.743.604.536</u>	<u>+ % 55.5</u>	<u>%100.0</u>

1852

EK: V

1988 BUTÇE YASA TASARISININ 1987 BUTÇESİYLE MUKAYESELİ DURUMUNU GOSTERİR FONKSİYONEL AYRIMI

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>FARK</u>
1- Savunma	13.793.102.205	13.302.628.000	+ 5.009.525.795
2- Mali, Yargı, Yasama ve Genel İdari Hizmetler	16.716.097.521	43.506.824.000	+ 29.790.726.479
3- Ekonomik Hizmetler	16.480.431.704	21.723.918.000	+ 5.243.486.296
4- Sosyal Hizmetler	62.387.893.034	33.037.759.000	+ 20.699.865.966
Toplam	<u>109.377.524.464</u>	<u>170.121.129.000</u>	<u>+ 60.743.604.536</u>

1853

1853

Ek: VI

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISINDA YER ALAN TRANSFERLERİN 1987 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE
MUKAYESELİ TABLOSU

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>FARK</u>
- Mali Transferler	6.396.620.000	7.660.422.000	+ 1.263.802.000
- Sosyal Transferler	15.647.217.565	23.485.558.000	+ 7.838.340.435
- İktisadi Transferler	1.638.605.000	840.885.000	- 797.720.000
- Sermaye Teşkilî ve Transferler	480.000.000	650.000.000	+ 170.000.000
- Borçlar	891.665.828	2.156.242.000	+ 1.264.576.172
- İstimlâk Giderleri	150.000.000	800.000.000	+ 650.000.000
- Yerel Kuruluşlara Yardımlar	2.475.000.000	4.115.000.000	+ 1.640.000.000
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağ- lanan İnsancıl Yardımlar	3.108.657.159	-	- 3.108.657.159
Toplam	<u>30.787.765.552</u>	<u>39.708.107.000</u>	<u>+ 8.920.341.448</u>

1854

1854

1988 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI GELİRLERİNİN 1987 GELİRLERİYLE MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

Ek: VII

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1987 Mali Yılı Tahminleri</u>	<u>1988 Mali Yılı Tahminleri</u>	<u>Artış Veya Azalış</u>
Dolaysız Vergiler	22.475.900.000	33.880.100.000	+ 11.404.200.000
Dolaylı Vergiler	14.360.000.000	29.292.900.000	+ 14.932.900.000
Vergi Dışı Bütçe Gelirleri	6.922.948.880	10.167.155.000	+ 3.244.206.120
Cezalar ve Müsadereler	170.000.000	260.000.000	+ 90.000.000
Kamu Kuruluşları Gelirleri	283.000.000	720.845.000	+ 437.845.000
Hazine Malları Kira Gelirleri	265.000.000	500.000.000	+ 235.000.000
Muhtelif Gelirler	1.381.162.410	1.479.000.000	+ 97.837.590
Mahalli Gelirler Toplamı	45.858.011.290	76.300.000.000	+ 30.441.988.710
T.C.Yardımları	26.000.000.000	57.000.000.000	+ 31.000.000.000
Borçlanmalar	34.444.616.000	36.821.129.000	+ 2.376.513.000
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.074.897.174	-	- 3.074.897.174
Toplam Gelirler	109.377.524.464	170.121.129.000	+ 60.743.604.536

1855 1855

Ek: VI.

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KADROLARININ MESLEK GRUPLARINA GÖRE TASNIFI

	<u>1987</u>	<u>1988</u>
(i) Memur	5.531	5.607
(ii) 22/84 Sayılı Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası ile İhdas Edilen Ek Kadro	1.799	1.685
(iii) Öğretmen	2.553	2.553
(iv) Polis	2.000	2.000
(v) Sözleşmeli	75	77
Toplam	<u>11.958</u>	<u>11.922</u>
(vi) İşçi	1.311	1.314
Toplam	<u>13.269</u> =====	<u>13.236</u> =====

1856

1856

DIŞ TİCARET HACMI

YILLAR	DIŞ ALIM		DIŞ SATIM	
	MİLYON		MİLYON	
	TL	\$	TL	\$
-1977.....	1492.7	76.6	453.1	25.6
-1978	2067.7	78.9	758.8	30.9
-Artış % ..	% 38.5	%3.0	%67.4	%20.7
-1979	2258.4	87.0	1330.3	43.9
-Artış % ...	%62.4	%10.8	%75.4	%20.7
-1980	6968.4	103.9	3365.0	55.9
-Artış % ...	%107.5	%19.4	%152.9	%27.3
-1981.....	12215.2	108.2	4278.0	40.0
-Artış %	%75.3	%4.1	%27.1	%28.4
-1982.....	20441.8	124.8	6561.0	42.2
-Artış %....	%67.3	%15.3	%53.4	%5.5
-1983	33349.7	144.7	9431.6	43.2
-Artış %	%63.1	%15.9	%43.8	%2.4
-1984.....	50219.6	129.8	16015.9	46.2
-Artış %.....	%50.0	%10.3	%69.8	%6.9
-1985	76885.3	145.7	25365.4	50.2
-Artış %.....	%53.1	%12.2	%46.1	%8.7
-1986.....	101916.7	149.8	38851.9	58.9
-Artış %	%32.5	%2.8	%53.2	%17.3
-1987:.....	125565.5	151.6	40283.7	50.2
(Eylül)				

Mİ VE DENGESİ

Ek: IX

<u>TİCARET HACMI</u>		<u>TİCARET AÇIĞI</u>	
<u>MİLYON</u>		<u>MİLYON</u>	
<u>TL</u>	<u>\$</u>	<u>TL</u>	<u>\$</u>
... 1945.8	102.2	1039.6	51.0
... 2826.2	109.8	1039.2	48.0
... %45.2	%7.4	%25.9	%5.9
... 4688.7	130.9	20.1	43.1
... %65.9	%19.2	%54.9	%10.2
.. 10333.4	159.8	3603.4	48.0
... %120.4	%22.1	%77.7	%11.4
... 16493.2	148.2	7937.2	68.2
... %59.6	%7.2	%120.3	%42.0
.. 27002.8	167.0	13880.8	82.6
... %63.7	%12.7	%74.9	%21.1
.. 42781.3	187.9	23918.1	101.5
... %58.4	%12.5	%72.3	%22.9
.. 66235.5	176.0	34203.7	83.6
... %54.8	%6.3	%43.0	%17.6
.. 102250.7	195.9	51519.9	95.5
... %54.4	%11.3	%50.6	%14.2
.. 140778.6	208.7	63064.8	90.9
... %37.7	%6.5	%22.4	%4.8
.. 165849.2	201.8	85281.8	101.4

1857

1857

TÜRKİYE VE 3.DİŞ ÜLKELERLE DİŞ TİCARET

Ek: X

YILLAR	DİŞ ALIM			DİŞ SATIM			TİCARET AÇIĞI	
	TL	\$	%	TL	\$	%	TL	\$
-1980								
Türkiye	3.067.2	39.9	38.4	467.3	6.3	11.3	2.599.9	33.6
3.Ülkeler	3.901.2	64.0	61.6	2.897.7	49.6	88.7	1.003.5	14.1
Toplam	<u>6.968.4</u>	<u>103.9</u>	<u>100.0</u>	<u>3.365.0</u>	<u>55.9</u>	<u>100.0</u>		
-1981								
Türkiye	5.028.8	44.3	40.9	789.4	7.2	18.0	4.239.4	37.1
3.Ülkeler	7.186.4	63.9	59.1	3.488.6	32.8	82.0	3.697.8	31.1
Toplam	<u>12.215.2</u>	<u>108.2</u>	<u>100.0</u>	<u>4.278.0</u>	<u>40.0</u>	<u>100.0</u>		
-1982								
Türkiye	8.258.1	50.4	40.4	1.266.3	7.9	18.7	6.991.8	42.5
3.Ülkeler	12.183.7	74.4	59.6	5.294.7	34.3	81.3	6.889.0	40.1
Toplam	<u>20.441.8</u>	<u>124.8</u>	<u>100.0</u>	<u>6.561.0</u>	<u>42.2</u>	<u>100.0</u>		
-1983								
Türkiye	14.526.0	62.4	43.15	1.720.0	7.8	18.1	12.806.0	54.6
3.Ülkeler	18.823.7	82.2	56.85	7.711.6	35.4	81.9	11.112.1	46.8
Toplam	<u>33.349.7</u>	<u>144.6</u>	<u>100.0</u>	<u>9.431.6</u>	<u>43.2</u>	<u>100.0</u>		
-1984								
Türkiye	21.888.9	56.3	43.59	3.135.4	8.5	18.38	18.753.5	47.8
3.Ülkeler	28.330.6	73.5	56.41	12.880.4	37.7	81.62	15.450.2	35.8
Toplam	<u>50.219.5</u>	<u>129.8</u>	<u>100.0</u>	<u>16.015.8</u>	<u>46.2</u>	<u>100.0</u>		
-1985								
Türkiye	34.402.9	65.1	44.75	3.601.0	7.0	14.2	30.801.9	58.1
3.Ülkeler	42.482.4	80.6	55.25	21.764.4	43.2	85.8	20.718.0	37.4
Toplam	<u>76.885.3</u>	<u>145.7</u>	<u>100.0</u>	<u>25.365.4</u>	<u>50.2</u>	<u>100.0</u>		
-1986								
Türkiye	44.516.7	65.5	43.68	5.981.9	8.9	15.40	38.534.8	56.6
3.Ülkeler	57.400.0	84.2	56.32	32.870.0	49.9	84.60	24.530.0	34.3
Toplam	<u>101.916.7</u>	<u>149.7</u>	<u>100.0</u>	<u>38.851.9</u>	<u>58.8</u>	<u>100.0</u>		
-1987(Eylül)								
Türkiye	47.680.4	57.7	37.98	4.825.2	5.9	11.98	42.855.2	51.8
3.Ülkeler	77.885.1	93.8	62.02	35.458.5	44.3	88.02	42.426.6	49.6
Toplam	<u>125.565.5</u>	<u>151.5</u>	<u>100.0</u>	<u>40.283.7</u>	<u>50.2</u>	<u>100.0</u>		

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Sayın Bakanı ve izahatını dinledik, teşekkür ederiz.

Şimdi söz isteminde bulunan arkadaşları kaydedeceğim. Söz isteyen?... Sayın Özgür, Sayın Süreç, Sayın Vehbi.

Sayın Özgür buyurun.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasilerde bütçe görüşmeleri Hükümetin denetlenmesini sağlar. Ne var ki özü boşaltılmış ve salt biçim olarak varolan demokrasilerde Bütçe görüşmeleri, bir formaliteyi yerine getirmek için yapılır. Bizde de ne yazık ki kendini halka karşı sorumlu hissetmeyen bir Hükümetin Bütçesini her yıl olduğu gibi bu yıl da eleştirmek durumundayız. Halk iradesinin Hükümet tarafından dikkate alınmadığı koşullarda Meclis, denetleme işlevini kesinlikle yerine getiremez. Hükümetin halka ve halkın seçtiği Meclise karşı duyarlılığını yitirdiği ve dıştan gelen direktiflerle iş yapmaya alıştığı bir ortamda iktidar, muhalefet tartışmaları sağırklar diyalogundan öteye gidemez. Meclisi seçen halktır, ancak buyuran bu ülkede başkalarıdır. Halk seçim zamanı bir formaliteyi baskı altında yerine getirmek için sandık başına çağırılır. Her türlü baskı altında oyunu kullanan yurttaş, beş yıl sonrası için beklemeye alınır. Beş yıllık süre içinde halka söylenenlerle ilgisi olmayan politikalar başka yerlerde saptanır, Kıbrıs'a taşınır ve halka rağmen uygulanır. Halkın onayı alınmadan hayata geçirilen politikaların bunalttığı yurttaşlar çaresizlik içinde göç ederler. Göç edenleriniyeri, kaçak öğelerle doldurulur. Beş-on işverenin gönlü hoş olsun, ülkeye çağrılan yabancı sermaye yararlanabilsin diye, yasaların çiğnenmesine, asgari ücretin altında her türlü güvenceden yoksun insanların çalıştırılmasına göz yumulur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ucuz işgücü pazarına dönüştürülürken, Kıbrıs Türkünün kendine özgü yapısı ve kimliği yol olma sürecine girer. Demokratik yapısı ve kimliği bilinçli bir saldırı altında bulunan toplumun kalıcı demokratik kurumlara yönelmesi zorlaşır.

Var olmak, ya da yok olmak sorunuyla karşı karşıya bulunan halk, baskı ve tehditler karşısında gerekli direngenliği gösteremez. Halkın direngenliği, üretimden kopuk ekonomik politikalarla daha da zayıflatılırken, dışa bağımlılık giderek uyduluğa dönüşür. Bizde yaşanan süreç budur değerli milletvekilleri. Amaç, halkın yapısını değiştirerek, federal çözüm olasılığını iyiden yok etmektir. Rum şovenizmi bu politikayla bütünleştirilince, Kıbrıs bir bütün olarak bölgeye yabancı güçlerin denetiminde kalmaya devam eder. Bölge halklarının baskı ve tehdit altında tutulmalarına yarayan batmayan uçak gemisi işlevini sürdürür. Rum liderliği, Kıbrıs'ın Güney'inde Anglo-Amerikan emperyalizmine her zaman olanağı sağlarken, kendi gözündeki mertesi değil, el gözündeki çözümlere özgü bir aymazlık ve uzlaşmaz bir tavırla Adanın askersizleştirilmesine gidecek barış yolunu tıkarken, kısır döngüyü kırmak her geçen gün biraz daha zorlaşır.

Değerli milletvekilleri;...

ESBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Nedir o aymazlık?

OZKER OZGUR (Devamla) - Aymazlık, çevresinde olan biteni göremeyen insan, yahut durum.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Görmek istemeyen.

OZKER OZGUR (Devamla) - Görmek istemeyen. Evet.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - İlgisiz.

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Nemelazımcılık.

OZKER OZGUR (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;...

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Bunu da bilmezdin? Öğren.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Öğrenmenin yaşı yoktur.

BAŞKAN - Lütfen, Sayın Serakinci müsaade edin efendim, takdim etsin şeyini, Lütfen.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Ettik Sayın Başkan da.

BAŞKAN - Lütfen.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, Ozker Hoca da çağ atladı da onu şey ederiz.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Çağ atlayanları gördük. Akşam gördük çağ atlayanları "Haberdan Habere" Programı"nda.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ozker Hoca da çağ atladı.

BAŞKAN - Daha giriş kısmındadır.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ada, ne yazık ki her geçen gün biraz daha militarize edilmektedir. Kıbrıs'ın tümü, patlamaya hazır bir saatli bombaya dönüştürülmüştür. Halk Güney'de ve Kuzey'de sürekli olarak bunun tedirginliğini yaşamakta, geleceğe güvenle bakamamaktadır. Savaş psikozu, yerleşik nüfusu göçe zorlarken, antidemokratik uygulamalar yaşam düzeyleri giderek düşen emekçi sınıf ve katmanların yaralarına tuz biber ekmektedir. Bütçe görüşmeleri, Hükümetin denetlenmesi için gereklidir. Gelin görün ki Hükümet, yaratılan kaostan çıkış yolunu ANAP aracılığıyla uluslararası finans kapitale teslim olmakta görmüş ve her türlü tartışma olanağını yok etmiştir. Yaklaşım bu olunca, halk iradesinin Hükümeti denetlemesi sözkonusu olamamaktadır. Hükümet dıştan denetlenmeye açık, içten kendi halkı tarafından denetlenmeye kapalıdır. Bunun içindir ki, kurumlar, yerli yerine oturamamakta, yurttaş iradesini devlet organlarına yansıtamamaktadır. Uluslararası finans kapitale göbek bağıni kurmuş olmanın rahatlığı içinde Ulusal Birlik Partisi, kendi ortağı Yeni Doğu Partisini bile takmamakta, devlete ait bütün kararları parti merkezlerinde almakta ve uygulamaktadır.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Koalisyonu bozmak mı isten Ozker?

OZKER OZGUR (Devamla) - Yurttaş işini gördürebilmek için devlet dairelerine değil, parti merkezlerine başvurmak zorunda bırakılmaktadır. Muhalefete mensup yurttaşların devlet dairelerindeki işleri kesinlikle yürümekte...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Biz bunu politik hüronun yaptığını bilirdik. Bu başka şey söyler.

OZKER OZGUR (Devamla) - Kesinlikle yürümekte...

BAŞKAN - Müdahale etmeyin efendim.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Hayır efendim.

BAŞKAN - Bırakın bu ana rapordur. Başlamadan lütfen.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Hayır Sayın Başkan, bizim söylediğimiz de girsin tutanaklara. Onun için söylüyoruz.

OZKER OZGUR (Devamla) - Ne kadar sulandırmaya çalışırsanız çalışın...

BAŞKAN - Müdahale etmeyin.

OZKER OZGUR (Devamla) - Bir defa provokasyona gelmeyeceğim, onu peşinen söyleyim size.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Tamam Sayın Ozker de bu da girsin tutanaklara.

OZKER OZGUR (Devamla) - Tekrar ediyorum cümleyi.

BAŞKAN - Size konuşma fırsatı vereyim Sayın Serakinci, istediğiniz gibi konuşun. Engelleyen var mı sizi?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Ama bizim yerimizden konuşmaya da...

BAŞKAN - Olduğunuz yerden konuşma üsule aykırıdır.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Yoktur öyle birşey Sayın Başkan.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Gerçekleri dile getirdikçe adam yerinde duramıyor, hopur hopur oynuyor. Çünkü gerçekler batıyor. Önemli olan o.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Hangimize batan belli değil.

BAŞKAN - Devam edin Sayın Özgür.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Muhalefete mensup yurttaşların devlet dairelerindeki işleri kesinlikle yürümemekte, bir yerlerde tıkanıp kalmaktadır. Ulusal Birlik Partisi dışındaki partilere üye yurttaşları, partilerinden istifa ettirmek için her türlü yöntem geçerli sayılmaktadır. Açıkça bizden olmayana yaşama hakkı tanımıyoruz denmektedir. UBP'li olmayan yurttaş işsizse işe alınmayacak, kredi istiyorsa kredi bulamayacak ve Ulusal Birlik Partisine kaydını yaptırmıncaya kadar süründürülecektir. UBP'li olmayan yerel bir yönetim ise, halka hizmet verememesi için her türlü engel yaratılacak ve halk Ulusal Birlik Partili adaylara oy vermediğine pişman ettirilecek ki, defaya UBP'li adaylara oy vermek zorunda kalsın. Anlayış bu olunca hangi hükümeti kim, nasıl denetleyecektir? Halkın devre dışına itildiği, baskı altına alındığı ve susturulduğu koşullarda, milletvekilleri Mecliste Bütçeyi eleştirirler ne değişir, eleştirmeseler ne değişir? Hükümeti uyaran ve eleştiren basından devlet ilanları esirgenir ve muhalif basını öldürmek için her yonteme başvurulursa, toplumda dördüncü güç diye anılan basın işlevini yerine getirmekten alıkonursa, Mecliste konuşulanları bile basın halka yansıtamıyorsa, bütçeyle ilgili eleştiriler sağlıklı bir kamuoyunun oluşmasına kesinlikle yardımcı olmaz. Ulusal Birlik Partisi devleti eline geçirdi. Ulusal Birlik Partisi devleti, ortağı Yeni Doğu Partisi üyelerine ve muhalefetteki yurttaşlara karşı bir baskı aracı olarak kullanmaktadır. Yurttaş devleti kendine karşı baskı aracı olarak kullanan Ulusal Birlik Partisinin yarattığı korku ortamında, yurttaşlık haklarından yararlanamamaktadır. Yurttaş, gören, duyan fakat konuşamayan.

çaresiz insan konumuna itilmiş bulunmaktadır. Ulusal Birlik Partisinin beğenmediği sendikalar ve dernekler de ağır baskı altındadır. Sendikalar ve dernekler baskı altına alınarak, yurttaşlar örgütlü savaşımdan alıkonmakta, Ulusal Birlik Partisine boyun eğmeden hiçbir hak elde edemeyecekleri kendilerine ısrarla telkin edilmektedir. Bayrak Radyo ve Televizyonu resmen ve fiilen Ulusal Birlik Partisinin borazanı kılınmıştır. Muhalefetin söz, demeç ve eylemleri halka ya hiç duyurulmamakta, ya da çarpıtılarak duyurulmaktadır. Ulusal Birlik Partisi, Parti ile Devleti o kadar içiçe sokmuştur ki, tarafsız devlet organları yükümlülüklerini yerine getirememekte, örneğin bir Sayıştayın denetleme görevini yapması giderek olanaksızlaşmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bütçeyi eleştirelim. Bütçenin nasıl bir felsefeyle ele alınarak biçimlendirildiğini anlatalım. Eksiklerini sıralayalım. Ancak, devlet aygıtını eline geçirmiş bulunan parti, demokrasiyi yozlaştırmış, içini boşaltmış, halk ögesini devreden çıkarmış ve muhalefetin varlığını bile inkâr eden bir tutum içine girmişse, eleştiri ve önerilerimizin ne yararı olacaktır. Meclisteki tutumlarına sürekli tanık oluyoruz. Muhalefetten milletvekilleri kürsüdeyken, çoğu kez salonda Ulusal Birlik Partili milletvekilleri yoktur. Hükümet üyeleri bir yana, ilgili bakanların bile eleştirileri dinleme gereğini duymadığına çoğu kez tanık olduk. Anlayış budur, yaklaşım budur. Ulusal Birlik Partisi ANAP gibi, seçim oyunları, azınlık oylarıyla çoğunluğu sağlamış, dış buyruklarla Yeni Doğu Partisini yedeğine almış, Yeni Doğu Partisi üyelerine ve muhalefete mensup yurttaşlara karşı en koyu partizanlığı uygulaya ve demokrasiyi yozlaştıra yozlaştıra, her türlü tensel ve tinsel, yani maddi ve manevi değeri yok etmektedir. Yargıçlardan bile rüşvet isteme cesaretini gösterenler, Ulusal Birlik Partisinden güç almaktadırlar. Kaçakçılık dosyaları Ulusal Birlik Partisi engel olduğu için Yargı Organına ulaşmamaktadır. Girne sahilleri, Ulusal Birlik Partisi sayesinde birtakım kodamanlar arasında paylaşılmıştır, parselenmiştir. Bütçenin bilimsel bir eleştirisi gereklidir, Bütçenin rakamsal bir analizi de gereklidir ve biz, bize düşen görevi yerine getirecek, bu Bütçenin yetersizlik ve olumsuzluklarını belirteceğiz. Ne var ki, erdemsizliğin, ciddiyetsizliğin, yasa dışılığın kol gezdiği bir ülkede bilimsel, tutarlı, rasyonel Bütçe

eleştirileri amaca hizmet edemezler. Gelişi güzelliğin, bencil çıkarların, yasal olmayan ilişkilerin egemen ikilindiği toplumda mahalefet olarak görevimizi yapmaktan alıkonmanın huzursuzluğu içinde uyarılmak istenmeyen Hükümeti uyarıya çalışacak, vurdumduymazlığa ve kayıtsızlığa karşı savaşımlarımızı ısrarla sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1988 Mali Yılı Bütçesi de geçmiş yılların bütçeleri gibi, sözde program Bütçesidir. Ancak, bir yıllık program ve Beş Yıllık Kalkınma Planının oturtulduğu modeli tanımlamak olası değildir. Hükümet, Beş Yıllık Kalkınma Planını eleştirirken de belirttiğimiz gibi, ithal ikamesi ile, dışa açılma modellerinden söz etmektedir ve bu iki model birbirine karşıt modeller olduğunun bile farkında değildir. İthal ikamesi yerel üretime ağırlık veren, iç pazarda halkın alım gücünü yükselterek yerel ürünlerin tüketimini teşvik eden, bunun bir gereği olarak da yerel üretimi dışa karşı gümrük duvarlarıyla koruyan bir modeldir. Oysa dışa açılma içte değil, dışta pazar aramayı gerektirdiği için dış pazarda rekabet gücünü artırabilmek güdüsü ile maliyetleri alabildiğine düşürmeye, başka bir deyişle iş gücünü ucuzlatmayı ve halkın tüketimini kısmaya dönük bir modeldir. Hükümet ithal ikamesi politikasını terketmiştir. Terketmiştir, çünkü içerde üretilen her mal, dıştan da getirilmekte ve yerel üretim yüksek değil, tersine çok alçak gümrük duvarlarıyla adeta baltalanmaktadır. C denli baltalanmaktadır ki, dıştan gelen ürünlerin gümrükleri büyük oranda azaltılırken, sözkonusu ürünlerin yerel üretimde kullanılan malzemenin gümrükleri kasıtlı olarak artırılmaktadır. Böylece yerel üreticiye dıştan gelen ürünlere karşı rekabet etme olanağı iyiden yok edilmektedir. Durum böyle olunca, Hükümetin dış pazarlarda yerel ürünlere rekabet olanağı sağlamaya çalıştığı da söylenemez. Yani dış satımı çoğaltmaya dönük bir dışa açılma politikası da sözkonusu değildir. Bizim görebildiğimiz kadarıyla sistem 5-10 dış alımcının çıkarları gözetilerek geliştirilmiş, kendine özgü bir kap-kaç sistemidir. Sözkonusu dış alımcılar Ulusal Birlik Partisine egemen olmuşlardır ve Ulusal Birlik Partisinin Hükümetteki ağırlığından yararlanmaktadırlar. Geliştirilen sistemde üretim kesinlikle sözkonusu değildir. Yüksek faiz, düşük ücret ve sürekli zam saç ayacı üzerine oturtulmuş kap-kaç ekonomisi, bankacı, müteahhit ve tüccara en kısa yoldan en çok kârı sağlamayı amaçlamaktadır.

Kap-kaç düzeninin çarkları dönerken yüksek faiz, düşük ücret ve sürekli zamlardan bankacı, müteahhit ve tüccar aşırı kârlar sağlarken, işçi, köylü, küçük esnaf ve dar gelirli kamu görevlileri çarkların dişlileri arasında ezilmektedir. Kap-kaç düzeninin bankacı, müteahhit ve büyük dış alımcıya en büyük avantajı sağlayabilmesi için Hükümet, hayat pahalılığı indeksleriyle oynamayı ve kötü gidışı çalışanlardan saklamayı bile mübah saymaktadır. 1987 yılı ekonomik yaşamımızda bir facia yılıdır. Hükümet de bunun farkındadır. Farkındadır ki 1988 yılı programında, ekonomik gelişmelerle ilgili bölümde, 1987 hakkında bilgi yoktur. Yalnız 1983, 1985 ve 1986'lar sözde genel bir değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Ne var ki, bu genel değerlendirme durumu ört-bas etmeye yetmiyor. Sermaye Hükümeti, ekonomik bilgileri halktan saklıyor, hayat pahalılığı indeksleriyle oynuyor, ama gerçeği değiştiremiyor. 1986 yılına ait kalkınma hızı, programlananın %23 gerisinde kalmıştır. Büyüme hızı %6.2 oranında öngörülürken, %4.8 oranında gerçekleşmiştir. Nüfusun yılda en az %2 oranında çoğaldığı dikkate alındığında...

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -

1.2 olacak...

OZKER OZGUR (Devamla) - Kaçak işçileri de hesaba katacaksınız. Çünkü habire nüfus ithal ediyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - 1.2'dir. Onu ne karıştırsınız. Şimdi yaptık biz.

OZKER OZGUR (Devamla) - Onu da gözönünde bulundurursanız...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Rakamları çekirtmeyin.

OZKER OZGUR (Devamla) - En az %2'dir. Yani kaçak işçiyi de habire şey...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Tamam yahu. 1.2'dir ben size hatırlatayım.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Not al.

OZKER CZGUR (Devamla) - Neyi not alsın? Alsın tabii.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Alsın.

OZKER OZGUR (Devamla) - Tamam, nedir alacağı?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Onu da mı karıştırırsınız?

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) - Cevap versin yani.

OZKER CZGUR (Devamla) - Tamam, versin tabii.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Keşke o kadar şey olsa.

OZKER OZGUR (Devamla) - Yani, normal nüfus artışı dediğiniz kadardır ama, habire nüfus aktarıyorsunuz, onu da dikkate almak gerekiyor. Onu da dikkate aldığımızda, nüfusun yılda en az %2 oranında çoğaldığı dikkate alındığında büyüme hızı %2'lere düşmektedir. Toplumsal gönencin bundan olumsuz olarak etkilendiği ortadadır.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - O da rakamlarla oynama payıdır zaten.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Dolayısıyla sıfır. Evet.

OZKER OZGUR (Devamla) - Öngörülen büyüme hızına neden ulaşamadı? Hükümete bakacak olursak, bunun nedeni, tarım sektörü için programlanan %7'lik büyüme gerçekleştirilemediği için geneldeki büyüme hızı düşmüştür.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Doğrudur.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Doğrudur diyorsunuz. Benim de iddiam odur zaten. Yani, sizin iddianızı söylüyorum.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ayda yaşamayız ya Hocam. Memleket üç senedir kuraklık yaşar.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Tamam, tabii. Yani, sizin savınıza göre, tarımdaki gerilemedir bu. Genelde büyüme hızını olumsuz yönde etkileyen budur.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Beş yıl kurak olursa tabii.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Bunu saptadık, bunu söylüyoruz. Siz de...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Söylüyor.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Teyid ediyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Evet.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Doğrudur diyorsunuz. Devam edelim. Müsaade edin de devam edelim.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Biz verdik rakamları size.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Tarımda %7'lik büyüme öngörülmüş, ancak %18.2 oranında gerileme olmuş, bu yüzden genel büyüme hızı bundan olumsuz yönde etkilenmiş. Sav budur. Buna Türkçede, özürü kabahatinden büyük denir. Tarım sektörü bizde, ekonominin temelidir. Köylü nüfus tarımda yoğunlaşmıştır. Toplam istihdamın %32'sini tarım doğrudan besliyor. %32. Yanlış değil Sayın Bayram zannedersen.

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Tamamdır.

OZKER OZGUR (Devamla) - Kırsal kesimde aile büyüklüğünü de hesaba kattığımızda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti nüfusunun yarısı tarımdan geçimini sağlıyor diyebiliriz.

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - 11,500 aile.

OZKER OZGUR (Devamla) - Dışsatım ürünlerinin %80'den fazlası tarımsaldır. Bu da doğrudur. Değil mi?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Evet.

OZKER OZGUR (Devamla) - Bu da doğrudur. Kısacası, tarım bizde, her bakımdan...

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - İhmal edilmemiştir.

OZKER OZGUR (Devamla) - Önemli bir sektör olarak beliriyor. Her bakımdan önemlidir. İstihdam açısından, dışsatım açısından vesaire, her bakımdan önemli bir sektördür bizde tarım.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Onu inkâr eden yok.

OZKER OZGUR (Devamla) - Durum bu iken, şimdi bundan sonrasını inkâr edeceksiniz tabii. Yani buraya kadar inkâr edemezsiniz.

Dr. DERVIŞ EROGLU (Devamla) - Ondan sonrasını anlayamadık daha ne söyleyeceğini. Şimdiden.

OZKER OZGUR (Devamla) - Çünkü, yeni güneşin doğudan doğduğunu inkâr edemezsiniz. Ama şimdi bundan sonra inkâr edeceksiniz.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Ama birşey söyledi sana Maliye Bakanı ya. Bu rakamları diyor, ben verdim. Nedir senin dediğin?

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Biz verdik rakamları.

OZKER OZGUR (Devamla) - Herhâlde ilham almadık ya
Kur'an'dan, şundan bundan.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Nasıl reddedelim verdiğimiz
rakamları?

OZKER OZGUR (Devamla) - Yani şey değil ya.

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Özellikle
"Yıkım Paketi"nden...

OZKER OZGUR (Devamla) - Bunlar verilerdir. Yani,
bunlar istatistiki verilerdir.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tamamdır.

OZKER OZGUR (Devamla) - Madem ki... Bu rakamlar da
yanlıştır falan deseniz, o zaman tabii ilerliyor. Ama
şimdi kabul edildi, rakamlar tamam, devam edelim.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Evet, devam.

OZKER OZGUR (Devamla) - Durum bu iken, uygulamada,
bu Hükümetin politikası ve uygulamalarının sonuçları gözler
önündedir. Politika, her türlü olanağı ticaret sektörüne
kaydırma politikasıdır. Burasını duymadı Eşber,

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - E, duyamadık çünkü Ziya
Hoca da bırakmaz bizi, Ziya baba da.

OZKER OZGUR (Devamla) - Politika her türlü olanağı
ticaret sektörüne kaydırma politikasıdır. Ulusal Birlik Partisi
nin politikası budur. Tarımdan ticarete kaynaklar ne pahasına
olursa olsun aktarılmaktadır. İşçi-köylü alabildiğine sömürü-
lerek ticaret burjuvazisi beslenmektedir. 1986 yılında dikkate
değer bir kuraklık da olmadığına göre...

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Nerde olmadı?

OZKER OZGUR (Devamla) - 1986 yılında.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Evet, sen galiba ayda
yaşıyorsun.

OZKER OZGUR (Devamla) - 1986'da diyorum.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - 1986'da bir milyar verdik.
Haberin yok senin.

OZKER OZGUR (Devamla) - Dikkate değer bir kuraklık
da olmadığına göre Hükümetin tarımı gözden çıkardığı ve
ticaret sektörünü ön plâna aldığı ortadadır.

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) - Size göre
öyle.

OZKER OZGUR (Devamla) - Hükümet işçiyi, köylüyü
ve diğer çalışanları sömürterek ticaret burjuvazisini
beslerken, kendine göre bir fiyat politikasından yararlan-
maktadır. Kendine göre bir fiyat politikası geliştirdi.
İşçiyi, köylüyü sömürüyor, ticaret burjuvazisine aktarıyor.
Nedir bu mekanizma? 1986 yılında genel enflasyon hızı
%48.1 idi. Sanayi sektöründeki fiyat artışları genel
enflasyon hızının biraz üstünde, %50, oranındaydı. Sanayi
sektöründeki genel enflasyon hızı. Genel enflasyonun biraz
üstündeydi. %50 civarındaydı. Biraz üstündeydi. Bankacılık
sektöründe oran %62, yine genel enflasyon hızının üzerinde
%62, konut sektöründe %48, serbest mesleklerde %67 olarak
görülür ve tümünde de fiyat artışlarının genel enflasyon
hızının üzerinde olduğu dikkati çekmektedir. Bu saydığım
sektörlerde hepsinde genel enflasyon hızının üzerinde bir
fiyat artışı sözkonusudur. Açık seçik rakamlar ortada.
Reki...

MUSTAFA ADAOGLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Memurun maaşında da.

OZKER OZGUR (Devamla) - Ona da geleceğim Sayın Adaoğlu. Memurun maaşına da geleceğim, merak etmeyin.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Oyle miydi acaba gerçekten?

OZKER OZGUR (Devamla) - Peki, tarım sektöründe? Ticareti saydık, sanayiye saydık, efendime söyleyeyim...

Dr. DERVİŞ EROGLU (Devamla) - Hepsini saydın.

OZKER OZGUR (Devamla) - Konut sektörünü saydık. Hepsinde genel fiyat artışları, genel enflasyon hızının üzerinde. Peki tarım sektöründe, aynı yıl, fiyatlar nasıl seyretmiştir?

Tarım sektöründe fiyatlar, 1986 yılında %48.1 oranındaki enflasyonun altında...

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Çünkü devlet desteği var Hocam orda.

OZKER OZGUR (Devamla) - Altında %31 olarak gerçekleşmiştir.

Nerde? Devlet sübvansiyonlarını kaldırdınız.

MUSTAFA ADAOGLU (Devamla) - Yok.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Devam ediyor.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Kaldırdınız sübvansiyonları efendim.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Bugün tarımda devlet desteği yok mu?

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Var tabii.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Kaldırdınız. %31 olarak gerçekleşmiştir. Fiyat artışları, diğer sektörlerde %48.1'in üzerine çıkarken, tarımda bu oranın altında kalmıştır. Bu kendiliğinden olmamıştır. Hükümet isteyerek ve bile-fek tarım ürünlerinin fiyatlarını düşük tutmuş, bu yöntemle ticaret burjuvazisine kaynak aktarmıştır. Köylünün reel satın alma gücü azaltılarak, alinteri tüccarlara transfer edilmiştir ve edilmeye devam edilmektedir. Köylünün kullandığı sanayi ve ticari ürünlerin fiyat-ları, kendi sattığı ürünlerin fiyatından bir kattan fazla artırılır ve bu koşullarda faiz oranları da %50'lere tırmandırılırsa, köylü resmen ve alenen soyulmaktadır.

Köylüden alıp başkasına aktarma yapılmaktadır. Tarım ürünlerinin fiyatlarını Hükümet belirler. Buna dikkatinizi çekerim. Tarım ürünlerinin fiyatlarını...

BAŞBAKAN Dr.DERVIŞ EROĞLU (Yerinden) - Dinlemez seni..

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Dinlemek zorunda değil tabii ama yani biz işte nefes tüketiriz. İlgili bakan dinlemiyor artık ne yapalım yani...

Dr.DERVIŞ EROĞLU (Devamla) - Hesaplarını yapıyor.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Tarım ürünlerinin fiyatlarını Hükümet belirler. Diğer fiyatlar ise sözüm ona liberal koşullarda başıboşluk içinde belirlenir. Demek ki Hükümetin liberal anlayışı tarım sektörünün kapısına kadardır. Orada sona erer ve hemen devletçi olur. Diğer alanlarda, diğer sektörlerde liberal, güzelim liberal ekonomi içinde belirlenir. Sunum-istem koşulları fiyatları belirler. Ama tarım sektörüne sıra gelince yok der ben varım. Hemen devletçi olur.

Dr.DERVIŞ EROĞLU (Devamla) - Koruyoruz onu.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Koruyorsunuz işte, koruyorsunuz. Ne kadar koruduğunuz görünüyor..

MUSTAFA ADA ÖZGÜR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - İki sistemin mukayeselerini yapar şimdi. Biri devletçi, biri liberal..

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Evet orda sona erer ve hemen devletçi olur. Tarım ürünlerinin fiyatlarını kendisi belirler ve liberalizminden hiçbir şey kaybetmez. Bu yöntemle köylüden alır, tüccara verir. Köylü böylece gerilerken, tüccar daha çok kazanır. Aynı mekanizma hayvancılıkta da işletildi ve işletilmeye devam ediliyor. 1986'da enflasyon oranı %48.1 iken, hayvancının ürünlerindeki fiyat artışları hızı %2'de kaldı. Ancak bu arada halk eti Okkası 6,000-7,000 Türk Lirasına satın almak zorunda kaldı. Niçin? Çünkü tüccarın çıkarları gözetilerek yurt dışına ucuza hayvan satıldı. Sonra ülkeye donmuş et ithal edildi. Kazanan aracı tüccar, kaybeden hayvan besleyicisi ve halk olmuştur.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Dommuş et de 7,000 liraya gitti. Zaten o da ucuza gitmedi.

OZKER OZGUR (Devamla) - O da ucuza gitmedi tabii. İşte tüccar kazanıyor. Habire tüccar kazansın diyedir bütün bu şeyler, haşkarikolar, hep tüccar kazansın diyedir. Üretimi öngörmeyen politikalar üretimi geriletir. 1983'te 307,000 küçükbaş hayvan varken 1986'da rakam 264,000'e düştü. Büyükbaş hayvanlarda 17,000'den 14,000'e inen bir azalma vardır. Hayvan sayısındaki azalma süt ve et üretiminde düşüğe neden oldu. Süt üretiminde son bir kaç yılda %7, et üretiminde ise %21 oranında gerileme söz konusudur. Turunçgil ve patates üretimindeki %26'lık gerileme ayrıca dikkat çekicidir. Sonuç? Sonuç meydandadır. Tarım sektörü %18.2 oranında geriye gitmiştir. Böylece öngörülen büyüme hızına ulaşılamamıştır. 1987'deki gelişmeler haktan gizlenmiştir. Ancak 1987'nin tablosu 1986'dan herhalde daha kötü bir tablodur. Yıkım paketi yaşama geçirildiğine ve üretici sektörler iyiden bir kenara itildiğine göre 1987 rakamlarının iç açıcı rakamlar olmaları beklenemez. Yüksek faiz, düşük ücret, sürekli zam politikaları ticarete ve bankacılığa öncelik vererek uygulanmakta ve yıkım devam etmektedir. Hükümet, bize tüm bunların sanayileşmenin bir gereği olduğunu söylemeye kalkmasın,

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Hani sanayi?

OZKER OZGUR (Devamla) - Bilmem, yani öyle mi diyor? Hükümet yani bunlar, bugün bu tarımdaki gerilemeler sanayileşmenin bir gereğidir diye bir gerekçe ileri sürmesin bize Hükümet.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Sen de bilin böyle bir gerekçe olmadığını.

OZKER OZGUR (Devamla) - Sanayi sektörünün, çünkü sanayi sektörünün acıklı durumu da ortadadır. 1985 yılında, tarımın gayri safi yurtiçi hasıladaki payı %16 iken, 1986'da %12.5'e düştü. Bu %22 oranında bir gerilemeyi vurgular. Peki, tarımda görülen bu gerileme sanayiye ilerleme olarak yansıdı mı? Sanayinin 1985'de, gayri safi yurtiçi hasıladaki payı %8 iken, 1986'da %8.9 oldu. Yani sadece %0.9'luk bir artış

sözkonusudur. Tarımda %22 oranında bir gerileme, sanayide %0.9 oranında bir ilerleme. Kaynak aktarımının tarımdan sanayiye değil, tarımdan ticarete olduğu açık seçik ortadadır. Hükümetin beş-on tüccarın çıkarını gözeten ve hiçbir modele sığmayan kap-kaç ekonomi politikası bu örnekle de ortadadır.

Hep söylenir; enflasyonu aşağı çekeceğiz denir. Oysa enflasyon bu Hükümetin dayandığı ticaret burjuvazisinin hayat kaynağıdır. Ticaret burjuvazisi enflasyon sayesinde büyük vurgun vurabilmektedir. Bunun içindir ki enflasyon hedefleri hiç tutturulamamıştır. 1984'de %25 olarak hedeflendi, %70.7 oranında gerçekleşti, 1985'te gene %25 hedeflendi %43 olarak gerçekleşti, 1986'da bir kez daha %25 olarak hedeflendi, bu kez %48.1 oldu ve içinde bulunduğumuz 1987'de %30 olarak hedeflenirken ilk on aylık dönemde %34.4'e ulaştı. Enflasyon sürekli olarak hedeflenenin üstünde seyretti. Niçin? Çünkü enflasyon emekçi sınıf ve katmanları sömürmede en etkili bir yöntem olarak benimsenmiştir. Enflasyon sınıflar arasındaki gelir dengesini sermaye sınıfından yana bozan ekonomik-politik bir araçtır. Hükümet bu aracı emekçi sınıf ve katmanlara karşı bütçe ile hareketlendirir. Sürekli olarak dış yardımlara dayanan ana gelirleri dolaylı vergilerden oluşan, tüketime dönük açık bütçelerin işlevi enflasyonu pompalamaktır. Enflasyon pompalandıkça fiyatlar fırlar, fiyatlar fırladıkça işçi, köylü ve diğer çalışanlar daha çok sömürülür ve süreç bu çizgide sürer gider.

Yani Süreç; sizi kastetmedim.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Farkındayım.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Salt sermaye sınıfını daha çok sömürme olanaklarına kavuşturmayı amaçlayan ve üretici güçleri sürekli ihmal eden Hükümetin yatırım politikaları da çarpıktır. 1985 yılında toplam yatırımların %8'i tarıma, %26'sı sanayiye verilmişti. 1986'da tarıma giden yatırım payı %5'e, sanayininki de %17'ye düşürüldü. Hükümet, tarım ve sanayi sektörlerini gözden çıkarmadıklarını söyleyedursun, rakamlar kendilerini yalanlamaktadır. Lüks villa yapımı ile

inşaat sektörü canlanmıştır. Ne var ki yurttaşın konut gereksinimi açığı kapatılmamıştır. Kiralar astronomik rakamlarda seyretmeye devam etmektedir. Spekülatif alanlara yapılan yatırımlarla sömürüye dayalı uydu bir ekonomi yaratılmıştır. Önümüzdeki bütçe geçmiş yılların bütçeleri gibi enflasyonist, gelir dağılımını bozucu bir bütçedir. Cari değerlerle bütçenin hacmi %54.5 oranında büyütülmüştür. Ancak bütçenin gerçek büyüklüğü ne kadardır? 1988 programına göre önümüzdeki yıl %30 oranında bir enflasyon beklenmektedir. Geçmiş yılların enflasyon oranlarına baktığımızda 1988'de enflasyon %40'ın altına düşmeyecektir. Bütçe parasal olarak büyütülmüştür, ama fiyat artışlarından arındırıldığında bütçe hacminin gerçekte sadece %10.4 artırıldığı görülür. Başka bir deyişle bütçe gösterildiği kadar büyümemiştir. Yatırımlarda bir artış dikkati çekmektedir. Fakat yatırımların da her yıl gerçekleşme oranları sürekli olarak %50'lerin altında kalmıştır. 1987 yılının ilk altı ayında yatırımların %13'ünün gerçekleşmiş olması dikkat çekicidir. 1988 için öngörülen şişirilmiş yatırımları da aynı sonuç bekliyor. Yatırımların gerçekleşmemesi durumunda, ki bugüne kadar hep böyle olmuştur, bütçe büyütülmüş değil, tersine küçültülmüş olacaktır. 1988 bütçesi daraltıcı, bir özellik taşımaktadır. 1988 yılı cari giderlerini 1987 fiyatlarıyla ele aldığımızda, yani gerçek değerlere ulaştığımızda personel giderlerinin %0.3, diğer cari giderlerin %8.9 ve transferlerin %8.6 oranında geriletildiklerini görürüz. Bu oranlar bütçeye daraltıcı bir nitelik kazandırmaktadır. Personel ve transfer harcamalarındaki gerçek gerileme memur, öğretmen, polis, işçiler ve sosyal yardım alanların 1988 yılındaki gelirlerini reel olarak geriletecektir. . Yoksullaşma süreci hız kazanacaktır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne dayatılan Friedmanci modelden ve bu Hükümetin bu modeli de çarpıtarak 5-10 tüccara göre uyarlamasından başka türlü sonuçlar beklenemez. Personel ve transfer giderleri gerçek olarak azaltılırken yerel gelirler gerçek olarak %18.8 oranında artırılmaktadır. Yerel gelirlerin ana kaynağı vergi gelirleri de buna bağlı olarak %22.5 oranında çoğaltılmaktadır. Bunun anlamı açıktır. İşçiler ve diğer çalışanların ücretleri azalacak fakat ödedikleri vergiler çoğalacaktır.

Değerli milletvekilleri; Hükümet Katma Değer Vergisini 1988'de yürürlüğe koyacağını açıklamıştır. Katma Değer Vergisi yurttaşa haksız ek bir vergi türüdür. En adaletsiz vergilendirme biçimi olan dolaylı vergiler 1988'de %45.7 oranında artırılabacaktır. Dolaysız vergilerin artış oranı %7.7 olarak dikkat çekicidir. Vergi gelirlerinin yapısı böylece dolaylılar, yani sermaye lehine ve emekçiler aleyhine değiştirilmektedir. Bu yaklaşım Friedmancı sözümona liberal ekonomi politikasının sermaye yanlısı etkili araçlarından ve esaslarından biridir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe bir araçtır. Bütçe sermaye iktidarlarının elinde sermaye birikimini çabuklaştırmaya, emekçilerin yaşam düzeylerini düşürmeye, emekçilerden alarak sermaye sınıfına vermeye yarayan bir araçtır. Bu bütçenin gelirler bölümüne bakıldığında da bu açıkça görülür. Bordro mahkûmları olarak adlandırılan kamu görevlilerinin ödedikleri vergi, maaşlarının %25'ini aşmaktadır. Oysa büyük tüccar ve dışalımçılar gelirlerinin yalnız %3 ile %5'ini gelir vergisi olarak ödemektedirler. Resmi makamlar bunu kanıtlıyor. 1986 mali yılı bütçe gerçekleşmesine göre, toplam dolaysız vergilerin, gayri safi millî hasılaya oranı sadece %7.4'tür. Dolaysız vergilerin %80'den çoğunun gelir vergisi olduğunu ve bunun üçte ikisini emekçilerin ödediğini unutmamak gerekir. Toplam dolaysız vergilerden emekçilerin payını düştüğümüz zaman, sermayedarların ödediği gelir vergisinin gayri safi millî hasılaya %3 ile %5'ini aşmadığı görülür. Sermaye kesimi, ulusal gelirin %70'den çoğunu alıyor. Buna karşılık bu payın %3 veya %5 kadarını vergi olarak ödemektedir. Oysa emekçiler, gelirlerinin %25'inden fazlasını vergi olarak devlete vermek zorundadırlar. Devlet eliyle emekçinin soyulması ve sermaye sınıfına kaynak aktarılması olayına daha somut bir örnek verilemez. İşte bu kadarla da kalmıyor. Emekçiler harcama politikalarıyla da yoksullaştırılmakta, sefaletle itilmektedirler. Örneğin 1987 bütçesinin on aylık uygulama sonuçlarına göre personel giderlerinin, yani devlet işçi ve kamu görevlilerine ödenen ücret ve maaşların bütçe harcamalarındaki payı %39'dan %32'ye düşürülmüştür. Sosyal transferlerin, yani şehit ve hadise kurbanlarının geride bıraktıklarına dul ve yetimlere, yoksul ve kimsesizlere yapılan ödemelerin payı %22'den, %21'e indirilmiştir. 1979 yılında sosyal transfer harcamalarının payı %23.4 iken 1987'de bu oran %21'e kadar düşürülmüştür.

Hükümet, şehitlerimizin anılarını her sırası geldiğinde sömürmektedir. Şehit ailelerine sıra gelince ödeneklerini azaltmakta sakınca görmemektedir.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Demagoji yapıyorsun.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Nasıl demagoji, işte rakamlar ortada Sayın Bakan, düşürdünüz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - O kadarına razı ol. Birşey söyleyeyim sana, demagoji yapıyorsun işte.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Peki. Ben rakamları söylüyorum size. Rakamlarla ne diyorum. 1979 yılında...

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Hep sen mi yapacaksın demagojiyi?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Tamam Erdal.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - O kadarcık demagoji de yapsın.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - 1979 yılında sosyal transfer harcamalarının payı %23.4 iken 1987'de bu oran %21'e kadar geriletilmiştir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Bütçenin yapısını incele, yüzdeler mi var?

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Ahali zenginleşti herhalde şehit aileleri falan.

Sosyal transferler değerli milletvekilleri;...

BAŞKAN - Dinleyelim efendim, lütfen dinleyelim. Karşılıklı konuşmayalım.

OZKER ÖZGÜR (Devamla) - Sosyal transferler değerli milletvekilleri; yıllar geçtikçe azaltılırken, sermaye kesimine aktarılan teşvik primleri ve benzeri transferler çoğalmaktadır.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Azaltılmıştır onlar da.

OZKER OZGUR (Devamla) - Sermaye sınıfına devlet hazinesinden aktarılan mali olanakların bütçe harcamaları içindeki payı 1979'da %7.6 iken, 1987'de %14'e çıkarılmıştır. Evet %14'e çıkarılmıştır. Muhtaç kesimler için yapılan transferlerde %10 oranında bir azaltma, sermaye sınıfına ödenen diğer transferlerde %86 oranında bir çoğaltma sözkonusudur. 1988 yılında sosyal transferlerin bütçe harcamaları içindeki payı %21'den %16'ya düşürülecektir. Doğru değil mi?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Yarın 100 milyona bir gölet veya bir baraj yapılırsa ve bütçeye koyarsan o zaman nisbetleri nasıl şey edeceksin? Onu söyler misin bana lütfen. Yani bu yatırımların...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tabii yatırımlar yükseldikçe tabii bu istekler...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Tabii ona şey ediyor.

OZKER OZGUR (Devamla) - Siz de kahve döğüçüsünün hink deycisi gibi...

OMER DEMİR (Devamla) - Oyle değil mi Hoca?

OZKER OZGUR (Devamla) - Yani sizin üyelerinize yaptıkları partizanlığı dikkate almazsınız, habire onaylayın bakalım. Şehit, hadise kurbanı ailelere, dul, yetim ve yoksullara yapılan yetersiz ödemelerin her yıl biraz daha azaltıldığı rakamlarla ortadadır. Bu yaklaşım Anayasanın öngördüğü sosyal devlet anlayışı ile de bağdaşmamaktadır. Yüksek faiz, düşük ücret ve sürekli zam politikesi toplumda birçok tensel ve tinsel değeri yokederken, muhtaç insanların da bu yıkımdan paylarını almakta, daha da yoksullaştırılarak sefaletle karşılaşmaktadırlar.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Maddi ve manevi dururken tiner gibi birşey çıkardın ortaya.

BERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Türkçeye de karşısın Eşber?

OZKER OZGUR (Devamla) - Yani her konuda tutucu, bu konuda da tutucu? Asıl konservatif.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Konservativiz oğlum.

OZKER OZGUR (Devamla) - E, Türkçe konuşuyoruz yani...

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen onun maddi ve manevi olduğunu anladın ya...

OZKER OZGUR (Devamla) - Biz senin Atatürkçü olduğunu sanırdık halbuki.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Oyleyim ben. Oyleyim. Şimdi anladın bunu?

OZKER OZGUR (Devamla) - Atatürk öz Türkçedir.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Yavaş yavaş yanaştın ama...

ERGUN VEHEİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Konservatifler bunların yanında sosyalist kalır.

OZKER OZGUR (Devamla) - Oyle, doğrudur.

Biz, Ulusal Birlik Partisi büyük sermayenin partisidir. Politikalarıyla emekçileri ezmekte, sermaye sınıfına sömürü olanakları yaratmaktadır dediğimizde savlarımızı bilimsel verilere dayandırıyoruz. Eütçeyi de politikalarına araç kılan Ulusal Birlik Partisi Anayasanın öngördüğü sosyal devlet ilkesini de çığnemekte, yoksul insanlarımızı devletin koruyucu kanatlarının dışına itmektedir. Emekçi göçmen bir kitleye dayanan Yeni Doğuş Partisinin kendisine alet etmeyi başaran Ulusal Birlik Partisi emekçilerin acımasızca ve insafsızca sömürüsünü mali ve ekonomik politikalarıyla sürdürebilmektedir.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Üstalık ondadır. İçerde onlar olmadığına göre konuşurum Ozker.

OZKER OZGUR (Devamla) - Tutanaklara geçiyor ama.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Ne yapayım.

OZKER OZGUR (Devamla) - Değerli milletvekilleri; emekçi sınıf ve katmanların yaşam düzeyleri düşmektedir. Bu somut gerçeği yatsınaya veya örtbas etmeye olanak yoktur. ANAP ve UBP tam bir uyum içinde yüksek faiz, düşük ücret ve sürekli zam politikalarıyla zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul kılmayı sürdürmektedirler. Bütçeye konan şişirme rakamlarla kötü gidişi tersine çevirmeye olanak yoktur. Cari fiyatlarla %143, gerçek fiyatlarla %74 oranında artırılan rakamsal yatırımlar, tüccar yanlısı Hükümeti gerçekten yatırımcı kılmayacaktır. Ulusal Birlik Partisi, hangi zümrenin partisi olduğunu hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde kanıtlamıştır. Emekçi sınıf ve katmanlar gerçeği yaşayarak ve görerek öğrenmektedirler. Ulusal Birlik Partisine yıkım politikalarını uygulamada költük değnekliği yapan Yeni Doğu Partisi bile yakınmaktadır. Yeni Doğu Partisine oy veren emekçi göçmen kitle, Hükümetin niteliğini kavradıkça öfkelerini dile getirmekte, yeni arayışlar içine girmektedir.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Gözün aydın.

OZKER OZGUR (Devamla) - Cari olarak %117.3, gerçek olarak %55.2 oranında artırılacağı belirtilen yardımlar da, ANAP'ın uzantısı Ulusal Birlik Partisinin gerileme sürecini durduramayacaktır. Toplumun yaşadığı ekonomik yıkım ve emekçilerin altında ezildikleri hayat pahalılığını sabun köpüğü rakamlarla örtmek, olanaksızdır. Kitleler, bütçelere yazılan rakamlara değil, sofralarındaki ekmeğin büyüklüğüne bakarak karar verirler.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Çağ atladık, farkında değil.

OZKER OZGUR (Devamla) - Bütçe finansmanının %54.8'ini...

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Siz de atladınız?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Uzantısı olduğumuza göre, atladık demek ki.

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Siz' monobadi bile atlayamazsınız.

OZKER, OZGUR (Devamla)- Bütçe finansmanının %54.8'ini dış yardım ve borçlanmalar oluşturmaktadır. Başka bir deyişle Bütçe, hacminin %54.8'i oranında açık verecektir. Bu olgu, enflasyonun ana kaynağıdır. Bu Bütçenin kâğıt üzerindeki başlangıç açığı, 92,686,600,000 L'sıdır. Deneyimlerimiz göstermiştir ki bütçeler, her yıl olduklarından küçük bağlanırlar. Yıl boyunca ek bütçeler mutlaka gelecektir. Demek ki yıl sonuna kadar Bütçe açığı, gösterilenden çok daha büyük olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1988 yılı programına göre, geçtiğimiz 14 yıl içinde, 1986 yılı sonuna kadar birikmiş bütçe açığı, 53,585,700,000 L'sıdır. 1987 yılı bütçe açığının 70,000,000,000 L' hulaşması sözkonusudur. Başka bir anlatımla, 14 yılda ulaşılan bütçe açığından %31 oranında daha büyük bir açığa, bir yılda ulaşılmış bulunmaktadır. 1988 yılının başlangıç açığı ise, yaklaşık 93,000,000,000 L olarak görülmüyor. Demek ki bütçe açıkları her yıl katlanarak ve süratle büyümektedir. Bu tür bütçelerle enflasyona karşı savaşım yürütülemez. Bu tür bütçelerle ekonomi kendi kendine yeterli kılınamaz. Bu tür bütçelerle enflasyon azdırılır, dışa bağımlılık artar ve uydu besleme ekonomik yapı pekiştirilir. Enflasyon, belli başlı dışalımcıların çıkarlarına uygun olarak azdırılmakta, dışa bağımlılık, ANAP-UBP politikalarının bir gereği olarak artırılmakta, uydu besleme ekonomik yapı, kap-kaç ekonomisinin bir uzantısı olarak yaşatılmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta kendi ayakları üzerinde durabilen kişilikli bir toplum istenmediği açıktır. Buyruklara sürekli boyun eğecek, gerektiği zaman deneme tahtası gibi kullanılabilecek bir toplum amaçlanmaktadır. On- on dört yıl içinde bu yolda büyük mesafe katedildi. ANAP, UBP aracılığı ile, Türkiye'de uygulayamadıklarını önce bizde denemektedir. Yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni alternatif maliyeti çok düşük bir klinik olarak kullanmaktadır.

1988 programında ve bütçesinde güzel sözler vardır. Parlak amaçlar belirlenmiştir. Ne var ki ainesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz. Yıl sonuna geldiğimizde hedeflerden ne oranda uzaklaşıldığını birlikte göreceğiz. O gün geldiğinde dileriz ki sonuçlar, bugünkü gibi halktan ve bizden gizlenmesin veya rakamlara siyasal müdahalelerde bulunulmasın.

Ozetlemek gerekirse Cumhuriyetçi Türk Partisine göre bu bütçe enflasyonla mücadele bütçesi değildir. Aksine enflasyonu azdıran bir bütçedir. 1988 mali yılı bütçesi bir yatırım bütçesi de değildir. Bu bütçe ile 1988 program hedeflerine ulaşmaya olanak yoktur. Meclisin gündemindeki bütçe, çalışanların ücret ve maaşlarını azaltacak, gelir dağılımını sermayeden yana bozacak, ekonomiyi reel olarak daraltacak, durgunluğu artıracak dışa bağımlı bir bütçedir.

Cumhuriyetçi Türk Partisi üretici güçlerin güçlendirilmesini, ulusal gelirin üretim yoluyla çoğaltılmasını, ekonominin üretici sektörlerle öncelik verecek biçimde planlamasını, gelir dağılımının sosyal adalet ölçülerinde yapılmasını öngördüğü için ülkeye daha çok denge-sizlik, istikrarsızlık ve yıkım getirecek olan bu bütçeye olumsuz oy verecektir. Dikkatiniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

../1884

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Özker Özgür.

Sayın milletvekilleri; birleşime 14.30'a kadar
ara veriyorum. Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.50

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN: Hakkı Atun

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet
Meclisinin I'inci Döhem, 3'üncü Yasama Yılı'nın, 14'üncü
Birleşiminin 3'üncü oturumunu açıyorum. Ad okunarak
yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı yoktur Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter
sayısı yoktur. Oturumu yarım saat erteliyorum, saat 15.00'e
erteliyorum.

../1885

Kapanma Saati: 14.35

- 1885 -

- DORDUNCU OTURUM -
Açılma Saati: 15.10

BAŞKAN : Başkan Yardımcısı Dt. Sait Güven

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin I'inci Dönem, 3'üncü Yasama Yılı'nın 14'üncü Birleşiminin 4'üncü oturumunu açıyorum. Lütfen ad okuyarak yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Söz sırası Sayın Erdal Süreç'tedir.

Buyurun Sayın Erdal Süreç.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmada Maliye ve Gümrükler Bakanının sabahleyin bütçeyi sunuş konuşmasında belirttiği önemli bir çelişkiye parmak basarak başlamak istiyorum. Sayın Maliye Bakanı hem bütçeyi sunuşunda, hem enflasyon ve pahalılığın Hükümet tarafından, önemli bir sorun olduğunu ve bunun önlemlerinin alınacağını vurgulamakta, hem de konuşmasına devletin ekonomiye çok daha az müdahalede bulunarak icraatlarını sürdürebilmelerine parmak basarak noktalamıştı.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Yanlış anladınız Sayın Erdal Süreç.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Sizin konuşmanızı da beraberimde getirdim Sayın Maliye Bakanı.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Algılaman yanlıştır.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Metinde öyle ifade etmektedir.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Siz konuşmanızda...

1886/...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Anlayışınıza bağlıdır.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Devletin ekonomiye daha az müdahalesini ileri sürüyorsunuz ve başka bir sayfada da enflasyon ve pahalılığı önleyeceğinizden bahsediyorsunuz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Enflasyonun nevine bağlıdır bizim söylediğimiz ve miktarına bağlıdır. Çelişki değildir o.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; burda çok önemli bir çelişki vardır. Ülkemizdeki enflasyon ve pahalılığın nereden kaynaklandığı ve nasıl geliştiği herkes tarafından bilinen ve devamlı vurgulanan bir husustur. Oysa bugün ülkemizde uygulamakta direnilen ekonomi politikası ile ve geçen yıl arka arkaya getirilen ve bu Meclisten geçirilen Bankalar Yasası, Para Kambiyo Yasası gibi yasalarla bunun kesinlikle olumlu sonuca götürülmesi bu tür yöntemlerle imkânsızdır. İnsanın vücuduna giren bir kanın ki bu ülkenin kanı da paradır, devlet tarafından müdahale yöntemleriyle alınacak önlemlerle kontrol altına alınamazsa bir ülkede bankalar, kredi politikaları, faiz politikaları bu kadar bir başıbozukluk içinde bırakılırsa kesinlikle bu ülkenin enflasyonuna ve pahalılığına önlem getirilemeyeceği açıktır. Hiçbir dünya ülkesi gösteremezsiniz ki, bizdeki gibi bu konulara bu kadar bir devlet mekanizması ilgisiz bırakılmakta ve müdahaleden uzak tutulmak istenmektedir. Sorma gir hani gibi bu para bu ülkeye girmekte, enjekte olmakta, ısrarla bir tüketim ekonomisi yaratmak istikakiyla politikalar sonucunda pahalılık süratli bir şekilde yükselirken, enflasyonu önleyeceğim diyerek Maliye Bakanı iddialarda bulunmaktadır...

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; enflasyonu savunmak ve enflasyon sonucunda ekonominin gidişine yön vermek de bir politikadır. Ama, bir Maliye Bakanının bunu bilinçli olarak uyguladığını kabul etmesi ve çıkıp halkın karşısına, biz enflasyonist bir politikayı uygulamaktayız, bunu savunmaktayız, enflasyon politikasından vazgeçtiğimizde ülkede büyüme duracaktır, işsizlik artacaktır gibi gerekçelerini de ortaya koyabilmesi ve bunu savunması gerekir. Ya da, eğer bugün söylendiği gibi, enflasyonu...

durduracağız ve enflasyonu engelleyeceğim, pahalılığı önleyeceğim, önlemler getireceğim derse, bunun da hangi yöntemlerle olduğunu açık ve net olarak önümüze koyması gerekmektedir. Yani hem para, banka, kredi konularında serbesti getireceksiniz ve o kadar bir serbestlik içerisindedir ki, bugün bu ülkede Hükümetin çizdiği yasal faiz oranları bile aşılmakta ve halka çok önemli miktarlarda faiz yükü bindirilmektedir. Hükümetten yenis yoktur. Bugün kim iddia eder bize ki, ticari bankalar Hükümetin belirlediği kredi faiz oranlarını uygulamaktadır veya mevduat faizlerini uygulamaktadır. Bunları çok yukarılarda uygulandığını hepimiz görmekteyiz ve herkes bilmektedir. Bunlara karşı önlem?... Yok. Para politikası diye birşey yok. Bankalar istediği gibi aile şirketi şeklinde oturup aile toplantıları yapar gibi genel kurullar yapmakta ve kredilerin akacağı yönleri açıkça kendilerini belirlemekte, ondan sonra da biz burda, bizim dışımızda tedavülde olan, bizim dışımızdaki para otoritesinin belirlediği bir paranın durmadan ülkemize girişine de seyirci kalıyoruz. Ondan sonra da enflasyonu durduracağız diye bir aldatmacayla halka seslenmeye çalışıyoruz. Hangi enflasyonu nasıl durduracaksınız? Bir kere, önce biz hastalığın nerde olduğuna hemfikir olmamız lazımdır. Ve o hastalık nerdeyse onun tedbirlerini almak da, iyileştirme yönünde tedbirler almak da o teşhisi belirledikten sonra geçer. Ama, biz görüyoruz ki Hükümet, kendi ülkemizdeki hastalığın bile bilincinde değildir veya bilinçli şekilde bunun üzerine gitmekten kaçınmakta ve konuyu başka yönlere çekmek istemektedir. Ben, ilgili bakanlık bütçesi geldiğinde bu konular üzerinde daha enine boyuna ve detaylı duracağım. Yalnız, bu ülkenin gerçekten çok önemli bir sorunu olan bu enflasyon, pahalılık, para, banka ve kredi konularında Hükümetin gerçekten ciddi politikalar üretmediğini ve bu ülkeyi bu pahalılık çemberi içerisinde kendi kaderine terkettiğini söyleyerek bu konuyu bağlamak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yeni bir bütçe yılına içte ve dışta önemli gelişmelerin yaşandığı bir ortamda giriyoruz. Ortadoğu'da savaş çemberi giderek daha da tehlikeli bir aşamaya ulaşırken, Amerika Birlik Devletleri'nde iki büyük devlet barışa katkı sağlayan anlaşmayı imzaladılar.

Ulkemizde ve dünyada kalıcı bir barışı daima savunan Toplumcu Kurtuluş Partisi, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Reagan ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Gorbacov'un Washington'da imzaladıkları anlaşmayı çok olumlu bir gelişme olarak değerlendirmektedir. Yıllardır, dünyamızı tehdit eden nükleer tehlikenin azaltılması yönünde atılan bu önemli adımın diğer silahların da karşılıklı olarak azaltılması ve giderek kaldırılmasına başlangıç olması en büyük dileğimizdir.

Dünyayı mahvedecek bir silahlanma çılgınlığı yerine, tüm insanlık barış içinde yeni bir dünya yaratmanın akılcılığında buluşabilmelidir. Sistemleri farklı olsa dahi bu önemli konuda sonuç alabilen iki büyük devletin bu olumlu davranışı, Kıbrıs'ta iki halka da örnek olmalıdır. Kıbrıs'ta silahlanma ve uzlaşmazlık yerine karşılıklı güven olanaklarını artırıcı bir ortamın yaratılması ve görüşme kapılarının açılması gerekmektedir. Rum Yönetiminin mevcut durumun avantajlarından yararlanmak uğruna Kıbrıs'ta çözümsüzlüğü tercih eden ve Barışa katkıda bulunmayan tutum ve davranışlarını sürdürmesi üzüntü vericidir. Rum Yönetimi ısrarla gerçeklerden kaçarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gerçeğini gözardı etmekle barışa yönelmek istemediğini göstermektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti ise günlük politikalar ve tepkisel çıkışlar ötesinde dış politikadaki pasiflik ve hareketsizlik içindedir. Bu nedendir ki, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin 29 Mart belgesini kabul eden taraf olmamıza rağmen bu olumlu adımımız dünyada giderek unutulmakta ve suçlanan taraf olma noktasına itilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs'ta barışı isteyen taraf olduğunu daha açık ve akfif politikalarla ortaya koyabilmeli, ulusal bir politika saptamak amacıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisinde siyasal partilerin müşterek bir konsey oluşturmaya süratle gidilmelidir. Önümüzde gerek Rum tarafındaki başkanlık seçimleri sonrasında Kıbrıs konusunda beklenen hareketlilik, gerek Avrupa Konseyindeki son gelişmeler ve gerekse Avrupa Ekonomik Topluluğu sorunu vardır. Gelişen olayların arkasından tepkisel çıkışlarla gitmekten artık vazgeçip, politikalarımızı ve stratejimizi belirlemeliyiz. Meclis olarak birlikte bu konuları tartışmalı, politikalarımızı belirlemeli ve adımlarımızı kararlılıkla atabilmeliyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ülkemizde her geçen gün artan sorunlar; ülkemizin iyi yönetilmediğini göstermektedir. Ulusal Birlik Partisi'nin sorunlara partizanca yaklaşması ve Parti-Devlet bütünleşmesinin acı örneklerini asrarla sürdürmesi ülkemizde demokrasiyi de tehdit eder boyutlara ulaşmaktadır. Yurttaşlar ortaya çıkan sorunlarını Devlet dairelerinde değil; Ulusal Birlik Partisi yetkililerinin pusulaları ile ve Ulusal Birlik Partisi parti binasından yönlendirmelerle çözebilme durumu ile karşı karşıya bırakılmaktadırlar. Ülkemizde vatandaşlara artık eşit davranılmamakta, siyasi düşüncelerine ve parti rozetlerine göre farklı muameleler yapılmaktadır. Kaymakamlar bölgelerinde devlet görevlisi olarak değil, parti görevlisi gibi hareket etmektedirler. Bu ayrıcalıklar muhalefet elindeki yerel yönetimlere yaklaşımlarda da açıkça gözlemlenmektedir. Devlet dairelerine gizlice, halkın bilgisine getirilmeden partizanca "geçici" adı altında kamu görevlisi alınmaktadır. Herkesin ekmeği ile oynanmakta, Ulusal Birlik Partisi kurmaylarının icazetleriyle gizli gizli istihdamlar yapılmaktadır. Herkesin öğrenebileceği duyurular yapılmadan devlet dairelerine nasıl istihdam yapılabilir? Bu, partizanlık değil midir? Bu yasalara aykırılık değil midir? Bu ayrıcalıklı uygulama değil midir?

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ulusal Birlik Partisi yetkilileri seçim ve oy hesaplarıyla yöneldikleri bu tür davranışlarıyla açıkça ülkemizde rüzgar ekmekte, fırtınaya zemin hazırlamaktadırlar. Bu gidişe biran önce son vermek ülkemiz geleceği ve demokrasisi açısından gerekli olmuştur. Ulusal Birlik Partisi yetkililerini bir kez daha bu konuda uyardığımız görev bilmekteyiz.

BAŞBAKAN Dr. DERVIŞ EROĞLU (Yerinden) - Yapma yahu.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yapma yahu değil.

Dr. DERVIŞ EROĞLU (Devamla) - Beğenmedim o sözünü. Fırtınaya zemin hazırlar. Yani ihtilâl mi yapacaksın?

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Ben yapmayacağım. Siz yaratıyorsunuz. Yapacaklar. Herkesin çocuklarını işe alırken böyle partizanlık yaparsanız, bir gün gelecek o alınmayanlar da peşinize düşecek. Onu söylemeye çalışıyorum.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Eşitlik var. Herkes işe girdi.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Evet, evet, girdi, gördük.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sen de girdiydin zamanında.

OZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Eşen rüzgârdan hile sezer bunlar.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yaparlar da onun için.

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Hani, rüzgârdan hile sezen gidiyor.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yeni bir bütçe yılına girerken Hükümet yetkililerince verilen demeçler, geçmiş yıllardan hiç de farklı değildir. 1988 Bütçe Tasarısı, Bütçe Komitesindeki ilavelerle 170.121.129.000 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. 93.821.129.000 Türk Lirası açık olarak bağlanan 1988 Bütçe Tasarısı 1987 yılına göre %46 oranında bir artışı öngörüyor. %55'i açıkla bağlanan bir bütçe sağlıklı gelir-gider dengesinden bahsedilemez. Aynı sağlıksız durum bütçe finansmanında da görülmektedir. Bütçe giderlerinin %54.8'i Türkiye Cumhuriyeti yardımlarına ve borçlanmalara bağlanmıştır. Yani yerel gelirlerin bütçe

hacmine oranı sadece %45.2'dir. Bu, bütçe giderlerimizin sadece %45.2'lik kısmının yerel gelirlerimizle karşılanacağını, bütçe uygulamamızın %54.8 oranında bizim dışımızdaki dış faktörlere bağlı olduğunu gösteriyor. Dış faktörlerdeki beklentilerin gerçekleşmemesi, ya da daha düşük gerçekleşmesi halinde bütçenin uygulanabilirliğini ortadan kaldırıyor. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1988 yılı programının ana finansman kaynağı ve en büyük aracı olan 1988 bütçesinin bu niteliği, sadece bütçenin uygulanabilirliğini değil, aynı zamanda 1988 yılı programının uygulanabilirliğini de ağır bir tehlikeye sokmaktadır. Bu nitelik gerek bütçe, gerekse program hedeflerine çok kuşkuyla bakmamızı gerektirmektedir.

Ulusal Birlik Partisi - Yeni Doğu Partisi Hükümeti
bu bütçe ile ülkemizde...

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) -
Erdal beni karıştırdı.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Senin de bütçendir. Ülkemizde giderek büyüyen gelir dağılımındaki adaletsizliği daha da artıracığını göstermektedir. Vergilendirilmemiş kazançları vergilendirmeyi ve dar ve sabit gelirliilerin vergi yükünü ise hafifletmeyi amaç edineceğine bu bütçe ile Hükümet ithaf vergilerini ve dolaylı vergileri artırarak gelir dağılımındaki adaletsizliği adeta körüklüyor. 1988 yılında dolaylı vergilerin %104, dolaysız vergilerin ise %50.7 oranında artması öngörülmektedir. Bu artışlarla Hükümet, vergi gelirlerinin yapısını dolaylı vergiler lehine değiştiriyor. 1987 bütçesinde dolaylı vergilerin, vergi gelirlerindeki payı %39, dolaysız vergilerin vergi gelirlerindeki payı ise %61 idi. 1988 yılında ise dolaylı vergilerin payının %39'dan %46.4'e yükseltilmesi öngörülmürken, dolaysız vergilerin payının ise %61'den %53.6'ya düşürülmesi hedefleniyor.

Bunun anlamı, tüketiciye doğrudan yansıtılacak olan gümrük vergileri ile Katma Değer Vergisi gibi dar gelirliler üzerindeki dolaylı vergi yükünün 1988 yılında artırılacağıdır. Dar gelirlilerin vergi yükü sadece dolaylı vergilerdeki artışlarla değil, dolaysız vergilerde öngörülen ve dolaysız vergilerin önemli bir kısmını ödemek zorunda kalan dar gelirliler olduğu için dolaysız vergilerdeki öngörülen önemli artış nedeniyle de daha da vergi yükü içine sokulacakları açıktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; transfer harcamalarının ise 1988 yılında 1987 yılına göre yalnız oranında artması öngörülmektedir. Enflasyon hızının 1988'de %50'lerde olacağını dikkate aldığımızda reel olarak transfer harcamalarının önceki yıla göre yarı yarıya azalacağı da anlaşılmaktadır.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- %30 dedik de onun için.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- E, hangi sene %30 oldu enflasyon?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Olacak.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Ona da geleceğiz. Kâğıtın üzerinde 30 değil, 20 de yapabilirsiniz rakamı düşürerek. Önemli olan ...

MEHMET BAYRAM (Devamla)- İnşallah olacak. 1988 yılında olacak.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Piyasadaki gerçek rakamdır bizim için ...

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Sıfır da yapabilirsiniz.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Yani sizin rakamlarla oynayarak kâğıt üzerinde düşük göstermeniz değil.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- İnşallah olacak.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Gerçekten hayatta o rakamın tutulmasıdır.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Geçen yıl 30 dedik, 34 civarındadır şimdi.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- 34, 34. Geleceğiz işte ona da söyleyeceğim sana 34 müdür, 44 müdür, onu konuşacağız bekle bakalım.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Ne 34'ü bekle bakalım. Ayda yaşan galiba.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Ha, 30. Hangi 30'dan bahsediyor?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Ben değilim saptayan.

OZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden)- Zaten inşallah dedi.

RASİH KESKİNER (Girne)(Yerinden)- Çağ atladı.

FADİL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden)- Hendek atladı.

RASİH KESKİNER (Devamla)- Turgut Özel çağ atladı ya.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- O yetki bende değil Hocam.

OZKER ÖZGÜR (Devamla)- İnşallah, maşallah, dur bakalım.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Sende değil, Onurhan'dadır.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- İnşallah.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Sende değil, Onruhan'dadır.
Ne farkeder yani?

OZKER OZGUR (Devamla)- İnşallah, maşallah, dur bakalım. Başka birşey yok.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Uç kelime ile bitiyor yani.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Evet sayın arkadaşlar; enflasyon hızının 1988'de de %50 civarında olacağını dikkate aldığımızda reel olarak transfer harcamalarının önceki yıla göre yarı yarıya azalacağı anlaşılmaktadır. Hükümet transfer harcamalarının toplam giderlerdeki payını %28'den %23'e indirmeyi hedeflemektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçe açıklarının enflasyonist baskılarda önemli ve ağırlıklı etki yarattığı herkesçe bilinmektedir. 1987 yılına göre %46 oranında bir artışla 93 milyara ulaşan bütçe açığı öngören bir mali politika açıkça enflasyon üretmeyi hedefliyor demektir. Ülkemizde Hükümet, enflasyon yanında fiyat-ücret dengesizliğini, asgari ücreti düşük tutarak ve sendikalara karşı takındığı olumsuz yaklaşımlarla açıkça bozmaktadır. Artık ülkemizde fiyatlar, yükselen döviz değerlerine göre belirlenmektedir. Mal ve hizmetlerin fiyatını yükselen Sterlin, yükselen Mark veya yükselen Dolar belirlemektedir. Son aylarda Türk Lirasının döviz karşısında önemli değer kaybı fiyat tırmanışına hızkatmıştır. 1987 yılının 11 aylık döneminde enflasyonun yükselişini Hükümet ancak Devlet Planlama Örgütü rakamlarına müdahale ederek, yani rakamlarla oynatarak enflasyonu kağıt üzerinde düşük göstermeye çalışmıştır. Aklın ve mantığın alamayacağı açıklamalarla enflasyonun %38.40 olduğu söylenebilmektedir. Oysa aynı para birimini kullanan Türkiye Cumhuriyeti'nde enflasyonun Ekim ayı sonunda %42.8'e ulaştığı Kasım ayı sonunda da %50'lere yükseldiği resmen açıklanmıştır.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Bizde de her zaman iki üç point yüksektir.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Oyle olması da doğaldır. Yani, devamlı kendileri de kabul eder. Yani T'den kaynaklandığı için ve ülkemizde de bir enflasyon hızı kattığı için ...

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Ozker Hocanın söylediğini söyleyecektim sana. Sen hik deyicisi şeyin?

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Hayır, hayır, hik deyicisi değil. Sen de buraya çıkar da aynı şeyi söylersin.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- O da senin hik deyicin oldu şimdi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Ben az mı söyledim sana bunları? İlk defa mı duyuyorsun benden?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Yok, yani sen de hik deyicisi olma onun. Bırak da söylen sen çıktığında.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Evet, Sayın Maliye Bakanı. Dinle. Türkiye'de aynı para birimini kullanmamıza rağmen %50'leri aştığı resmen açıklanmıştır. Oysa bizde, Kıbrıs'ta devamlı Hükümet yetkililerinin de resmi beyanatlarında da gayri resmi konuşmalarında da vurguladıkları husus, daima Türkiye'den daha yukarıda bir enflasyonun burda olduğudur. O da doğal olarak doğrudur. Çünkü, burda da o Türkiye'den gelen enflasyona ek, ekonomik kararlar nedeniyle bir enflasyon artışı olmaktadır. Dolayısıyla biz mutlaka Türkiye'deki enflasyon rakamının üzerinde bir enflasyonla karşı karşıya bulunmaktayız. Ancak, şimdi bakıyoruz ki, bizde tersi olmakta ve Türkiye 50 üzerine çıktığını resmen açıklamasına rağmen, bizde bu rakam %38-40 olarak belirlenmektedir. Bunun yanında devam ediyorum, ülkemizde on bir ayda Mark, ki serbest muamele görmektedir. Mark resmi kurda %50.30, serbest piyasada %74.4, Sterlin resmi kurda %58.0, serbest piyasada da %83.2 değer kazanmışken hangi çalışma ile ve hangi tür

uygulamalarla enflasyonun KKTC'de %38.40'da frenlenebildiğini anlamak olası değildir. Bu açıkça rakamlarla oynandığının ve rakamlarla düşük tutulduğunun en bariz şekilde kanıtıdır.

FADIL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden)- Hile mi yapılıyor?

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Resmen hile yapılıyor. Rakamlar ortada.

RASİH KESKİNER (Girne)(Yerinden)- Bu ay daha da düştü.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Kullandığımız döviz fiyatları ortada. Gerek resmi fiyatları söyledim, gerek gayri resmi fiyatları. Türkiye'nin rakamlarına, Türk Lirasına, aynı para birimini kullandığımızı göre, onların resmi fiyatları, rakamları açıklanmıştır. %50'nin üzerindedir. Bizde nasıl oluyor da %38 çıkabiliyor? Eğer biz anlamıyorsak çıksın Maliye Bakanı bize bunu anlatsın. Ama biz açık şekilde rakamlar getiriyoruz, koyuyoruz ve herkesin anlayacağı şekilde de anlatmaya çalışıyoruz. Bunun yanında, devam ediyorum, yine bu konuya. Bir okka etin 1986'da Aralık ayında fiyatı 3000 Türk Lirası iken, 1987 Aralık ayında 1 okka et %116.7'lik bir artışla 6500 Türk Lirasından satılmaktadır. Bir okka fasulye Aralık 1986'da 1320 Türk Lirası iken, 1987'de Aralık ayında 1850 Türk Lirasından satılıyor. Artış %40.2. Bir renkli televizyon 600,000 TL'den bir yıl sonra %60 artışla 960,000 TL'ye satılmaktadır. Bir yılda, ve bunları sıralayabiliriz. İlgili Bakanlık Bütçesi geldiğinde daha çok örnek sunacağım. Şimdi genel olduğu için üzerinde fazla durmak istemiyorum. Bir yılda fiyatlardaki bu hızlı yükseliş yanında, reel ücretlerdeki duruma bakıyoruz ve gerçekten üzücü rakamlarla karşı karşıya kalıyoruz. 1987 Aralık ayındaki maaşlar ile 1986 Aralık ayındaki maaşlar arasındaki reel artış sadece %12.7. Reel, net artış %12.7. Biraz önce saydığım fiyatların hiçbirisi %40'tan aşağı değil, hepsi %40'ın üzerinde ama maaş ve ücretlerde, yalnız devletten maaş ve ücret alanlarda net %12.7'lik bir artış reel olarak. Asgari ücret ise brüt olarak sadece %34 oranında artırılmak

isteniyor son açıklanan rakam. Bu gerçekler karşısında hangi fiyat ücret dengesinden bahsedilebilir? Ülkemizde bu politikayla dar gelirli daha da fakirleştirilme çemberine alınmıştır. Enflasyonun nimetlerinden yararlanma yarışına giren bir kesimin uğruna önemli oranda halk yığınlarının yaşantıları geriye itilmektedir. Bu Bütçe politikası ile enflasyon ve pahalılıkla Hükümetin uğraşma niyeti yoktur. Hükümetin elinde önemli mali kaynaklar olmasına rağmen bunları pahalılığı önlemek amacıyla de kullanmak istemiyor. Trneğin fiyat istikrar fonuna kesilen ve kâğıt üzerinde önemli rakamlara ulaşan para miktarının bu amaç için kullanılmadığı da açıkça görülmektedir. Hükümetin uyguladığı Ekonomi politikası ile üretime ve üretici sorunlarına yaklaşım da olumlu değildir. Tarım ve Sanayi gibi üretim sektörlerinde son yıllarda görülen gerilemeler ve yaratılan sorunlar ülke ekonomisinde yeni sorunları gündeme getirmektedir. Uygulanan politikalar sonucu tarım sektörünün son beş yılda gerilemesine ve Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'daki payının %18.2'den %12.5'e, imalat sanayinin de Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'daki payının %9.4'ten %8.9'a düşmesine neden olmuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Üretimde girdi maliyetleri her geçen gün önemli oranda artmaktadır. Girdi maliyetleri döviz yükselmelerine göre her gün artarak maliyetler yükselirken, üreticinin ürettiği ürüne dövize göre değil TL'ye göre fiyat belirlemesi yapıldığına göre, üreticinin reel gelirleri de her yıl düşmektedir. Bunun sonucunda üretici ya kullandığı girdilerde azaltma yapmak zorunda kalmakta bu da verimde ve üretimde düşme yaratmakta, ya da ürettiği üründen vazgeçme, daha az üretme yöntemlerine başvurmak zorunda kalmaktadır. Bu durumlar sonucunda ülkemizde üretim azalmakta, sorunlarda ise artış olmaktadır.

Uygulanan yüksek faiz politikası da bugün üretici çevrelerinin en önemli sorunları arasındadır. Bugünkü yüksek faiz maliyetleri ile üreticinin kredili üretime yönelmesi ve bunun altından kalkması hiç de kolay değildir. Ulaşım ve pazarlama konularındaki tıkanıklığın halen

sürmekte olması da diğer olumsuzluk kaynağıdır. Üreticinin tüm bu sorunlara karşın üretim yapmak için verdiği uğraşı sonrasında teslim ettiği ürünlerinin karşılığını çok uzun süreler sonrasında alabilmesi üreticilere en büyük darbe oluşturmaktadır. Bütün bu gerçekler ışığında narenciyenin, havucun, patatesin, zeytinin, üzüm ve benzeri üretimlerin azalmasının nedenleri anlaşılmalıdır. Ülkemizde yeşil alanlara büyük gereksinim olmasına rağmen bu konuda da 1988 yılı için yeterli ödenek Bütçede yer almadığı görülmektedir. 1987 Bütçesinde 275 milyon Türk Lirası olarak öngörülen Ormancılığı Geliştirme Projesi 1988 Bütçesine 35 milyon TL eksiltiyle 240 milyon TL olarak konmuştur. Geçtiğimiz yıl yanan ve harap edilen orman alanlarını ve de ülkemizin ağaçlandırmaya duyulan ihtiyacını düşündükçe bu konudaki yaklaşımın ne denli olumsuz olduğu ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde üretim planlamasının olmaması ve bu sorunlara planlı-programlı yaklaşımlarla çözüm aranmaması mevcut sorunları daha da artırmaktadır. Son beş yıllık dönemdeki yatırımlar Bakanlar Kurulunun onayladığı yıllık programlarda öngörülen hedeflerden büyük ölçüde sektörel sapmalar göstermiştir. Hükümetin uyguladığı politikalar üretken yatırımlar yerine spekülasyon yatırımları cazip duruma getirmiştir. Kaynaklar daha çok ölü yatırımlara ve spekülasyon sahalarına kaydığından KKTC ekonomisine katkıları beklenen ölçüde olmamıştır. Ayrıca son beş yılda yatırımlarda programlanan hedeflerin çok gerisinde kalmıştır. Gerçekleşen sabit sermaye yatırımları içerisinde kamu sektörünün payı hedeflerin gerisinde kalmıştır. Kamu yatırımlarının gerçekleşme oranı 1983'de %41'den başlamak üzere her yıl azalarak 1986'da %27.7'ye düşmüştür.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sanayi sektörüne son beş yılda elektrik ve su altyapısı için önemli yatırımlar yapılmasına rağmen, bu sektör de Gayri Safi Yurt İçi Hasıla içerisindeki payını ancak koruyabilmiştir. Hükümetin kendi ülke koşullarımıza uygun politikalar yerine, günlük kararlarla ekonomiye yön vermeğe çalışması önemli sorunlar yaratmaktadır. Hükümetin imzaladığı ve yürürlüğe koyduğu karar ve protokolleri kısa sürede değiştirmesi, yatırımcıları

yatırımcıları ürküten sonuçlar yaratmakta, Hükümete olan güveni de sarsmaktadır. Bu tür yaklaşımlar üretken sanayi sektörü için çok büyük olumsuzluklar yaratmaktadır. Hükümetin Sanayi Holding gibi üretim aşamasındaki yatırımlara yaklaşımı ise bir başka olumsuzluktur. Ve bu yaklaşımın hiç de benimsenecek bir yanı yoktur. Üretim yapan fabrikaları gözden çıkarmak ve binlerce çalışanı işten durdurarak üretim yerlerine kilit vurmak mantiki bir politika olamaz. Üretim ve istihdam konuları birbirine paralel gelişen olaylardır. Üretim alanlarını kendi kaderlerine terkedip, üretimin azalmasına ve yok olmasına benimseyen bir politika ülkede işsizliği ve göç olayını da körüklemiş olmaktadır. İktidar, ülkenin yeni iş alanlarına ve yeni istihdam sahalarına ihtiyacı varken, mevcut üretim yerlerini kapatmakta veya üretim alanlarının üretimden kopmalarına seyirci kalmaktadır. Bunu anlamağa olanak yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; plansız bir eğitim politikasının istihdam sorununun ve işsizliğin körüklenmesinin temelini oluşturduğu açıktır. Hükümetin eğitim sorununa yaklaşımı da olumsuzdur.

1987 yılında milli eğitime ayrılan Bütçe payı %9.3 iken, 1988. Mali Yılı Bütçesinde bu pay %7.6'ya indirilmektedir. %9.3'ten %7.6'ya indirilmektedir.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Rakamlarla güzel oynan.

1900/...

ERDAL SUREÇ (Devamla)- Haa. Ya biraz önce konuştuğum dedin ki eğitim rakamı bu rakamdan buraya çıktı. Seninki doğru da bizimki şimdi yanlış mı oluyor?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Rakamlarla güzel oynan.

ERDAL SUREÇ (Devamla)- E, yok. Sen oynayıyon.

Eğitim Bakanlığının yanlış ve acele bir kararla uygulamaya koyduğu beş yıllık ilkokuldan sonra ortaokula giden binlerce öğrenci çeşitli sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Okullarda elli kişilik sınıflarda on , on beş öğrenci beşinci sınıfı okurken, gerisi de altıncı sınıfı okumaya çalışmaktadır. Halk arasında önemli şikayet konusu olan özel ders furyası ise acımasızca devam etmektedir. Yurttaşların bütçelerinden önemli kısmını ayırmak zorunda kaldıkları özel ders verme olayına Hükümet ısrarla ilgisiz kalmaktadır. Ders yılının yarısına gelmemize rağmen beş yıl esasına göre tespit edilmiş kitaplar ise halâ okullara yetiştirilememiştir. Öğretmen Koleji sınavlarındaki ve okula girişteki keşmekeşliği; Londra'ya gönderilen öğretmenler konusundaki partizanlığı hep birlikte yaşadık. Yurt dışındaki öğrencilerin şikayetleri ve isteklerini her gün elimize ulaşan mektuplardan da iyice öğrenmekteyiz. Bu öğrencilerimizin burs ve yurt sorunlarının bütün yakıcılığı ile halâ sürmesi bizleri üzüyor. Hükümetin, bu sorunlara daha gerçekçi ve ciddi olarak eğilmesi zorunluluğu vardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sağlık sorunlarında da herhangi olumlu bir gelişme görülmemektedir. Sosyal devlet anlayışının geveği olarak Anayasada sağlığa verilmesi gereken önem bu Bütçede de verilmemektedir. 1987 yılında sağlık hizmetlerine ayrılan Bütçe payı %8.8 iken, 1988 Bütçesinde %7.1'e indirilmektedir. %8.8'den %7.1'e indirilmektedir.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Verilen hizmetlere ücret tarifeleri de artırılmıştır.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Evet.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Oldü bayıldı toplaya toplaya. Gelirler kısmında nedir toplam?

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Hastaneleri Kontrol Yasası adı altında düzenlenen tüzüğün...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sayın milletvekili; gelirleri dağıtıyoruz, lütfen açıktır.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Özalcı zihniyet orda da gösterilmiştir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Yok efendim. İşte dağıtıyoruz gelirleri.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yetersiz...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İhya oldu Maliye.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Bu, sosyal içeriği zengin bir bütçeymiş Sayın Süreç. Hem hizmetler pahalılandı ve sosyal içeriği zengin bir bütçedir.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Yetersiz ve dengesiz beslenme yanında, çevre sağlığı konusunda da yeterli önlemlerin alınacağı yönünde hiçbir olumlu işaret görülmemektedir. Hastanelerdeki personel eksikliği yanında büyük masraflarla okuyan hemşire ve hastabakıcı personelin istihdam edilmeden işsiz

olarak bırakılmaları, bu konudaki ciddiyetsizliği göstermektedir. Sağlık servislerindeki huzursuzluk, bu hizmetten yararlananları da önemli oranda etkilemektedir. Belirli bir sağlık politikasının olmaması bir yana, Bakanlığın sendikal örgütlerle diyalogsuzlukta direnmesi, sorunun ağırlaşmasının en büyük nedeni olmaktadır. Bu gelişmeler, ülkemizde etkili bir sağlık hizmeti olmadığını ve bu önemli alanda çok büyük sorunlar olduğunu özet olarak ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sosyal hizmetlilere yaşıları gösterilmeyen olumlu yaklaşımın bu Bütçe yılında da gösterilmeyeceği 1988 Bütçe rakamlarından anlaşılmaktadır. Muhtaç yardım alanlara 1988 Mali Yılı Bütçesinde sadece %23.2'lik ilave bir artış öngörülmektedir. Enflasyonun %50'lerde gezdiği ülkemizde zaten çok düşük maaş alan sosyal hizmetlilere Hükümetin %23 gibi günlük bir artış düşünmesi gerçekten üzücüdür. Sosyal sigortalara devletin beş milyarı aşan borcu için ise 1988 Bütçesinde yine birşey düşünülmemiştir. Devletin Yasa gereği sosyal sigortalara her yıl daha da büyüyen bu borcunu ödemekten kaçınmasını anlamak olası değildir.

Ülkemizde bir yıl içinde çıkarılan çeşitli yasalarla parasal önlemler ve artan vergi yükleri gündemden hiç düşmedi. Faizler önemli oranda arttı, ancak yatırımlar artmadı, aksine paralar ülkemizde spekülasyon alanlarına kaydılar. Türk Lirası devamlı değer kaybederken, enflasyon ve pahalılığı önleyecek hiçbir girişimde bulunulmadı. Banka denetimleri ve kredi akış yönlerine hiç eğilinmedi. Para konuları bugün ülkemizde en önemli sorun durumundadır. Tedavül ve hareketi bizim dışımızdaki etkenlere bağlı TL ile ve keyfi ailesel kararlarla yürüyen bir banka kredi uygulaması içinde ekonominin iyi bir yöne gidemeyeceği zaten açıktır. Buna rağmen bu sorunlardan Hükümet uzak durdu.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir yandan enflasyonun TL'den kaynaklandığı söylenir ancak TL konusuna eğilinmekten kaçınılır. Diğer yandan enflasyonu körükleyen iç ekonomik olaylardan yakınılır ve bu nedenle narh uygulamalarına dahi yönelinir ancak bu konuda da istikrarlı ve uzun vadeli planlı programlı uygulamalardan kaçınılır. Bu kadar ciddiyetsizlik içinde hangi ekonomik istikrardan ve nasıl bir iyiye yöneliştten bahsedilebilir?

Kendi para birimi olmayan, Merkez Bankası özerk kurallara göre çalışmayan başka hangi dünya ülkesi vardır acaba? Serbesti serbesti diyerek sistemsizlik içinde, kap-kaç ekonomisinde atmaşyon metodlarla yön bulmaya çalışılıyor. Bu gidiş, gidiş değildir. Girilen önemli dar boğazları bu gidişle aşmak hiç de kolay olmayacaktır. Ancak olan yine dar ve sabit gelirlilere olacak, aşırı kazanç sahipleri, spekülâtörler ve stokcular bu gidişten köşeyi iyice dönmüş olacaktardır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizin en önemli sorunları olan enflasyon ve pahalılığa karşı etkin mücadele verilmelidir. Kendi para birimimizin basılması konusu mutlaka gündeme gelmelidir. Fiyatlar bu serbestlik içinde yükselse ücretler ve gelirler de aynı uygulamaya göre paralel yükseliş içinde olmalıdır.

1988 için Bütçe açığı, dış ticaret açığı, enflasyon ve vergi gelirlerinde öngörülen artışlar bize önümüzdeki yılın iyi geçmeyeceğini açıkça göstermektedir.

1988 yılında 120.9 milyon Doları ulaşması hedeflenen dış ticaret açığı ve 93 milyar TL'lik dış yardım ve borçlanmalarla bağlanan bu Bütçe ile ekonomiyi yönlendirmek, kalkınmayı ve refahı artırmak sorunlara çözüm getirmek olanaksızdır.

Bu Bütçe enflasyon ve fiyat yükselmelerini daha da artırıp sosyal adaletsizlikleri büyütecek dar ve sabit gelirlilerin omuzlarına yeni vergi külfetleri getirerek gelir dağılımının daha da bozulmasına neden olacaktır. Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak bu yapıdaki bir Bütçeyi benimsemediğimizi ve olumsuz oy vereceğimizi belirtir, saygıları sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erdal Süreç. Söz sırası Sayın Ergün Vehbi'dedir. Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli üyeler; Bütçenin geneli üzerinde Hükümetin ekonomik, sosyal ve kültürel genel politikalarına yönelik eleştirileri Sayın Genel Başkanımız Cumhuriyetçi Türk Partisi adına yapmış bulunmaktadır. Ben de yine 1988 yılı Bütçesinin geneline ilişkin, ancak biraz daha detayda görüşlerimi açıklamak istiyorum. Konuşmama başlamadan önce, Bütçe çalışmaları kesintisiz devam edeceği için, belki bir düzeltme ihtiyacında olduğum bir konuyu gündeme getiremem diye, şu anda Meclis Kürsüsünden bilginize getirmek istiyorum.

Yine Meclis Kürsüsünden Bayrak Radyo Televizyonu hakkında yapmış olduğum gündem dışı bir konuşmamla ilişkili olarak, Hüseyin Mehmet Ateşin imzası ile bir mektup ve bir de ekli 'Selâm' isimli bir İslâm Gazetesi zarf içerisinde bütün milletvekillerine bugün sirküle edilmiş bulunmaktadır. Bu gazetenin milletvekillerine sirküle edilmesi doğaldır da, bu mektubun yine Meclis eli ile milletvekillerine dağıtılması pek olağan karşılanacak bir husus değildir. Çünkü pek sayın milletvekillerinin de bilgi sahibi olduğu bu mektupta, şahsım bazı pespaye kelimelerle gayet çirkin bir biçimde itham edilmektedir. Yine aynı mektupta, Sayın Ateşin şahsımı itham etmekle kalmamakta, bana cevap verebilecek, kürsüden çıkıp bana cevap verebilecek, vicdan sahibi bir milletvekili aramaktadır. Yani eğer mektubu okuyup da ikna olup da çıkıp beni yanıtlamazsa, benim dışımdaki 49 milletvekili de şaibe altında kalmakta ve vicdansız olarak bu mektupta itham edilmektedir.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bize ulaşmadı. Ne zaman oldu?

ERGUN VEHBİ (Devamlı) - Dolaplara falan herhalde atılmıştır.

Bunu düzeltmek mecburiyetindeyim. Mektubun tamamını okumayacağım. Yalnız bizi pervasızca yalan söyleyen bir kişi diye itham etme durumunda kaldığı konuyu gündeme getireceğim. Şöyle diyor: "Şöyle ki; Rabita ile ilişkisi kesin olan..." (nokta nokta koyuyor, 3 nokta) "ve binlerce Sterlin yardım alıp bunu kendi maksatları doğrultusunda harcadığı sabit olan..." (yine nokta nokta koyuyor) "Hüseyin Ateşin beyefendi" demişim ben bu Kürsüden.

Evet, gerçekten zabıtlara baktığımız zaman ben böyle birşey dedim. Buna benzer birşey dedim ama o nokta nokta olan yerlerin de doldurulması gerekir ve anlamın öyle çıkarılması lâzım. Şimdi eğer gerçekten zaptın o parçasının bütünü okumazsanız, sanki ben bu Kürsüden "Hüseyin Ateşin beyefendi Rabıta'dan binlerce Sterlin aldı, cebelleş etti ve kendi maksadı doğrultusunda bu paraları kullandı" dedim anlamı çıkar. Oysa ben, evimizin de yakınlığı nedeni ile, Hüseyin Ateşin Beyin 5-6 senedir Suudi Arabistan'larda bulunduğunu da çok iyi bilen bir kişiyim. Burda olmadığını da, yani geldiğini de çok iyi bilen bir kişiyim. O zaman burdan biz neyi murat ettik, bunu Genel Kurula açıklamak ve düzeltmek, zabıtlara durumu geçirttirmek mecburiyetindeyim. Aynen "Şöyle ki;" dedikten sonra, tırnak içerisindeki ifadeyi Meclis Tutanak Dergisinden okuyorum, 335'inci sayfada: "Rabıta ile ilişki içinde olan ve yüz binlerce Sterlin yardım alıp bunu kendi maksatları doğrultusunda harcadığı sabit olan Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti'nin kurucusu ve faal üyesi olan Hüseyin Ateşin beyefendi." "Yani nokta nokta kısımları doldurduğumuz zaman, Rabıta Örgütünden yüz binlerce Sterlin alanın kendisi değil, Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti olduğu, çok açıkça ortaya çıkmaktadır ve gerçekten de zaten yazı incelendiğinde maksadın bu olduğunu herkes anlayacaktır. Kendisi de bu İslâm Cemiyetinin kurucusu olduğunu zaten inkar etmemektedir. Üyesi olduğunu da inkar etmemektedir. Şimdi zaten başkanı olmuş bulunmaktadır. Kaldı ki bu Rabıta Örgütünden bu Kıbrıs Türk İslâm Cemiyetinin gerçekten böyle bizim dediğimiz binler değil, ön binler hatta 70,000'ler düzeyinde, Dolar mertebesinde yardım aldığı da bir gerçek. Bunu da ben söylemedim. Bu da zabıtlara geçti, bu Meclis Kürsüsüne de getirildi, gazetelere de yansıdı. Denктаş Beyin açıklamalarında da bu Rabıta Örgütü ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki İslâm Örgütünün ilişkileri vardır. Bir vakadır ve bu durumda hiçbir gün hiçbir şekilde, biçimde yalanlanmamıştır ve biz hâlâ bu memleketin Sayıştay'ından bu Rabıta Örgütünden kimlerin o çeklerle ne paralar aldığını açıklamasını da bekliyoruz. Bu çağrıyı da bu kürsüden çok yaptık. Bu İslâm Cemiyeti de bu ülkenin bir kuruluşudur. Bu Rabıta Örgütünden kimin eli ile kaç para aldığı da gerçekten incelenip açıklanırsa şaibe altında kimsa kalmaz. Bize de

böyle bazı kişiler bu şekilde Meclis eli ile dağıtılan mektuplar vasıtasıyla yalancı iftiracı demez. Tabii ki ben Meclis yönetimini itham etmek istemiyorum. Çok doğaldır. Çünkü kapalı zarf içerisinde Mecliste bu konu ile ilişkili görevliye sakallı bir zat-ı muhterem böyle zarf içinde bunları getirmiş ve bunları milletvekillerine dağıt demiş. O sakallı zat-ı muhteremin bu zarf içerisinde getirdiği mektup ve gazetede de milletvekillerine dağıtılmış. Üst kademe yönetiminin bundan haberdar olmadığını öğrenmiş bulunuyorum. Bu konuyu böylece düzelttikten sonra esas konumuza gelelim.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmaya başlarken de söylediğim gibi Genel Başkanımız oldukça kapsamlı, tutarlı gerçekleri yansıtan Hükümet politikasına ve Hükümetin bütçesine genel ekonomik politikalarına yönelik eleştirileri getirmiş bulunmaktadır. Ben daha çok eleştirilerimi Sayın Maliye Bakanının söyledikleri üzerine dayamak istiyorum. Yani neler söylüyor Hükümet adına Maliye Bakanı? Neler yapıyor ve gerçekler nedir, fiili durum nedir? Bunları incelemeye çalışacağım. Sayın Bakanın bugün bize dağıttığı ve Meclis Kürsüsünden de okuduğu konuşması vardır. Bu konuşmanın benzerini bütçe takdimi sırasında, komisyon safhasında da yapmıştı. Ben ondan bilgileri aldım, ancak kıyaslamasını yaptım ve gördüm ki bugün yaptığı konuşmada da aynı paralellikler vardır. Bu da doğaldır. Dolayısıyla o komisyon safhasında yaptığı konuşmaya görüşlerimi dayandırdığım takdirde bir yanlış olmayacağı açıktır.

.../1907.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Sayın Maliye Bakanının yaptığı konuşmadan çok kısa bir iktibas yapmak istiyorum. Diyor ki Sayın Bakan; "Bu cümleden olmak üzere 1988 mali yılı döneminde üretken sektörlerde, daha yüksek ve dengeli bir büyüme sağlanması, üretimde verimliliğin artırılması, dışsatım gelirleri ile turizm gelirlerinin artırılması sonucu, cari işlemler açığının giderek kapatılması" ki burda cari işlemler açığı, doğal olarak dış ticaret açığı kastedilmektedir. "Bilhassa Merkez Bankası yolu ile parasal yönetimde etkinlik sağlamak suretiyle ekonomik istikrarın sağlanması, tasarrufların artırılması ve sektörlerarası dengeli büyüme için gerekli yatırımların sağlıklı kaynaklara dayandırılması, varılması gereken hedef olarak öngörülmektedir." Ve devam ediyor Sayın Bakan, diyor ki; "Bu amaçla yıllık programda öngörülen ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki kalkınmanın sağlanması, fert başına düşen milli gelirin artırılarak vatandaşlarımızın yaşam düzeylerinin yükseltilmesi, hüküm süren enflasyonun olumsuz etkilerinin asgari seviyelere indirilmesi ve adaletli bir gelir politikasının izlenmesi için 1988 Mali Yılı Bütçesinde gerekli önlemlerin alınmasına özen gösterilmiştir."

Sayın Başkan, değerli üyeler; Sayın Maliye Bakanının Komisyon safhasındaki bir pasajını okuduğum bu konuşması, aynen benzerlik arz etmektedir. Burda herhalde çıkaracağınızı birşey yok Sayın Maliye Bakanı?

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Terinden) -
Zaten paralel olması lâzımdır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Evet, tabii, doğal. Yani on beş gün önce başka, on beş gün sonra başka söyleyecek haliniz yok.

Şimdi, Maliye Bakanının bu konuşması aşağı yukarı Hükümetin hedeflerini göstermektedir. Yani neleri amaçlamaktadır, neleri hedeflemektedir göstermektedir. Ben notlarımı düzenlerken, bunu bir sıraya soktum. Yani daha sistematik bir hale getirdim. Şimdi kısaca okuduğum kısımdan neler çıkardığımı bir de kendi ağzımdan tekrarlayayım. Bu sözlerden çıkan Hükümet hedefleri şunlardır:

1. Üretken sektörlerde daha yüksek ve dengeli bir büyüme sağlamak. Bu amaçlanıyor, bu hedefleniyor, konuşmada var.
2. Üretimde verimliliğin artırılması hedefi var. Bu hedef de çok açık olarak buraya konmuş vaziyette. Doğal olarak üretimin hem kamu kesiminde, hem özel kesimde; verimliliğin artırılması sözkonusu.
- 3'üncü nokta; dış ticarete cari işlemler açığının kapatılması. Yine bu da bir hedef olarak konuşmakta Bütçe takdiminde.
4. Para kredi politikalarında etkinlik diyor Sayın Bakan. Bunun da bir hedef olduğunu söylüyor. Bilhassa diyor, Merkez Bankası yolu ile bu etkinlik sağlanacak.
5. Tasarrufların artırılmasının amaçlandığı, hedeflendiği söyleniyor.
6. Yatırımların sağlıklı kaynaklara dayandırılması gerektiği yine orda söyleniyor, okuduğum pasaj içinde var.

7. Kişi başına düşen geliri artırmak. Yani hem geliri artırmak, hem de yaşam düzeyini yükseltmek. Çünkü kişi başına düşen geliri artırmakla, genelde ülkede yaşayan insanların yaşam düzeyini yükseltmek arasında fark vardır. Bir ülkede ulusal gelir artmış olabilir, ama o ülkede gerçekten çok geniş kitleyi ilgilendiren bir kesimin geliri düşmüş olabilir. Yani dengesiz gelir bölüşümü sürdürülen bir politika uygulanmış olabilir. Doğal olarak Sayın Bakan diyor ki, kişi başına düşen geliri artırmak, yaşam düzeyini de yükseltmek.
- 8'inci; benim saptadığım nokta, bu kısa pasajdan, hepsi içinde vardır. Enflasyonun etkilerini asgariye indirmek, ya düşürmek, ya da doğal olarak düşüremiyorsanız, ki her seferinde, her raporunda Hükümetin, önümüze getirdiği her raporda Türkiye'den kaynaklanan enflasyon bahanesine sığınmaya çalışmaktadırlar. Doğal olarak emisyon hacmi kontrolü elinde olmayan bir hükümet, para kesmeyen bir hükümet bu bahaneye doğal olarak sığınacaktır ve tabii ki bunun da, bunda da büyük bir hakikat payı da vardır. O zaman bu enflasyonu eğer belli limitlerin altına düşüremiyorsa, tabii ki Hükümetin hedeflediği ücret ve maaş artışlarıyla enflasyonun üstünde geniş kesimlere gelir sağlayarak dengesizliği gidermek. Yani ya onu yapacaksınız, ya da bu son söylediğimi yapacaksınız. Bu da hedefler arasında, benim gördüğüm kadarıyla hedefler arasında.
- 9'uncu ve en önemli iddialarından birisi de yine bu kısacık pasaj içerisinde, Sayın Bakanın bu kısacık pasajı içerisinde, en önemli iddialardan birisi de adaletli bir gelir politikası sağlamayı amaçlamak. Bu da hedeflerden bir tanesi;

On tane noktaya indirgedim. Sayın Bakanın da herhalde bu söylediklerime itirazı yoktur. Bunları amaçladıklarını kendileri söylediler, sayfalar dolusu demeçlere de bakmaya gerek yok. Bir sayfanın içerisinde bir pasajı okudum ve bütün bu noktaların orda olduğunu gördüm.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi somutta bu noktaları ben de teker teker ele almak ve bakmak istiyorum, nasıl oldu hedefleme, yetiyor mu? Getirilen politikalar nelerdir? Bunlara bakalım.

Birinci dedik, üretken sektörlerde yüksek ve dengeli büyüme sağlamak hedefleniyor. Nasıl sağlanır? Üretim artışı, üretken sektörlerde büyüme, üstelik dengeli büyüme nasıl sağlanır? Bir araç örneğin kredi politikalarıdır. Bir ülkede kredi politikalarını üretici sektörlerin kalkınmasına, büyümesine, dengeli geliştirmesine göre Hükümetin yönlendirmesi sözkonusu. Eğer kredi politikaları üretici sektörlerle yönelik değilse o ülkede en azından üretici sektörlerin gelişmesini bir unsur engelliyor demektir. Şimdi bizde nedir durum? Bunları İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı sırasında da ortaya koyduk. Zaten Flânlamadan alınan istatistikî bilgilerde bizim Hükümetin sakat kredi politikalarını açıkça ortaya koymaktadır. Banka plâsman paylarında 1982'de %34 oranında olan ticaretin plâsman payı 1986 yılında değerli milletvekilleri, %47.3'e çıkmış. Üretici sektörlerle yönlendirilecek kredi politikası bu mudur? Zaten çok yüksek olan 1982'deki %34'lük ticaretin kredi payını 1986'da büyük bir başarıyla, üstün bir muvaffakiyet örneği göstererek Maliye Bakanımız ve Hükümetimiz %47.3'e yükseltmiş ve bir de üretici sektörlerde, üretken sektörlerde yüksek ve dengeli büyüme bekliyor. Ticaret sektöründe kredilerdeki plâsmanlardaki bu pay, bu oranda yükselirken tarımda ne oluyor? 1982'de %24 olan pay 1986'da %22'ye düşüyor. Tam tersi. Tam tersi bir uygulama. Yani üretici sektörlerde tam tersi bir uygulamayla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu ülkede evet, üstesinden geliyorsunuz, evet hallediyorsunuz, tertipliyorsunuz, kıyıdan, köşeden satmaya, devretmeye başladınız ama hâlâ

bir Kamu İktisadi Teşebbüsleri düzeni vardır ve ekonomik olarak ağırlıktadır. Yani doğal olarak sanayide, kapatmış olsak dahi, Sanayi Holding'i kapatmış olsak dahi, hâlâ hesaba kitaba vurulduğu takdirde ağırlık yine de kamudadır. Turizmde tesisleri artık işletmecilik filân gibi birtakım numaralarla özel sektöre bazı tesisleri vermiş olsanız dahi yine turizmde de hâlâ devlet ağırlığı büyük boyutlardadır. Demek ki bu kredilendirmede Kamu İktisadi Teşebbüslerinin de ticarete nazaran giderek daha büyük boyutta pay alması gerekirdi. Oysa yine üretken sektörümüz kamu kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının payı 1982'de %22'den 1986 yılında %9'a düştü arkadaşlar, %9'a. İşte Hükümetin... Efendim?...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Belediyeye verilen krediler de bunlara dahil mi Sayın Ergün Vehbi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hayır, o bütçeden. Bu ayrı, kamu kurum ve kuruluşlarına...

1982'de %22'den 1986'da %9'a düşürülmüş bulunmaktadır. Şimdi gelin de bu kredi politikasıyla gerçekten Hükümetin koyduğu bu hedefe ulaşmayı gerçekten amaçladığını kabul edin. Bu mümkün değil.

Şimdi yine üretken sektörlerin gerçekten büyümesini isteyen bir Hükümetin doğal olarak kredi politikası yanında bir de sübvansiyon, teşvik politikası olması gerekir. Oysa bütçeye baktığımız takdirde bütçeye girmiş olan sübvansiyonlar artık son senelerde tamamen, hemen hemen tamamen kaldırılmış bulunmaktadır. Tarımda destekler...

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Fiyat İstikrar Fonunda yapılan desteği söylemiyorsunuz. Tabii bütçeye koymak şart değil.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Bakan; Fiyat İstikrar Fonunun gidişi de pek parlak değildir. O noktaya da geleceğiz. Yine sizin verdiğiniz bilgilere göre onu da konuşacağız.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Ben de daha fazla istiyorum Sayın Ergün Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sübvansiyonu daha fazla istemeniz doğaldır. Yani bugün eğer üretimi artırmak istiyorsanız, eğer siz hayvan ihraç ediyorsanız ve et 7,000 liraya çıkmışsa, bu Hükümet politikalarındaki sakatlıktan dolayıdır. Ya ihracatta kısıntı yapacaksınız kendi vatandaşınıza, yurttaşınıza doğru dürüst et yedirme politikasını güdeceksiniz veya ihracata paralel olarak hayvansal üretimlerin, etin, hayvanın artırılmasını sağlayacaksınız. Yani hayvan popülasyonunun gelişmesi gerekir ki ona paralel devlet dövizine yönelik olan hayvan ihracatını da sürdürebilsin. Oysa biz bakıyoruz verilen rakamlar, istatistikler, arkadaşlarımız da anlattılar, hayvan popülasyonu sürekli gerilemektedir. Sığır gerilemiştir, koyun gerilemiştir, keçi gerilemiştir. Sürekli rakamlar düşmesine rağmen hâlâ biz ihracat yapmaktayız. Bu kez de kasaplarla tüketici karşı karşıya gelmektedir ve et birdenbire 7,000 liralara fırlayabilmektedir. Bu nasıl teşvik, bu nasıl sübvansiyon politikası. Aynı sorun sütte vardır. Süt üretimi 1986 yılında bir önceki yıllara nazaran oldukça büyük boyutta düşme göstermiş bulunmaktadır. Daha önce İkinci Beş Yıllık... Efendim?...

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Beyaz et düştü ama.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - O rekabettir.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli üyeler; üretimi teşvik etmeyi, geliştirmeyi amaçlayan bir Hükümetin bir başka politikası da bankacılık sektörü açısından olmalıdır. Yani bankaları denetlemeli, bankaların mevduatlarını,

tasarruflarını, kredilendirme sistemini denetlemeli, yönlendirmeli, hatta talimatla üretici sektörlerle plâsmanların, kredilerin kaymasını sağlamalı. Diyelim ki o ünlü liberal anlayış nedeniyle özel aile işletmesi tarzındaki tefeci bankalara devletimiz müdahale edemiyor. O zaman hiç olmazsa kendi kamu kuruluşlarınıza, kendi iktisadi faaliyetlerinize ve teşvik etmek istediğiniz üretici sektörlerle imalât sanayi olsun, tarımsal sahada üretim olsun, ona yönelik kendi devletir kalkınma bankasını bugüne dek kurması gerekirdi. Her yıl bunu bu kürsüden getiriyoruz ve söylüyoruz. Her yıl biz söylüyoruz, her yıl ya geçiş yılı plânına...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Yıllık programlara da.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Yıllık programlara da Hükümet de yazıyor. Yani hepsine baktığınız zaman son beş yıllık geçiş yılı programları dahil, hükümet programlarına baktığınız zaman kalkınma bankası kurulacaktır deyimi vardır. Ama bu banka nedense bugüne dek bir türlü kurulamamıştır, bir türlü gerçekleştirilememiştir. Doğal olarak üretimi teşvik etmek, yatırımı, üretici yatırımı teşvik etmek, geliştirmek, kalkındırmak isteyen bir hükümetin bir kalkınma bankasını şimdiye kadar Devletin birikmiş fonlarıyla çoktan oluşturması, kurması gerekirdi.

Sayın Başkan, değerli üyeler; işte her sene bu kürsüye getirmeyi en azından benim alışkanlık haline getirdiğim bir konu. Fon yok, kapital yok. Neyle banka kuralım? Evet, fonlar var ama bu fonları Hükümet acaba nasıl kullanıyor? Bu fonları üretici sektörlerle yönlendirebiliyor mu? Yoksa ETİ Türk Bankası arasında örneğin İhtiyat Sandığı fonları, futbol topu gibi oynanıp duruyor mu? Her yıl isteriz, her yıl alıyoruz 31.10.1987 tarihi itibarıyla yine

İhtiyat Sandığı kredilerinin nerde olduğu, nerede durduğuna dair listeler yine elimize geldi. Çeviriyoruz, bakıyoruz yine geçen sene söylemiş olmamıza rağmen bu yıl Türk Bankasındaki İhtiyat Sandığı parası miktarının, Türk Bankasında tutulan İhtiyat Sandığı parası miktarının azalacak yerde arttığını görüyoruz. Türk Bankasında 1.195.000.000 lira yatıyor, İhtiyat Sandığı parası.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Faiz mi ana para mı?

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ana para.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Geçen sene yedi yüz küsur milyon verildi.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - %40 faiz veriliyor.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ben size o parayı bana verin, dövize çevirip size çok daha fazla faiz vereyim. Yani bunu bilmek için kahin olmaya gerek yoktur.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - %70'tir Türk parasının kaybı...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Çıksın bir de şey koysun.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Devlet bu paraları...

SALİH USAR (Devamla) - Rekabet mi etsin
Devlet?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Eğer sizin dediğiniz
ülkede geçerli faizin altında bir imkân sağlayarak
vermiş olsak tamam. Ama...

ERGUN VEHBİ (Devamla) - İşte yine şaşırdınız
Sayın Maliye bakanı. Her sene olduğu gibi yine
şaşırdınız. Alın bu paraları çekin, bir devlet kalkınma
bankasına sermaye yapın. Hem o devlet kalkınma bankası
kalkınsın. Yeter değil mi şekercileri bilmen Dedezade-
leri, Helvacıları kalkındırdığınız yeter.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - İhtiyat Bankası
da kurulabilir canım, farketmez.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - O da kurulabilir. O da
kalkınma bankası misyonu verilebilir. Sanayi ile ilişki
içerisine sokulabilir ve bu fonların kanalize edileceği
plasmanların gideceği sanayiye bu İhtiyat Sandığı da
ortak edilebilir. Bin türlü çözüm yolu bulunabilir.
Yani araştırdığınız zaman iktisadi kurallar bellidir.
Yeter ki devlet gerçekten kendi olanaklarına, kendi
haklarına ve toplumun malı paralara ve fonlara sahip
çıkabilsin. Açık. Daha fazlasını saymaya hiç lüzum
yok. Altında Türk Bankası ETİ ilişkisi için de
209.000.000 daha var. Yani o da top gibi oynuyor. O
ekstrası. Arkadan Kredi Bankası, 303.000.000 da onda
var, Vakıflar Bankası 462.000.000 da onda var. Kıbrıs
Ticaret Bankasında 256.000.000 küsur da onda var.
Yani...

FADIL ÇAGDA ((Girne)(Yerinden) - Yağma hasan'ın böreği dağıtsınlar devlet olanaklarını özel bankalara.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Yağma hasan'ın böreği...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Bakan, bu her sene...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Herşeyi okuyun Sayın Vehbi, diğer rakamları da okuyun lütfen. İhtiyat Sandığının bir hayli yere verir orda. Sosyal konutlara, diğer şeylere verdiği kredileri ne okumuyor sunuz? Okuyun. Getirin onları da. Onu da söyleyin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O konuda da eğer tartışma açmak istiyorsanız açarız. Biz devletin...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Onu da getirin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Kaç tane İhtiyat Sandığı parası ödeyen işçiye sosyal konut temin ettiniz?

FADIL ÇAGDA (Devamla) - Kaç işçiye?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Onu da merak ediyoruz.. Onu da siz açıklayın da biz de bilelim. Yani İhtiyat Sandığı paralarıyla meselâ Sanayi Holding'de sokağa attığımız işçiye ev verdik de sığındı, bu da yok.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İhtiyat Sandığının verdiği krediler değildir onlar. İhtiyat Sandığının verdiği ile işçiye yapılacak.

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Bin bereket versin bir de o-Soyak'a verdiniz biraz para da yani işte.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Verdik de benzettiler. İşte benzettiler yıllardır.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Neye benzettik?

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli üyeler;...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Bir proje yaptınız, gördük onu da.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Maliye Bakanı celâllenmenize gerek yok.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Hiç üzülmezin, celâllenecek hiçbir şey yoktur.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Daha bir-iki hafta burda, bu kürsülerden daha buna benzer birçok gerçekler gündeme getirilecek ve söylenecek. Daha ısınıyoruz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sayın Vehbi; biz hiç celâllenmeyiz.

FADIL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden) - Suçüstü yakalandı Maliye Bakanı.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Maliye Bakanının bütün işlemleri açıktır Sayın Fadıl Çağda. Bizim gizlimiz saklımız yok.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Yani benim anlatmaya çalıştığım ki daha birinci hedefi geçemedim, Hükümetin söylediğiyle yaptığı nedir bunu ortaya koymaya çalışıyorum. Hedeflendiğini söylediği açık, üretken sektörlerde, yüksek ve dengeli büyüme, oysa yaptığı tamamen kapkaç ticaretini, bavul turizmini kaçağa yönelik lüks tüketimi teşvik etme. Politika bu. Üstelik tasarruf politikası güdüyor diyor, tam tersine ticareti nasıl geliştirdiğini öğünerek anlatıyor raporlarında. Bu ne büyük çelişki? Üretimi artırtmanın bir başka yolu da Sayın Genel Başkanımız da temas ettiler, korumacılıktır. Eğer üretimi artırmak istiyorsanız, sübvansiyon teşvik politikaları yanında elinizde olan yine bir mali olanak daha vardır, etkili bir mali olanak vardır. Gümrük duvarları ile yerli üretimi, yerli imalat sanayii korumak. Şimdi ona da bakıyoruz, acaba böyle bir uygulaması Hükümetin var mı? Tam tersine raporlarda ve demeçlerinde Sayın

Maliye Bakanı hele hele ekonomiden sorumlu olan Ticaret Bakanımız Sayın Onurhan daha fazla nasıl liberalleşecekmişiz, nasıl gümrükleri daha serbesiyet içine sokacakmışız, isteyen daha rahatlıkla istediği biçimde mal getirmesini ve götürmesini nasıl sağlayacağız? Nasıl paranın daha rahat Türkiye, burası ve burasıyla İsviçre arası kaçıp girip çıkacağını, kara paranın da altın olarak buraya geleceğini ve ekonomiyi de alt üst edeceğini, bunları daha nasıl liberalleştireceğini Hükümet hesabı içinde ve demeçlerine bunu yazmakta. E nasıl inanalım biz imalatı, üretimi koruyacağınıza. Gelin inceleyelim teker teker gümrükleri. Eğer bu ülkede ayakkabı sanayini koruyorsanız, korumak istiyorsanız, efendim çürük yapıyorlar veya model bilmiyor bizim ayakkabıcılar veya maliyetleri yüksektir deyip de onları batırmak pahasına Türkiye'den ucuz tapon, giyilemez ayakkabıları bu memlekete getirmek değil. Oturacaksınız, neden maliyetlerinin yüksek olduğunu hesaplayacaksınız Hükümet olarak ve onlara modern teknolojileri sağlayabilecek yolları göstereceksin, kredilendirme metodlarını yaygınlaştıracaksın ve gümrük duvarlarıyla da o kendi yerli üretimini koruyacaksın. Efendim?...

İÇİŞLERİ, KOYİŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Artıralım mı gümrükleri Sayın Ergün Bey?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Tabii yerli üretimi teşvik eden sahalarda tabii ki artıracaksın. Eğer sen...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Dolaylı vergileri artıralım yani,

FADİL ÇAGDA (Girne)(Yerinden) - Dolaylı vergi değil,

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yerli sanayii koruyacaksın. (Ayakkabısını göstererek) Ben bunu burdan giymek isterim, bu memleketten.

RASİH KESKİNER (Girne)(Yerinden) - Destebanlar kaç para alır şimdi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Şimdi Sayın Atasayan...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Destebanlar çoğalıyor Rasih yakında, çünkü gereklidir. Senin için birkaç tane desteban.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Atasayan; biz sizin Maliye Bakanı olduğumuz zamanda da bunları çok tartıştık. Bu memleketin eğer bir bisküvi fabrikası varsa ve bisküvi üretme olanağı da varsa, o dışardan gelen bisküviyi devlet denetim altına almak mecburiyetindedir, bizim anlattığımız budur. Bunu almanın muhtelif yolları vardır. Gümrük, denetim, hatta bürokratik engeller, filan bir sürü elinizde... Efendim?

ALFAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden) Kalite engeli var.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Kalite engeli, bir sürü engel vardır. Bir sürü denetim metodu vardır. Hükümet, yerli sanayi, yerli üreticiyi korumayı amaçlıyorsa bunun yolunu rahatlıkla bulabilir ve bulmalıdır da, işte anlatmak istediğimiz budur. Eğer biz, kendi zeytinimizi ve kendi zeytinyağımızı korumak istiyorsak, zeytin üreticisini, zeytinyağı üreticisini korumak istiyorsak, doğal olarak Türkiye'den olsun, İtalya'dan olsun, İngiltere'den olsun, bu ülkeye ithal edilecek olan zeytini ve zeytinyağını denetim altına almak mecburiyetindeyiz. Liberalleşmek ne demek efendim? Siz liberalleşmeyi de yanlış anlıyorsunuz. Hollanda böyle mi yapıyor? Hollanda Yeni Zelanda'nın süt üretimine, et üretimine veya diğer tarımsal üretimine kapılarını sizin gibi açmış mı bulunuyor? Bir günde Yeni Zelanda Hollanda'nın tarımını altüst etmeye muktedirdir. Eğer Hollanda Hükümeti bunu bıraksa, buna müsamaha etse, siz ediyorsunuz. Olmaz. Nasıl üretimi geliştireceksiniz? Nasıl artıracaksınız?

FADIL ÇAGDA (Girne)(Yerinden) - Tarım Bakanının böyle gaylesi yok ki Ergün Bey.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok, ben onu da gayle içinde görüyorum ama sübvansiyon istiyoruz diyor, hükümet...

NACI T.USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Vermezler.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yani ağır toplar, Hükümetin ağır kanadı vermiyor.

Sayın Başkan, sayın üyeler;...

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN - Dinleyelim efendim, dinleyelim lütfen.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Üretimde ikinci nokta, ikinci nokta üretimde verimliliğin artırılması, hedeflenen, Sayın Maliye Bakanının söylediği, nasıl olur? Üretimde verimliliğin artırılması için de birtakım tedbirler almak gerekir. Bunlar olmazsa olmaz. Yani o tedbirler alınmazsa bu verimlilik artmaz.

ALPAY DURURAN (Lefkoşa)(Yerinden) - İşçi ithalatıyla verimliliği artıracaklar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet, ben de onu söyleyeceğim, o var. İşçi ithalatıyla verimliliği artırmaya çalışıyor, sorunu çözmeye çalışıyor. Holding'te ise verimliliği, verimlilik sorununu başka türlü çözdüler, kapattılar. Yani verimliliği artırma, yeni teknoloji getirme, teşvik etme, kredi sistemlerinde devlet desteği sağlamak yerine, Holding'de verim düşüklüğünü Holding'i kapatmakla hallettiler, çözdüler. Tabii bu metodlarla verimliliği Maliye Bakanının artırabilmesi için gerçekten sihirbaz olması gerekir.

Verimliliğin artırılmasında başka bir unsur da pazar araştırması, pazarı araştırarak. Devlet de pazar bulmada ve randımanlı bir biçimde bu memleketten o pazarlara girip de döviz karşılığı mal satıp burda hem atıl kapasiteleri değerlendirmek, hem de randımanı artırmak, hem de yeni yatırımlara gitme şeklinde üretimi geliştirmek, Hükümet hedeflediğine göre, bunları yapması gerekir. Bir bakıyoruz bizde bir defa feribot işletmeciliğine üç kuruşluk üretimimiz varsa onu da mahkûm ettik. On senedir perişan vaziyette o nakliye, bir ara bir roro hikâyesi çıktı. Onu da yükleyemediler, liman bulamadılar yükleyip, onu da Türkiye geri çekti. Feribotla ihracat yapacaksın da, bu

feribötlarla. Birkaç tane adama rüşvet vermediği takdirde elmanı getiremediğin, bilmem malını gönderemediğin bu feribot işletmeciliği ile üretim yapıp da ihracat yapacaksın. Mümkün değil. Uçak desen hiç yok. Onu halletmemişiz. Kargo yok. Verim artırılсын da ne olsun. Artırdı zamanında, gerçekten köylü bilgisiyle, birikmiş parasıyla seracılığa gitti. Güzel güzel de seralar yaptı. Güzel güzel üretim elde etmeye başladı. Ondan sonra elde ettiği ürünler elinde kaldı. Ne kargo uçak sağlanabildi, ne deniz işletmeciliğinde doğru dürüst bir nakliye sağlanabildi. Bu durumda da tabii üretim hem verimlilik açısından, hem de hacim açısından azalmış olur. Yine üretimde verimliliği artırmanın bir başka unsuru da, doğal olarak üretici yatırımlara ağırlık vermek. Yani üretici yatırımlara ağırlık vereceksiniz ki önce üretim artsın, ona paralel tabii ki belli dengeler içerisinde altyapı yatırımlarda da para, tahsisat ayıracaksınız. Biz bütçeye bakıyoruz %143 artıp 50,000,000,000'a yükselen yatırımların %75'i -%80'i doğrudan doğruya 3-5 sene sonra andak belki ülkede ekonomide müsbet etkileri görülebilecek altyapılara yönelik. Hele bazıları, hatta birçoğu, büyük bir kısmı hayal projeler halinde. Yani gerçekleşme olanağı bile yok. Bir elektrik projesi 17,000,000,000 konmuş, şimdi bu bütçede var diye, bu gerçekleşecek, hazır projesi tamam, ihaleye mi çıkılıyor? Yok böyle birşey değerli arkadaşlar. Bu elektrik projesine para konma hikâyesi şimdi başlamadı ki. Beş sene evvel de yedi sene evvel de para konuyordu ve çeşitli maceralarla elektrik üretimimizi kendi başımıza yapacağız. deniyordu. Efendim?...

(Maliye ve Gümrükler Bakanı Mehmet Bayram yerinden anlaşılmayan sözler söyler.)

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Yok efendim, rica ederim. Kabloyla efendim Anamur'dan, Taşucu'ndan buraya kabloyla, deniz altından cereyan getireceğiz, önce doğru akım olacak...

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANİ MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Çalışması yapılıyor Sayın Ergün Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sonra efendim burda onu alternatif akıma çevireceğiz diye zamanın parasıyla bir buçuk milyar lira konmuştu. Ne oldu?

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Araştırma ile ilgilidir o.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Bir buçuk milyar liralık araştırma mı olur Sayın Maliye Bakanı? Hem de beş sene öncenin bir buçuk milyarı?...Efendim?

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI
TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Cevabı sırası geldiğinde verilecek.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Alacağız, alacağız.

NACİ T. USAR (Gazi Magusa) (Yerinden) - Ergün Bey, biraz da o hamhum fondan bahsedin lütfen.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Şimdi de elektrik enerjisi için 17,000,000,000 efendim, projesi hazırmış şeyi hazırmış. Biz Haziran ayı içerisinde heyet olarak ordaydık, tabii ki bunlar hep yıldızlık blok, Türkiye'den kaynaklanan projeler.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Beyanat bile veriydiniz, bizden evvel duyduydunuz siz bunu.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Devlet Bakanı, Sayın Koordinasyon Kurulu Başkanı bize orda heyet olarak dedi ki Haziran ayı sonunda ihaleye çıkıyoruz, herşey hazır dedi. Güneş ışınlarıyla elektrik...

FASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Yıl vermedi ama.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Haa, yıl vermedi, biz anlayamadık. Tabii o Haziran geçti, geldik yılı deviriyoruz, yine aynı demeçler, hazırdır projesi efendim, ihaleye çıkıyoruz. Ne zaman çıkılacağı da belli değil. Dolayısıyla yani yatırımlar nasıl üretimi artıracak onu bilmiyorum.

NACI T. USAR (Devamla) - Elektrik paraları da ha babam artırılır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Artacak ya ne yapacak?

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli üyeler; yine Maliye Bakanının koyduğu hedeflerden en önemlilerinden bir tanesi de, dış ticaret açığının azaltılması veya kapatılması. Bu da demeçlerinde vardır. Burada da Hükümet büyük bir çelişki içinde. Dış ticaret açığını azaltacağını, kapatacağını iddia eden Hükümet müteakip sayfalarda da dış ticaret açığının nasıl büyüdüğünü rakamlarla gösteriyor ve bunu da bir öğünme vesilesi yapıyor. Evet, dış ticaret büyür, ihracatla ithalat arasında denge, dengesizlik daha doğrusu azar azar büyünse bir anlam ifade eder. Yoksa dış ticaret açığında ithalat ile nihaye hastalıklı bir biçimde büyür, ihracat da yerinde sayarsa bunun hiçbir anlamı yoktur ve ülkeye de yararı yoktur. Nitekim bizde maalesef gidilen nokta budur. Bakın 1988'de dışsatım altmış iki küsur milyon Dolar, dışalım yüz doksan sekiz milyon Dolar. Açık yüz yirmi milyon Dolar. Bunda metinlerde.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İşine öyle gelir. Gerisi görünmeyen gelirlerdedir.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Görünmeyen gelirler yani bu ülkenin turizm gelirlerinin tümü, Sayın Bakanın söylediği, öyle yazıyor, turizm gelirlerinin tümünün yatıracaksın, dış ticaretin ithalat kısmına, görünmeyen gelirlerden gelecek dövizleri de oraya havale edeceksin, yine açık kalıyor. Yirmi iki milyon küsur dolar yine açık kalıyor bunu da Anavatan karşılayacak diyor. Yazılan bu. Böyle dış ticaret açığı kapatılır mı? Böyle dış ticaret açığı kapatma marifet midir değerli arkadaşlar? Dış ticaret açığı kalkınmakta olan ülkelerde olur. Neden olur? Yatırım malları ithal edilir sürekli, yatırım malları ithal edildiği için, yeni yeni tesisler kurduğu için, yeni yeni fabrikalar açıldığı için, makineler, teçhizat, yedek parça,

hammadde ithal edilecek. Dolayısıyla kalkınmakta olan ülkelerde dış ticaret açığı ithalat lehine büyür. Bizde öyle bir durum da yok. Bizdeki ithalatın %90'ı tamamen pyrex ticaretine veya kaçak ticaretine veya halkın alıştırıldığı lüks tüketime gidiyor. Böyle dış ticaretin teşvik edilmesinin anlamı nedir değerli arkadaşlar? Dış ticareti nasıl kapatacaksınız? Eğer kapatmak istiyorsanız, açığın yalnızca yatırım malları farkında kalmasını sağlayacaksınız. Yani lüks tüketimi pompalamak yerine, teşvik etmek yerine, azaltmaya, küçültmeye yönelik tedbirler getireceksiniz ki dış ticaret açığı kapanmaya doğru gidebilsin. Biz bakıyoruz bu tedbir alınacak yerde tam tersi methiye düzülmekte ve daha liberal bir hale getirileceği ve bürokratik engellerinde kaldırılacağı ve tam liberal sisteme, ithalatta tam liberal sisteme geçileceği söyleniyor. Yani burunla öğünüyor bir yerde. Öğünüyor.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Be kardeş bu söylediklerinle bu Maliye Bakanı bu gemiyi götürürse daha ne isten.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Götüremiyor zaten.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Aha götürür.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Hani nerde götürür? Eğer bu geminin gidip gitmediğini öğrenmek istersek çıkalım halka soralım nasıl gidiyor diye. Nasıl, ödeyebiliyor mu elektrik faturalarını?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Memnun mesut oğlum.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Oyle mi?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Tabii.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Tabii bu kafada olduğunuza göre demekki yakında ANAP örneğini de gündeme getirerek herhalde bir seçim hesaplaşmasına muhalefetle gideceksiniz ki

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Bazı planlarımız var.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Halk memnun ve mesut olduğuna göre...

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Bazı planlarımız var.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Bizi silip, ANAP gibi siz silip süpürürsünüz.

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Bazı planlarımız var.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; dış ticaret konusunda ben açıklama yaparken, Sayın Atasayan, şimdi sahayı terkedip gitmekte olan Sayın Bakan laf attı. Sanki ben yanlış bir şey söylemişim gibi mecbur kaldım, konuşmamın biraz uzaması pahasına Sayın Bakanın dış ticaret ve ödemeler dengesi bahsi altında söylediklerinden kısaca ~~size birkaç~~ cümle aktaryım. Bakın ne diyor:

İÇİŞLERİ, KOY İŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Sabahleyin dinledim bunları. Başka bir şey söyle.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Kimden dinledin?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Mehmet Beyden.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - "KKTC'de tamamen liberal dış alım ve dış satım işlemleri serbest, formaliteleri asgari düzeyde tutulmuş kota rejimi olmayan bir ticaret rejimi mevcuttur" diyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Oh ne güzel.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Oh, oh. Bunu öğrenerek yazan Sayın Bakan, arkadaki müteakip sayfalarda da diyor ki, ben diyor dış ticaret dengesini kapatmaya, carileri, dış ticaretteki cari açıkları kapatmaya doğru tedbir getireceğim. Nasıl kapatırsın?

EŞBER SERAKINCI (Devamla) - Bir şey daha var onyedinci sayfada. Bu Bütçe, her yönüyle hizmet Bütçesidir.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - "Böylece 1987 yılında 105.9 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmesi beklenen dış ticaret açığı, 1988 yılında 120.9 milyon ABD Dolarına ulaşmış olacaktır. Bu açığın 65.9 milyon Dolarının net turizm gelirlerinden, 32.8 milyon Dolarının ise diğer görünmeyen kalemlerden karşılanması öngörülmektedir." Yani turizm gelirlerini lüks tüketim maddelerine, pyrex'lere, renkli televizyon, videolara, gemilere kaçak yüklenip Türkiye'ye giden müzik setlerine, yani sermayeyi deveye yüklemiş vaziyetteyiz. İşte turizm gelirleri. Hepsi diyor, gidecek diyor. Arkadan görünmeyen bazı gelirler de gidecek ve geriye 22.2 milyon Dolar, ABD Doları yine açık kalacak. Bunu da 1988 yılında yine büyük oranda Türkiye Cumhuriyet yardım ve kredileri ve daha az oranda diğer ülke yardımlarıyla kapatılması amaçlanmaktadır. Böyle dış ticaret açığı kapatmaya da can kurban maşallah. Yani, maşallah demek lâzım. Ne güzel dış ticaret açığını kapattık.

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Beceriyorlar yani.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Turizm gelirlerini verdik. Böyle dış ticaret açığı kapatılmaz. Dış ticaret açığı arkadaşlar, lüks tüketim maddeleri kısıtlanarak, kaçak ticareti önlenerek, devletin döviz piyasasına tam hakimiyet kurması, ithalât ve ihracatta üretim lehine denge sağlanmasıyla dış ticaret açığı kapatılır.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - O senin söylediğin Arnavutluk'ta vardır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ve bu da ülkemiz yararına olur. Yoksa sizin bu usulle...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Enver Hoca yaparmış diyor onu.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Efendim?

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Arnavutluk'la bile kıyaslayamazsınız.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Rusya'da bile yoktur.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Yani bu zikniyet...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Enver Hocanın düşüncesidir.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Bu ticaret zihniyeti, Sayın Bakanın da şimdi bize lâf atıyor, Enver Hoca düşüncesi falan, getiriyor ve Ulusal Birlik Partisini hangi noktaya dayıyor? Bir mal var ve bu malın kullanımı fevkalâde sakıncalı. Bu mal zehirli, daha önceleri bilinmiyordu. Dondurma yapıyordu. Çalkık çocuğumuz zehirleniyordu. Öğreniliyor. Sayın Erbilin de bunu yasaklıyor. Bu malı. Efendim?...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Nerden nereye geçtin şimdi?

ERGUN VEHBİ (Devamla) Nasıl nereye geçtim? İşte ticaret zihniyetinin, liberasyon düşüncesinin sizi hangi noktalara kadar götürebileceğinin örneğini vermeye çalışıyorum.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Sağlığa aykırı bir maddeyle liberasyonun ne ilgisi vardır.?

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sodyum benzoatı yasaklıyor, firmalarımız, o hiçbir zaman insan sağlığına dahi kurban edemeyeceğimiz firmalarımız, geliyor Hükümete, aman battık, mahvolduk, depolarımızda, stoklarımızda mal var, müsaade et, hiç olur mu sen...Evet, ve liberal devletimiz, Hükümetimiz, liberal anlayışın sakatlığına bakın.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Serbest Hükümet.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Serbest, çok serbest. Liberal anlayıştaki sakatlığa bakın. Peki diyor sizi batırmayalım.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - O Sayın Vehbi, sizin anlayışınızdır o.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Gönderin de Türkiye'dekiler zehirlensin ve oraya ihraç ediliyor. Şimdi arkadaşlar...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Liberal görüş o değildir Sayın Vehbi. Saptırma işi.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Şimdi bir hata yapıldı. Basına bunu yansıttık. Doğaldır. Demokrasi vardır. Yansıtacağız. Bu hatanın üstüne bir hata daha ilâve ediliyor. Türkiye'den, bu malı ithal eden şirketleri basın öğrenmeye çalışıyor oradan. Telefonlar açılıyor Bakanlığa. Hayır efendim, yanıt yok. Niçin? Hani liberaldik? Hani ithalât ve ihracatımız öyle serbestti, öyle şeffaftı, herkes bilebilir, herkes serbest rekabet içinde birbirinin ne yaptığını bilirdi? Hani nerde? Sayın Bakan Şiddetle karşı çıkıyor. Biz devreye giriyoruz. Biz telefon açılıyor. Resmen ben milletvekili olarak Sayın Bakana diyorum ki, Sayın Bakan, burda gizlenecek birşey yok. Bu malı siz resmen ihraç ettiniz Türkiye'ye. Hangi firmalara ihraç ettiniz? Bana ismini söyleyin. Hayır efendim diyor, sivil kişilere kesinlikle diyor, firma ismi vermeyiz biz.

ERGIN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sır verilmez.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Evet, sivil kişiler, hangi, askeri şahıslar, polis, yani illâ ki polis mi dayansın? Türkiye'de hangi firmaya, hangi uç kâğıtçı firmaya bu benzoatı ihraç ettiğinizi öğrenmek için illâ ki, asker veya polis mi dayansın? ~~Ariledim.~~ Aynen söylediği cümle budur. Burda hecliste, "sivil kişilere firma ismi vermeyiz." Bakın siz, liberal anlayışa bakın. Böyle liberal anlayış olmaz Sayın Bakan. Olamaz.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Liberal anlayışınız çok farklıdır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Tabii farklıdır. Gelin de siz zehirli yasaklanmış bir malı gelin de o sizin örnek alamaya çalıştığınız Avrupanın liberal ülkelerinin birinde yapın bakalım. Hayatınızı kaydırırlar. Firmanızın ismi değil, cismi bile hiçbir tarafta görülmez artık. Mahvolur gidersiniz. Mahkemelerde süründürürler, doğaldır. Çünkü kapitalist sistemde bu yasalar o kapitalist sistemi ayakta tutacak şekilde geliştirilmiştir ve yazılmıştır. Ve Avrupa da bunu uygular. Avrupanın liberal ülkeleri. Orda sen evet öğrenilinceye kadar, yanlışlığı, sakatlığı anlaşılincaya kadar orda da birtakım ilâçlar kullanılır. Kullanılmaz değil, tertemiz değil ama en azından öğrenildikten sonra, yasaklandıktan sonra hiç olmazsa riayet edin. Hiç olmazsa bu şekilde bir davranışa girilmez. Liberal anlayışta da yaya kalıyorsunuz, onu anlatmaya çalıştım.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Liberal dersi veriyorsunuz. Yani iktisatta öğrenilir mi bilmem ama.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Bunları bilebilmek için iktisatta okumaya da gerek yoktur. Bunlar işin alfabesi. Bütün politikacı arkadaşlarım da en azından benim kadar bu konuları bilirler. Sözümlü fazla uzatmak istemiyorum, ancak birkaç nokta daha var onları da anlatmak mecburiyetindeyim.

Bir de para kredi politikasında etkinlik sağlanacak dedi Sayın Bakan. Nasıl bir etkinlik? Bunu plan görüşmeleri sırasında da söylediğim için üzerinde fazla durmayacağım. Merkez Bankası vasıtasıyla bilhassa Merkez Bankası vasıtasıyla para kredi politikasına etkinlik sağlamanın diye Yasasını değiştirdiniz. Yani...

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Oku Yasasını.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Bankalara, özel bankalara fazlaca müdahale etmesin, cırtalığı karıştırmamasın, rahatsız etmesin diye Yasasını değiştirdiniz ve Hükümetin adeta bir oyuncuğu haline getirdiniz. Yine bakın liberal anlayışa uymayan bir usul.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Oku Yasasını, Hizmet Yasasını oku. Orda bir Merkez Bankasına verilen görevdir o.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sadece Merkez Bankası mı? Kambiyo formalitelerinde getirilen değişiklikleri de Sayın Bakan ögünerek anlatıyor. Nedir getirilen değişiklik? Tahtakaleyi kanunileştirmiş yani döviz karaborsasını aklamış Sayın Bakan. Bir konvertibilite humarası tutturuldu.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Serbest piyasa ekonomisi oluşturuyoruz.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Serbest piyasa ekonomisi. Şeyleri de açın, yakında inşallah onları da görürüz. Narenciye dövizlerini, patates dövizlerini filan da açın da daha serbest olsun. Onları da verin piyasaya serbestçe alınıp satılsın, oh al gülüm ver gülüm.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Gelecek onun da günü.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Köşe bankerleri, köşedeki...

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Onun da vakti saati geldiğinde karar vereceğiz.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Omrünüz yetmeyecek.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Para kredi politikasında istenenin tam tersi uygulama içindeyiz açık, kabul edin bunu. Döviz piyasasının bu hale getirilmesinden Hükümet sorumludur. Türkiye'ye para giriş çıkışını, Türkiye'den Kıbrıs'a para giriş

çıkışını, Türkiye'ye para giriş çıkışını serbestleştirmiş bundan ögünüyor. Denetimi nerde kalmış? Yani daha serbest gitmesi, valize rahatlıkla paralar doldurulup Türkiye'ye daha rahat kaçabilmesi için, formaşiteleri ortadan kaldırdığı için Sayın Bakan ögünüyor. Bir yerde de para kredi politikalarında Hükümet bilhassa da Merkez Bankası kanalıyla etkinlik kuracakmış. Hangi etkinlik?

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ama mevduatlarda artış oldu ondan sonra.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Siz ögünüyorsunuz Sayın Bakan. Serbestleřtirdiniz...

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Sayın Vehbi, altı milyar Türk Lirasını tarım kesimine nasıl sağladık?

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Nasıl sağlandı? Söyle de bilelim.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Orasını bilmem, iyice inceleyim şeyleri, demek ki bir yerden, bir fondan bir devlet fonundan gene bir yerlere kaydırdıysanız bilmiyorum.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - İşte o maddeye dayanarak sağlanmıştır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) -- Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Sayın Maliye Bakanı yine kalkınmayı yatırımların sağlıklı kaynağına dayanmasına bağılıyor. Sağlıklı kaynağına dayanacak diyor yatırımlar ki, kalkınma ve hedeflenen noktaya ulaşılabilsin. Yani, siz %7 kalkınma hızı belirlediniz. Buna göre bir bütçe yapıyorsunuz. Doğal olarak kalkınma hızının en büyük etkeni, o bütçedeki yatırımlardır. Yani, yatırım kaynaklarının gerçekten sağlam olması gerekir. Çünkü, en önemli, yani, kalkınmayı etkileyen, doğrudan etkileyen husus, yatırımların bütçe içindeki payı, büyüklüğü ve sağlamlığıdır. Peki, bizde durum nedir? Yani, eğer bu iddiadaysa Hükümet, yatırımların sağlıklı kaynağına dayanması iddiasındaysa, bu şimdiki sistem, çürük bir sistem. Şimdiye kadar hiçbir zaman sağlıklı bir kaynak olmadığı, geçmiş bütün bütçelerde kanıtlanmış

durumda. Neden? Çünkü projelerin seçiminden, ihalesinden uygulan-
masına, uygulama zamanına kadar sorumlu Ankara. Hükümetin bilgisi
bile yok. Kaç paraya yapılıyor, kaç ihale ediliyor, ne zaman
başlıyor, ne zaman bitiyor, ne kadar harcandı, ne kadar harcana-
caktı, ne kadar kısıldı, hangi kısımları projeden çıkarıldı,
Hükümetin bilgisi bile yok. Bu gerçekleştirenler için söylüyorum,
Bir de %70 boyutunda her sene konan yatırım kalemlerinin %70
boyutundaki payı gerçekleşmiyor. Geçen yıl bellidir, ortadadır
ne kadar gerçekleştiği. Sayın Bakan bize verdi, rakamlardan
bellidir. Bu yıl elli milyar kondu. Bu elli milyar yine TC'nin
serbest bırakmasına, veya projeleri ihale etmesine dayanıyor.
Peki, bu elli milyar bu bütçede var diye %7 kalkınma hızı nasıl
saptadınız siz? Basit bir misal. Sadece elektrik projesi için
on yedi milyar harcanması lazım. Demin söyledim. Bu elektrik
projesi Evkaf'ın su meselesini geçti. Beş senedir, altı senedir
gündemdedir, tartışmadadır ve olmuyor. Ve bu sene de ortada
proje yok. Hayali, on yedi milyar hayalidir. Yani, bize, bugün
Sayın Bakan çıkıp da diyemez, elektrik santrali, termik bir
elektrik santrali ihalesine çıkıyoruz. Hayır, daha karar
verilmedi.

ERDAL SÜREÇ (Devamla) - %7 de hayalidir zaten.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Daha karar verilmedi. Şey de
olabilir diyor hâlâ. Hâlâ, öyle deniyor. Kablo da olabilir.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Güneş de olabilir.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Güneş enerjisi de olabilir.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Yarın rüzgâr da diyecekler
dalgaya gelecek sıra.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Şimdi bu durumda bu bütçeye
konmuş olan on yedi milyara sağlam demeye olanak var mı Sayın
Bakan?

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) -
Derim tabii.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sağlam olmadığına göre ve gerçek-
leşme ihtimali çok düşük olduğuna göre...

ERGÜN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çağ atıyorlar.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Efendim?...

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Sayın Vehbi. Varsayımda olmak için sene sonunu bekleyeceksiniz..

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Siz monobadi
bile atlayamazsınız.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Sayın Bakan ...

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Şimdi hep 1988 ...

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Sayın Bakan, on milyar
ulaşım, haberleşme için koydunuz. Alalım onu. Önceki büt-
çede kaç milyar vardı? Yine vardı. Dört milyar, beş milyar,
yine alt yapısı için haberleşmenin, ulaşım, telefon,
sayısal santrallerin kurulması için yine vardı ve gerçek-
leşmedi.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Birleştirildi Sayın Vehbi.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Yani geçen yılki dört milyar,
beş milyar gerçekleşmedi. İşte onun için de kalkınma hızı
doğal olarak düştü. Siz tabii onu tarımdaki kuraklığa yo-
rumluyorsunuz. Biz yatırımlardaki eksikliğe büyük oranda
yorumluyoruz.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Sayın Bakan ifade etti sabahtan.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Tabii o da paraleldir, o da
var. Ama bir kısmıdır.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Sabahleyin ifade ettiler ki ...

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Bir kısmıdır ama. Yatırımların
tamamının gerçekleşmemesi sizin kalkınma hızınızı etkileme-
yecekse, o zaman temelinden iktisadi felsefeyi sarsmış
olursunuz.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Yeni baştan yazacaklar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Yeni baştan yazmış olursunuz. Yani doğal olarak. Yani, benim anlatmaya çalıştığım, yatırımlar gerçekten sağlam kaynaga bağlanmalıdır. Ama bizde, sağlam kaynaktan gelmiyor yatırımlar ve bilmiyorsunuz. Konbina, et konbinası iki senedir, üç senedir tam konbinaya geldi. Üç senedir bitti bitecek, açıldı açılacak. Nerde? Hayvan kalmadı. Yani, orda kesilecek, satılacak, ambalajlanacak hayvan kalmadı memlekette. Hayvan azaldı.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Buluruz biz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Yani, et konbinası bittikten sonra yeni birtakım hayvancılığı geliştirme projeleri çıkarıp da, et konbinasının verimli üretime geçmesini sağlamaya çalışacağız bu memlekette. Ne yazık ki, on beş milyar gölet yatırımı için kondu. Hani nerde projeler? Sorduğumuz zaman sadece köy isimleri veriliyor bize işte Yayla köyü, işte Karşıyaka köyü, Ergazi köyü filan, altı, yedi tane ve buna mukabil de on beş milyar gölet yapımı. Böyle yatırım olmaz arkadaşlar. Böyle ...

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- O Bakanlığın Bütçesi geldiğinde sor da cevaplarını alacaksınız.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Projeleri nerde Sayın Bakan? Hangi projelere dayalı olarak on beş milyarlık bu memlekette gölet yapacaksınız? Hangi projeyle? Hangi ihaleyle? Hangi parayla? Mümkün değil.

İÇİŞLERİ, KOYİŞLERİ VE DOĞAL KAYNAKLAR BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- On üç milyarı Lefkoşa-Mağusa içme suyudur Ergün Bey.

- 1935 -

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Gölet içindir bu söylediğim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla)- Gölet için değil bu.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- İki milyardır.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Gölet içindir. Gördün mü? İki milyar şey söyleme orda, zabitlere geçirttiriyoruz yanlış söyleme. On beş milyar gölet yapımı veya tamirati için eskilerin.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Dökümünde on üç milyar içme suyudur.

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir noktaya daha temas edeyim. Yine Sayın Bakanımız, Maliye Bakanımız diyor ki kişi başına ulusal geliri artıracamız ve rakamlarda verdi geçen kezki yaptığı konuşmada yoktu. Sonradan

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Hangi kişiler için söylemedi?

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Hangi kişiler için onu açıklamadı? Şimdi kişi başına gelir

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Arttı ama değil mi?

ERGUN VEHBİ (Devamla)- Artırdı evet. 1425'ten 1755'e falan çıktı. Yani şimdi ben insafla soruyorum. Gerçekten bu dünyada on yılda, on yıla yakın bir zamanda ulusal geliri üç yüz Dolar artırıp da şüünen başka bir Hükümet bulabilir misiniz? Yani imkan ve ihtimal yok.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Hem de Dolar değeri düşerken.

1936/...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet bütün iniş aşağı, üçyüz Dolar artırdı ve Sayın Bakan bugün bize bu rakamı verip bundan ögünme payı çıkarmaya çalıştı, açalım şeyini ve okuyaylım hiçbir şey değildir.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANİ MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Sayın Vehbi kalkınmakta olan bir ülkesin sen.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Bakan, ben İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı görüşülürken burda dedim ki, bugün bir ülkenin kalkınmışlığı altı bin Doların üzerinde sözkonusu. Hatta dedim aslında on bin Dolardır ama ben insafli davranıyorum da yeterli görüyorum yani şöyle bir altı bin Dolara doğru tırmanmaya başlasak yeterli görüyorum. Yani bizde daha üçte bir, dördte bir mertebesinde altı bin Doların bir ulusal geliri ögünme payı yapamazsınız rica ederim. Kûrsüye çıkıp düşüktür, geliştirmek, kalkındırmak istiyoruz dersiniz. Bakan geçen konuşmamda bu ulusal gelir sorununu anlatırken ekonomiden sorumlu Bakanımız Sayın Onurhan bana laf attı ve bu işin yanlış olduğunu, söylediğimin yanlış olduğunu, çeş çeşitli tespit usulleri varmış, yani ona alışkanlıkları olduğu için bazı yollar bulup meselâ bizimkini de dört bine falan isteseler çıkarabilirlermiş ama çıkarmıyorlar doğru değil bu. Bu doğru değil. Bakın listesini getirdim zabitlara girsin. Birleşik Arap Emirlikleri yirmi bin Dolardır ulusal geliri kişi başına evet petrol var falan diyoruz. Kuveyt on sekiz bin Dolar kalkınmış ölçüsü. Ama onun yanında, o sizin liberal dediğiniz bazı ülkeler de var. İsviçre on altı bin Dolar kişi başına düşen gelir. Amerika Birleşik Devletleri öndört bin Dolar. Norveç on üç bin Dolar. İsveç on iki bin Dolar. Suudi Arabistan on iki bin. Almanya on bir bin. Avustralya on bin. Fransa on bin. Japonya on bin ve bu rakamlara uygun olarak, aynı kaynaktan gelen Türkiye var 1230 Dolar. Aynı metodlarla hesaplandığını size anlatmaya çalıştığım için bu rakamları verdim. Yani ortalama on beş bin Dolarken kalkınmış ülkelerin, Türkiye'nin hesaplarıyla 1230 Dolardır. Biz de burda bu listeye girmiş olsaydık Türkiye'nin bir üstüne, 1700 Dolarla girecektik en altlarla. Yani Bangladeş ve Çad'ın birazcık üstünde. Bu söylediğim rakamların kaynağı onu da söyleyim size bakınız...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen ne dersen de çağı atladık.

MALİYE VE GUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Sayın Vehbi, verdiğin ülkeler bugün en gelişmiş ülkelerdir. Bugün saydığın ülkeler dünyada super güçlerdir. Say bakalım diğer ülkeleri.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ben o ülkelerin kalkınmış ülkeler olduğunu...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Para değeri düştükçe siz de çok iyi bilirsiniz dayanıklı tüketim maddeleri...

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ben o ülkelerin kalkınmış olduğunu yatsımadım Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) - Ekonomisidir o, tamam. Ama o değildir.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - O ekonomik durumdur.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Ben kalkınmış olduklarını yatsımadım. Ben geçen kez konuşurken...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Devamla) - Tüketim ekonomisi farklıdır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Kalkınmış ülkelerin de millî gelirleri de söylediğiniz kadar yüksek değil dedi Sayın Ekonomi Bakanı, onu kanıtlamak için kendisine getirdim. Kaynak da World Bank Atlasıdır. Yani biz kendimiz uydurmadık. World Bank Atlas bu kaynağı, bu verdiğim bilgilerin ondandır.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; enflasyonun etkisini asgariye indirmek de Hükümetin iddialarından, hedeflerinden, amaçlarından bir başkası, burda da tabii geçen konuşmada

da anlatmıştım. Sayın Genel Başkan da değindi. Sayın Süreç de değindi. Onun için ben geniş boyutta buna değinmek istemiyorum. Enflasyonu önleyici hiçbir tedbir yoktur. Tam tersi tedbirler vardır. Yani, enflasyonu körükleyici ve enflasyona bağımlı olarak da fiyat artışlarını körükleyici birtakım tedbirler vardır. Şeye baktığınız zaman, meselâ, carileri kıstık diyor ama, meselâ Cumhurbaşkanlığı Bütçesinde cariler %100 artışıdır. Yani bazı bütçelerde olağanüstü de artışlar vardır ve bunlar harcanacaktır. Sadece Cumhurbaşkanlığı Bütçesinde değil. Tanıtma İşbirliği diye Tanıtma Teknik İşbirliği diye çok hassas bir konu var, bir Fesil var Bütçeye her sene girer. Bir ara çıkardılardı, geçen sene yeniden başladı ve efendim, tanıtıyoruz. Neyi tanıttı? Faaliyet nedir? Yani, tekvandocuların seyahatinden gayri bu tanıtma ve teknik işbirliğinin faaliyeti nedir? Bunu biz merak ettik, çok istedik. Bize verilen listede tamamen global, yuvarlak birtakım rakamlar, bilgiler, efendim, gelen zevata elli milyon harcadık. Gidenlere de Bakanlar Kurulu kararıyla otuz beş milyon harcadık. Bir de bakıyoruz içinde, geçen kez de vardı. ABD'deki lobicimize yetmiş milyon Türk Lirası harcamışlar. Şimdi bunlar ne yapılıyor?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kim bu lobicimiz?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet, yetmiş milyon. ABD'deki lobicimize Tanıtma Birimi yetmiş milyon harcamış. Niçin harcamış, nasıl harcamış Sayın Bakan? Enflasyonu önleyeceğiz dediğinizde, kuruşa kurşun atmak lâzım.

.../1933.

Her konuyu denetlemek lâzım. Var mı bilginiz? Nasıl harcanıyor? Geçen yıl da yine aynı şekilde Amerika'daki lobicimiz söz konusu olmuştur. Biz istemiştik. Ne yapılıyor? Nasıl veriliyor bu lobicimize bilgi gelmedi. İşte, elimde yetmiş milyon Türk Lirası, özür dilerim yanlış söyledim. Yetmiş beş milyon dört yüz on bin Türk Lirası. Yetmiş milyon değil. Yetmiş beş milyon dört yüz on bin Türk Lirası harcanmış. Sonra da, efendim kısıyormuşuz carileri. Tanıttı memleketi: Bir güzel tanıttı. Nasıl tanıtılıyor? Cari harcamaları sadece bu Tanıtma Biriminin otuz üç milyon Türk Lirası. Ve bir de sözleşmeli personel furyası var bu Tanıtma Biriminde. Yirmi milyon lira da sözleşmeli personele ödeniyor Tanıtma Biriminde değerli arkadaşlar. Ondan sonra Tanıtma Biriminin üç yüz milyon tahsisatını Sayın Bakan bir kalemde beş yüz yirmi milyona çıkarabiliyor. Ondan sonra da efendim, carilerde kısıntı yaptık. Tasarruf bütçesi yaptık falan diyebiliyor. Olmaz. Açığa baktığınız zaman yine enflasyonu körükleyecek şekilde en kötümser olarak aldığınız takdirde bile net otuz altı milyar Türk Liralık bir açık vardır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; son olarak gelir politikasında da, adaletli gelir politikası uygulayacağını iddia eden Hükümetin tam tersini yaptığını kısaca vurgulayalım. Yani gümrüklere bir kalemde, %5 ilâve etmek, dokuz milyarlık katma değer vergisini bu memlekete dayatmak nasıl adaletli olur? Şimdi yeni bir safha açıldı ve dolaylı vergilerin adaletsiz vergiler olduğunu Sayın Bakan da artık kabul etmeye başladı.

Eskiden iki dolaylı ve dolaysız vergilerin dengeli bir biçimde ülkede bulunması gerektiğini, birbirini tamamlar niteliklerde olduğu vurgulanıyordu. Şimdi dolaylı vergilerin adaletsiz vergiler olduğunu Sayın Bakan da kabullenmiştir. Ama buna rağmen, 9 milyarlık KDV'yi getirecek, eğer diyor onu çıkarırsanız diyor, dışında tutarsanız denge var diyor. Azalmış olur. Doğal olarak tabii 9 milyar azalmış olur ama siz azaltmayacaksınız, çünkü bu Katma Değer Vergisi otomatik olarak gelecektir, hazırlıklarını da tamamladınız. Kaldı ki şahsi gelirlerde, yani dolaysız vergilerde de Sayın Genel Başkan bizim üzerinde durdu. Şahsi vergilerde de dolaysız vergilerde de %80'e yakını yine o gelirlerin de ücretli ve maaşlılar ödemektedirler. Bunun adaletli gelir politikası ile ne ilgisi olduğunu bizim anlamamıza olanak yoktur.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; genelde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma sağlanacağı söylendi. Ekonomik kalkınma sağlanamayacağını sıralamaya çalıştım. Ya sosyal ekonomik yönden kalkınmayan bir ülkede, Bütçesini dengeleyemeyen bir ülkede, sağlam gelir kaynağı olmayan bir ülkede sosyal dengeler de pek tabii gittikçe bozulacaktır. Zaten o da yansıyor. Bir yerlerden kırpma, azaltma gerektiği anda, sosyal transferlere el atılmaktadır ve sosyal transferler kısılmakta veya yatırım nitelikli cari giderlerden olan eğitim ve sağlık giderlerine el atılmakta ve onlar kısılmaktadır. En basitinden bakalım Maliye Bakanlığının gene verdiği bilgilerden görüyoruz, övünme payı çıkarmaya çalışıyor. Eğitim Bakanlığında diyor, eğitimde nitelikli eleman yetiştirebilmek için diyor, 12 milyar diyor var ve bu 12 milyar bu bütçeden harcanacaktır ama arkasından da bunun sadece %33'lük bir artış olduğunu vurguluyor.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kompütöre geçecek.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - %50'lik enflasyonu yaşayan, Türk Parasının değer düşümü bir yılda %55'lere vurmuş olan bir ülkede eğitimi yalnızca %33 oranında artırılıyorsa, demek ki eğitimde gerilemeyi göze almışsınızdır. Eğitime fon akterimini düşürüyorsunuz, sonra da sosyal içerikli bir Bütçe olarak bunu takdim etmeye kalkıyorsunuz.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Milyarların çoğu bitti de ondandır.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Bakan; sosyal sigortaların, elimde bize verdiği bilgiler vardır, Lütfen o sosyal sigortaların yapısını inceleyin. Bize verilen bilgilerde sosyal sigortalarda birtakım artışlardan bahsediliyor. İnceleyelim dedik. Ne güzel, maktu yardımlar hepsi %60 enflasyonun üstünde artırılmış. Meselâ gözlük yardımı var. Gözlük yardımı %65 oranında artırılmış sosyal sigortalarda. Ama kaç para gözlüğe harcanıyor ki, veya evlenme yardımı örneğin o da %45-50 civarında yani enflasyon düzeyinde artırılmış. Güzel. Demek ki politika bu olması lâzım. En azından enflasyon oranında, en azından para değer düşümü oranında sosyal sigortalardaki vereceğinizi, aldığınızı ona göre artırdığınıza göre, vereceğinizi de artırmanız lâzım. Ama geliyoruz ve bakıyoruz sosyal sigortalardan ödenen emeklilere, malüllere bakıyoruz, onlardaki bir yıl içindeki artış yalnızca %25 oranında değerli arkadaşlar. Hani sosyal devlet? Nerde sosyal devlet, Anayasaya girmiş sosyal devlet? Maktu yardımlarda, gösterişli yardımlarda, belki senede bir bile sosyal sigortalının alamayacağı, iç cebine girmeyecek paraları %60 oranında, %45-50 oranında artırılıyorsunuz, asıl yaşlandıktan sonra, aile geçindirecek olan sigortalının maaşlarını, ücretlerini yalnızca %25 oranında artırılıyorsunuz. Bunun sosyal devlet anlayışı ile bağdaşır hiçbir yanı yoktur.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Sosyal yıkım devleti.

ERGUN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - İşin gücün yıkımdır zaten.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sözlerimi bitirirken, sözlerime son verirken, ben de arkadaşlarım gibi kısaca sonuçları yazdırayım.

Bu Bütçe ile ne yazık ki enflasyon ve fiyat artışları yükselicek, devam edecek. Vergiler, zamlar, pahalılık tırmanacak, doğal olarak tırmanacak. Tasarruflar yine belki birazcık artacak ama ticarete ve lüks inşaatı gidecek. Hiçbir zaman önlenememiş olan büyük bir israf olan ve memleket zenginliğinin yok olması demek olan lüks inşaatı gidecek. Devlet bu yönde de müdahalesini, yine liberal anlayışına uygun olarak müdahalesini esirgeyecek bu sektörlerden de. Kalkınma programımız da işte Sayın Bakanın da söylediği gibi ancak nüfus artışını ya karşılar, ya karşılamaz bir düzeyde kalacak. İşsizlik, göç artacak ve üretici sektörler de gerilemeye devam edecek. 1990 yılına gelirken de Ulusal Birlik Partisi de gidecek. Bu Bütçenin bir sonucu da budur değerli arkadaşlar.

MALİYE VE ÇUMRUKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Hep hayal edersiniz.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - En sonunu gayet güzel toparladın.

(Gülüşmeler)

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Söz sırası Sayın Ömer Demir'dedir. Buyurun Sayın Ömer Demir.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz tabii ne Rabıta'dan söz edeceğiz, ne de Denktaş'tan.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Hükümet adına mı konuşuyorsunuz?

ÖMER DEMİR (Devamla) - Değil efendim, kendi adımıza konuşuyoruz.

NACİ T.USAR (Gazi Meğusa)(Yerinden) - Geçen seneki şeyini getireceğim sana.

ÖMER DEMİR (Devamla) - Onun da cevabını veririz Sayın Naci Bey. Önce Sayın Hocamın dediği gibi Yeni Doğu Partisi hiçbir zaman koltuk değneği olmamıştır. Bu ülkenin yasaları çerçevesinde kurulmuş, siyasi faaliyetlerini devam ettiren ve muhalefette olduğu süre içinde muhalefet görevini yerine getiren ve Birinci Koalisyon Hükümetinin sona ermesinden sonra da politika gereği hükümet ortağı olma şansını kullanmış ve şu anda da Hükümet ortağı bir partidir. Fakat her nedense bunu hazmetmek veya kabullenmek büyüklüğünü Cumhuriyetçi Türk Partisi bir türlü gösterememiştir.

ALPAY DURKURAN (Lefkoşa)(Yerinden) - Sabahtan beri sizi...

ÖMER DEMİR (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bir ülkeyiz, Hükümetimiz var, devletimiz var. Dolayısıyla Bütçemizin de olması doğaldır. Muhalefete mensup arkadaşlar istese de kötülese de biz bu Bütçenin çok iyi hazırlandığına ve ülkemiz kalkınmasını ve sosyal hayatın en iyi bir şekilde sağlanmasına ışık tutacağına inanıyoruz.

NACİ T.USAR (Devamla) - Bizi Yeni Doğu'un üzerindeki görüşlerimizi söylemeye zorlama, dürtme.

ÖMER DEMİR (Devamla) - İnanıyoruz. Zaten inandıysak hükümet olmayız ve onların düşüncesinde bütçeler getiririz. Sizin bir ekonomik görüşünüz var, bizim bir ekonomik görüşümüz vardır. Sizin savunduğunuz ekonomik yıkım paketi başka, sizce, bizim ekonomik yıkım paketi başka. Ama bizce Ekonomik İşbirliği Protokolüdür. Bunun bile ismini kendinize göre değiştirip yıkım koydunuz, çünkü sizlerin yapıcı değil yıkıcı yönü rolünü çok iyi oynuyorsunuz.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Utülenmek şart oldu.

ÖMER DEMİR (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bütçenin rakamsal açıdan içeriğine Sayın Maliye Bakanımız sunuş konuşmasında geniş şekilde yer vermiştir. Herhalde bu eleştirilerden sonra yine gerekli cevabı da verecektir. Yalnız yine Sayın Hocamızın dediği gibi, bizim Bütçe içindeki sosyal faaliyetlerin payının yüzde olarak düştüğünden bahsettiler. Eğer ki 1987 yılındaki yatırım kalemindeki 20.000.000.000 ödenek 1988 bütçesinde 51.000.000.000 yükseltmişse ve bunun yanında 1987'ye göre 1988 bütçesindeki artış %55 ise elbetteki sosyal transferlerin Bütçedeki yüzdeleri de düşecektir.

ERDAL SUREÇ (Lefkoşa)(Yerinden) - Niçin yani düşecektir?

ÖMER DEMİR (Devamla) - Şehit ailelerine... Elbette düşer. Çünkü bütçenin rakamsal büyümesini yatırıma yönelik olarak yükseldiği için yüzdeleri olarak değerinin de oranı düşecektir.

ERDAL SUREÇ (Devamla) - Transferler niçin düşsün?

ÖMER DEMİR (Devamla) - Sosyal transferler efendim. Sosyal. Sosyal transferler efendim.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - sohbetse söyle de biz de bilelim.

OMER DEMİR (Devamla) - Şehit ailelerine ve muhtaçlara yapılan yardım ve maaşlar bütçede mevcuttur. Kimsenin şehit ailesine yapılan yardımı kesmeye ne hakkı var, ne de böyle bir düşüncesi vardır. Ulusal Birlik Partisi - Yeni Doğu Partisi Hükümeti planlı ve programlı kalkınmadan yanadır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Programında olduğu gibi 1988 Bütçe Yasa Tasarısına ülkemizin refahı, saadeti ve kalkınması için uygun olan ödenekleri koymuştur. Her memlekette olduğu gibi bizim bütçemizin de açığı olması bizi sevindirmez fakat ileriki yıllarda bu açıkları kapayacak ve bu Meclise açıklı bir bütçe ile de geleceği günler olacaktır. Yeter ki Devletimize zeval olmasın.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Amin.

OMER DEMİR (Devamla) - Ülkemizin bütünlüğü bozulmasın.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;...

NACİ T.USAR (Gazi Mağusa)Yerinden) - Eğer UBP size değer verirse yarın Birlik Gazetesi'nde sen manşet olmalısın bu konuşmanla.

OMER DEMİR (Devamla) - Muhalefet mensup arkadaşlar her ne kadar siz turizm ve ticarete hizmet ediyorsunuz iddialarını sürdürmüşlerse de biz bu ülkede diğer sektörlerin de dışlanmadığını ve hayatini devam ettirdiğini ve ta bu sektörler hayata geçinceye kadar

onlar da yerini korumaya devam edecektir. 1987 yılı programında olmamasına rağmen tarımsal alanlarda kullanmak üzere Hükümetimiz 6 milyar lira kadar düşük faizli kredi olanağı sağlamıştır çiftçilerimiz. Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığının bugün başlatmış olduğu Birinci Tarım Kongresinde tamamen Hükümetin bu ülke kalkınmasını herşeyin üstünde tuttuğunu ve herşeyin en iyisini yapabilmesi ve bu ülkede yapılan tarım ve hayvancılığı günün koşullarına ve yeniliklerin uygulanmasına yardımcı olması açısından ve modern üretimin gerçekleşmesi açısından takdirle karşılıyoruz ve böylece sık sık sorulan bir soruya da cevap vermiş oluyoruz. Siz tarım ve hayvancılık diyorsunuz, halbuki ne Programda, ne de Bütçede böyle birşeye rastlamak mümkün değildir diye sık sık sorularla karşılaşmıştık bu konularda.

Değerli milletvekilleri; biz bu Bütçe Yasa Tasarısı yasalaştığı takdirde 1988 yılında hedeflenen düzeye çıkacağımıza ve programlanan kalkınma hızına ulaşacağımıza inanıyor, sizlerin de olumlu oyları ile bu Bütçenin geçmesini ümit ediyoruz.

OZKER OZGUR (Lefkoşa) (Yerinden) - Kimlerin olumlu oyları ile?

OMER DEMİR (Devamla) - Muhalefetin.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Allah, Allah. Mevlana oldu bu adam yahu.

OMER DEMİR (Devamla) - Elbette, çünkü şu anda olmayacak şeyler gerçekleşiyor dünyada. Bir Gorbacov'la Reagan'ın bir araya gelmesi gibi.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bravo.

OMER DEMİR (Devamla) - Sizlerin de gelmesi gerçekten...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne de olsa arılardan bal geliyor.

NACİ T. USAR (Devamla) - Tabii tabii.

../1947

OMER DEMİR (Devamla) - Arılar başka görev yaptı Sayın Emin Uzun. Arılar orda diğerlerini biliyorsun ne yaptı.

ERGIN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Omer'i izlemeye başladılar Sayın Emin.

OMER DEMİR (Devamla) - Evet, Yeni Doğu Partisinin 1988 yılı Bütçe Yasa Tasarısına vereceği oy da olumlu olacaktır. Milletimize, Devletimize ve Ülkemize hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Omer Demir. Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE VE GÜMRÜKLER BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden) - Söz istiyorum Sayın Başkan, yerimden söyleyeyim.

Genel görüşmede arkadaşların ifadelerine Sayın Başbakan, Başbakanlık Bütçesi görüşülürken cevap verecektir. Maliye konularında ise yapılan tenkitlere biz, Maliye Bakanlığı Bütçesinde yanıt vereceğiz. Bu anda yanıt vermeyeceğiz, o aşamada yanıt vereceğiz.

OMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Oylamaya geçilsin.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Oylamaya geçilemez. Bizim Başkanlık Divanında...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Söz istiyorum Sayın Başkan.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bütçe müzakereleri ile ilgili program hazırlanırken, özür dilerim, Danışma Kurulunda, iktidar partisi kanatlarına yaptığımız bir uyarı vardı. Bu uyarıyı göz-önünde bulundurarak arkadaşlarımızın bu Bütçe çalışmalarına yön vermelerini rica edeceğiz. Uyarımız da; kendi Bütçeleri olduğu için, bu Bütçeyi, Bütçenin bütün oylamalarını öncelikle toplantı yeter sayısını iktidar kanadının tespitinde yapmaları uyarısıydı. Bu hususun da...

OLGUN PAŞLAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Yarın sabah oylansın.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Devamla) - Uyarıyı hatırlatmak istedim efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Bizi kullanmayın.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Eşber Serakıncı bu husus hakkında.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; genel görüşme tamamlandığına göre bu aşamada birleşimin kapatılmasını önermekteyim. Yarın oylamaya geçilmesi kaydı ile...

Ancak Danışma Kurulunda Sayın Talât'ın söylediği bu ikaz bir ölçüde yapılmıştır. Yalnız tabii biz o aşamada arkadaşlarımızın durumunu da dikkate alarak Bütçe görüşmelerinin daha toleranslı yürütülmesini de hatırlatmıştık o toplantıda biz. Fakat her halükârda bu aşamada biz oylamanın yarına kalmasını önermekteyiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Eşber Serakıncı.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sayın Naci Talât'ın Danışma Kurulundaki görüşleri doğrudur, yerindedir. Fakat bugünkü durum nedeni ile Sayın Eşber Serakıncı'nın önerisi üzerine oylamanın yarına yapılmasını önerdiler. Bu nedenle oylama yarın sabah saat 10.00'da yapılacaktır. Birleşimi burda kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 17.30

../1949

-1949-

DONEM: I

YIL: 3

CUMHURİYET MECLİSİ

GÜNDEMİ

14'ncü Birleşim

14 Aralık 1987 Pazartesi

Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.NO:221/3/87)
ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin
Tasarıya ilişkin Raporu.

.. /1949

OLGUN PAŞLAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Yarın sabah oylansın.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât.

NACİ T. USAR (Devamla) - Uyarıyı hatırlatmak istedim efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Naci Talât.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Bizi kullanmayın.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Eşber Serakıncı bu husus hakkında.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; genel görüşme tamamlandığına göre bu aşamada birleşimin kapatılmasını önermekteyim. Yarın oylamaya geçilmesi kaydı ile.

Ancak Danışma Kurulunda Sayın Talât'ın söylediği bu ikaz bir ölçüde yapılmıştır. Yalnız tabii biz o aşamada arkadaşlarımızın durumunu da dikkate alarak Bütçe görüşmelerinin daha toleranslı yürütülmesini de hatırlatmıştık o toplantıda biz. Fakat her halükârda bu aşamada biz oylamanın yarına kalmasını önermekteyiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Eşber Serakıncı.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sayın Naci Talât'ın Danışma Kurulundaki görüşleri doğrudur, yerindedir. Fakat bugünkü durum nedeni ile Sayın Eşber Serakıncı'nın önerisi üzerine oylamanın yarına yapılmasını önerdiler. Bu nedenle oylama yarın sabah saat 10.00'da yapılacaktır. Birleşimi burda kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 17.30

../1949

DONEM: I

YIL: 3

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ

14'ncü Birleşim
14 Aralık 1987 Pazartesi
Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

II. OZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

1988 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.NO:221/3/87)
ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin
Tasarıya ilişkin Raporu.